İSLAM BİRLİĞİ'NE ÇAĞRI

HARUN YAHYA

AĞUSTOS 2003

Bu kitapta kullanılan ayetler,
Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı"
isimli mealden alınmıştır.

ARAŞTIRMA
YAYINCILIK

Belediye Caddesi
Liman İş Merkezi No: 64
Sefaköy- İstanbul

Baskı: Seçil Ofset
100 Yıl Mahallesi MAS-SİT Matbaacılar Sitesi
4. Cadde No: 77 Bağcılar-İstanbul
Tel: (0 212) 629 06 15

İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son Kitab'ı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveçce gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün

değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

OKUYUCUYA

• Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

• Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedir. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

• Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

• Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

• Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

• Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat edilmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

ÖNSÖZ

Oldukça geniş bir coğrafyayı ve 1.2 milyar Müslümanı kapsayan İslam dünyasının temel ihtiyaçlarından biri olan "İslam Birliği"ni ele aldığımız bu kitabımızda, böyle bir birlik oluşturulmasının gerekliliği ve aciliyeti üzerinde duracağız.

Bugün İslam dünyasının durumu değerlendirildiğinde ilk dikkati çekecek özelliklerden birisi, Müslümanların kendi aralarındaki parçalanmışlığı olacaktır. Kimi İslam ülkeleri arasında derin anlaşmazlık ve ihtilaflar vardır. Hatta yakın geçmişte, İran-Irak Savaşı, Irak'ın Kuveyt'i işgali, Pakistan-Bangladeş Savaşı gibi Müslüman ülkeler arasında geçen savaşlar yaşanmıştır. Müslüman ülkelerde çoğunlukla etnik ve siyasi sorunlar nedeniyle yaşanan iç savaş ve çatışmalar da -örneğin Afganistan'da, Yemen'de, Lübnan'da, Irak'ta veya Cezayir'de olduğu gibi- İslam dünyasının, olması gerektiği gibi olmadığını göstermektedir. Öte yandan İslam dünyasının dört bir yanında birbirinden son derece farklı dini yorumlar, görüşler ve modeller hakimdir. Neyin gerçekten İslam'a uygun neyin de aykırı olduğunu belirleyecek, bu konuda dünya Müslümanlarının geneline yön verecek, onları uzlaştırabilecek merkezi bir otorite yoktur. Katoliklerin Vatikan'ı, Ortodoks Hıristiyanların Patrikhaneleri vardır, ama İslam dünyasında dini bir birlik ve merkez bulunmamaktadır.

Oysa İslam ahlakının özünde birlik vardır. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in vefatının ardından, İslam dünyası hep Hilafet makamı tarafından yönlendirilmiş, bu makam Müslümanların dini konulardaki yol göstericisi olmuştur.

Günümüzde de İslam dünyasının tümüne yol gösterecek çağdaş bir merkezi otorite kurulabilir. Demokratik esaslara ve hukukun üstünlüğü prensibine dayanan merkezi bir İslami otoritenin ve bir İslam Birliği'nin kurulması İslam dünyasının mevcut sorunlarının giderilmesinde çok önemli bir adım olacaktır.

Kitabın ilerleyen bölümlerinde detaylı olarak ele alacağımız gibi, söz konusu İslam Birliği;

1) İslam dünyasının tümüne hitap edebilmeli, dolayısıyla en temel İslami değerlere ve esaslara dayanmalı, belirli bir mezhebin veya tarikatın temsilcisi olmamalıdır.

2) İnsan haklarına, demokrasiye, serbest girişimciliğe destek vermeli, İslam dünyasının ekonomik, kültürel ve bilimsel yönden kalkınmasını temel hedef olarak belirlemelidir.

3) Diğer ülkeler ve medeniyetlerle son derece barışçıl ve uyumlu ilişkiler kurmalı, kitle imha silahlarının kontrolü, terörizm, uluslararası suç, çevre gibi konularda uluslararası topluluk ve Birleşmiş Milletler ile iş birliği yapmalıdır.

4) İslam dünyasındaki azınlıkların (örneğin Yahudi ve Hıristiyanların) ve İslam ülkelerine gelen yabancıların haklarının korunması, kendilerine güvenlik sağlanması ve saygı gösterilmesi gibi konuları öncelikli olarak ele almalı, dinlerarası diyalog ve iş birliğine önem vermelidir.

5) Filistin, Keşmir, Moro gibi, Müslümanlar ile Müslüman olmayan halkları karşı karşıya getiren sorunlara; her iki taraf için de bazı kazançlar ve bazı tavizler öngören, adil ve barışçıl çözümler getirilmesine önem vermelidir. Hem Müslümanların haklarını savunmalı hem de söz konusu sorunların, İslam dünyasındaki bazı radikal unsurlar tarafından çözümsüzlüğe itilmesine mani olmalıdır.

İslam dünyasının böylesine akılcı, sağduyulu ve adil bir liderliğe kavuşması, hem bugün pek çok sorunla karşı karşıya bulunan 1.2 milyar Müslüman için, hem de dünyanın tüm diğer insanları için çok hayırlı olacaktır. Kuran ahlakına dayalı olarak kurulacak bir İslam Birliği, tüm dünyanın adalet ve güvenlik bulmasına, Kuran ahlakının getirdiği tavır mükemmeliği sayesinde huzurun yerleşmesine aracı olacaktır. Müslümanlar, Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in devrinden bu yana, insanlığa; akıl, bilim, düşünce, sanat, kültür, medeniyet gibi alanlarda öncülük etmiş, "insanların hayrı"na dev eserler ortaya koymuşlardır.

Avrupa Ortaçağ'ın karanlığında iken, dünyaya bilimi, akılcılığı, tıbbı, sanatı, temizliği ve diğer pek çok hasleti Müslümanlar öğretmiştir. Kuran'ın nurundan ve hikmetinden kaynaklanan bu İslami yükselişi tekrar başlatmak için, geçmişte olduğu gibi bugün de Müslümanların Kuran ahlakını ve Peygamber Efendimizin sünnetini temel alan bir yol göstericiliğe ihtiyaçları vardır.

Bu proje nasıl hayata geçirilebilir? Bu soruyu ilerleyen bölümlerde inceleyeceğiz. Ancak öncelikle bu konuda tüm İslam ülkelerinin yanında Türkiye'ye büyük bir rol düştüğünü belirtmek gerekir. Çünkü Türkiye, sözünü ettiğimiz manada bir İslam Birliği'ni kurmuş ve 5 yüzyıldan uzun bir süre başarıyla idare etmiş olan Osmanlı İmparatorluğu'nun mirasçısıdır. Bu sorumluluğu tekrar üstlenebilecek bir toplumsal alt yapıya ve devlet geleneğine sahiptir. Dahası Türkiye, İslam dünyasının Batı ile ilişkileri en gelişmiş ülkesidir ki, bu Batı ile İslam dünyasındaki sorunların çözümünde arabuluculuk yapabilmesine olanak sağlar. Türkiye'nin tarihsel olarak hoşgörülü ve mutedil bir anlayışa sahip olması; Türkiye'nin İslam dünyasında dar bir mezhebi değil, dünya Müslümanlarının büyük çoğunluğunun izlediği Ehli Sünnet inancını temsil etmesi de, onu İslam Birliği'ne önderlik etmeye aday kılan önemli bir vasıftır.

Son olarak belirtmek gerekir ki, bu kitapta ele alınan çözümlerin ivedilikle hayata geçirilmesi son derece önemlidir. Çünkü İslam dünyası ile Batı arasında bir "medeniyetler çatışması" tehlikesi her geçen gün büyümektedir. İslam Birliği'nin kurulması ile birlikte bu tehlike tamamen ortadan kalkacaktır. Tarihte yaşanan tecrübeler açıkça göstermektedir ki, farklı medeniyetlerin birarada yaşaması, mutlaka bir gerilim ve çatışma nedeni değildir. Farklı kültürleri birarada barındıran bir devlet, bünyesinde farklılıklar olduğu için değil, bu farklılıkları idare ediş –ya da edemeyiş- tarzı nedeniyle sorunlarla karşılaşmaktadır. Ya da yan yana gelen medeniyetler, birbirlerine karşı hoşgörülü olup olmamalarına, kendi içlerindeki hoşgörüsüz unsurları kontrol altına alıp alamamalarına göre, çatışma veya barış ve iş birliği yolunu seçmektedirler. Günümüzde de hoşgörü ve uzlaşı yerine, hem Batı'da hem de İslam dünyasında, düşmanlık ve çatışmayı seçmek

isteyenler vardır. Bunlar nedeniyle İslam ve Müslümanlar hakkındaki bazı yanlış anlama ve ön yargılar devam etmekte ve bu, İslam dünyası için birtakım zorluklar oluşturmaktadır. Batılılar ise, çeşitli yanlış anlaşılmalar nedeniyle gereksiz yere tedirginlik duymaktadırlar. Tüm bu sıkıntıları ortadan kaldıracak bir çözüme çok acil olarak ihtiyaç vardır.

İşte bu kitapta ortaya koyacağımız gibi, bu tehlikeli çatışma eğiliminin önünün alınmasında, İslam ülkelerinin birlikte hareket etmesinin, yani "İslam Birliği"nin büyük rolü olacaktır.

GİRİŞ

20. yüzyılın başlarında Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılması, İslam dünyasının 20. yüzyıldaki konumunu belirleyen önemli bir etkendi. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıntıları arasından onlarca farklı devlet ve halk çıktı. Ancak hemen hiçbiri, Osmanlı dönemindeki huzur ve istikrara bir daha kavuşamadı.

21. yüzyıla girdiğimiz şu günlerde dünyanın pek çok bölgesinde çözüm bekleyen sorunlar, üzerinde uzlaşma sağlanması gereken çeşitli anlaşmazlıklar halen devam ediyor. 20. yüzyılın başında bozulan dengelerin tam anlamıyla yeniden kurulamamış olması, çoğunluğu İslam dünyası içinde yer alan çeşitli hassas alanlar ve bölgeler oluşturmuş durumda. Bu sorunların bir kısmı üzerinde geçici mutabakat sağlandı, bazı bölgelerde ise sıcak çatışmalar veya gerginlikler sürüyor.

Günümüzde çözüm bekleyen konuların önemli bir kısmı, Müslümanların yoğun olarak yaşadığı toprakları (Filistin, Keşmir gibi) doğrudan ilgilendirmektedir. Bunun yanı sıra, son dönemde sesleri gittikçe yükselen "medeniyetler arası çatışma" savunucularının Müslümanları itham eden propagandaları nedeniyle, İslam dünyası, çeşitli çevreler tarafından hedef gösterilmeye çalışılmaktadır. Bu da gereksiz ve suni bir gerginliğin doğmasına, tedirginliğin artmasına neden olmaktadır. Tüm bunlar, Müslümanların 21. yüzyılda nasıl bir strateji izlemeleri gerektiği sorusunu bir kez daha gündeme getirmektedir.

Bu stratejinin doğru belirlenebilmesi için, öncelikle İslam dünyasının bugün içinde bulunduğu durumu iyi anlamak gerekmektedir. Yapılacak doğru tespitler, belirlenecek stratejinin temel dayanak noktasını oluşturacak, alınacak kararların isabetli olmasını sağlayacaktır.

İslam uygarlığı, Osmanlılar, Safeviler ve Mogullar gibi üç büyük imparatorluk tarafından temsil edildiği 16. ve 17. yüzyılda, Asya, Afrika ve Avrupa'nın egemen gücüydü. Hindistan'da Mogul İmparatorluğu vardı. İran ve çevresinde Safevi Devleti hüküm sürüyordu. Üçüncü ve en büyük imparatorluk ise, tüm Balkan Yarımadasını, Anadolu'yu, Mezopotamya'yı, Arap Yarımadasını ve Kuzey Afrika'yı yöneten büyük Osmanlı Devleti'ydi. Ancak bu İslami egemenlik giderek küçüldü ve zayıfladı. İlk olarak 18. yüzyılda Mogul İmparatorluğu yıkıldı. Bu, Güney Asya Müslümanları için yeni bir dönemin başlangıcı oldu; Hindistan alt kıtası İngiliz Sömürge Yönetimi'nin hakimiyetine girdi. Hindiçini olarak bilinen bölge de Fransızlar tarafından sömürgeleştirildi. Safevi İmparatorluğu'nun halefi olan Kaçar Hanedanı 1920'lere kadar varlığını devam ettirdi, ancak otoritesini ve etkinliğini çoktan yitirmişti. Zaman içinde İngiltere ve Rusya'nın hakimiyetine girdi. Bu arada Osmanlı İmparatorluğu da ardı ardına gelen toprak kayıplarıyla birlikte gittikçe zayıflamıştı. 600 yıl boyunca, İslam dünyasının en geniş ve en etkili devlet sistemini oluşturan Osmanlı İmparatorluğu, I. Dünya Savaşı ile birlikte tamamen yıkıldı.

Osmanlı'nın yıkılması başta Ortadoğu ve Arap Yarımadasının bazı bölgeleri olmak üzere, İslam coğrafyasında tarihi değişikliklerin yaşanmasına neden oldu. Bölgeye yabancı olan güçler tarafından kurulan ulus-devletler, bu topraklarda 20. yüzyıl boyunca devam edecek olan huzursuzlukların ve gerilimin temel nedeni oldu. Köklü bir medeniyetin kurucusu olan İslam dünyasında, içe kapanma süreci başladı. Sadece Ortadoğu'da değil, Kuzey Afrika'da, Güney Asya'da Müslümanlar sömürgeci güçler tarafından ezildi. Bu ülkelerin büyük çoğunluğu ancak 20. yüzyılın ikinci yarısında bağımsızlıklarını kazanabildiler. Bağımsızlıklarını kazanma süreçleri de Cezayir gibi pek çok ülkede, çok kanlı oldu. Milyonlarca masum insan hayatını kaybetti, pek çoğu uygulanan işkence ve zulüm nedeniyle sakat kaldı. Bu bölgelerde, sömürgeci güçlerin çekilmesinin ardından da huzur ve güvenlik tam anlamı ile sağlanamadı. Kısaca, 20. yüzyıl İslam dünyasının çoğunluğu için, çatışmalarla, kavgalarla, yokluk ve yoksullukla geçen bir yüzyıl oldu.

Ancak İslam dünyası her zaman bu konumda değildi.

Aksine, geçtiğimiz iki bin yılın tarihi incelendiğinde, ortaya günümüzden çok daha farklı bir tablo çıkmaktadır: İnsanlık tarihindeki en büyük kültürel ve bilimsel yükseliş, İslam'la gerçekleşmiştir. Batı dünyası henüz karanlık içindeyken, Müslümanlar dünyanın en göz kamaştırıcı medeniyetini kurmuş, İslam ahlakı dünyayı aydınlatan ışık olmuştur.

İSLAM: DÜNYAYI AYDINLATAN IŞIK

İslam dini bundan 14 asır önce Arabistan Yarımadasında doğdu. Allah'ın, Hz. Muhammed (sav)'e Kuran'ı vahyetmesi ve insanlara İslam ahlakını bildirmesiyle, şiddet, barbarlık ve cehalet içindeki Arap toplumu barış, akıl ve medeniyeti öğrendi.

İslam'ın doğduğu 7. yüzyılın başlarında, Arabistan dünyanın en karmaşık bölgelerinden biriydi. Bu topraklarda pek çok farklı kabile yaşıyor, her biri ayrı bir puta tapıyordu. Sapkın dinleri ve putları uğruna birbirleri ile savaşır, kan döker, hatta çocuklarını dahi öldürebilecek kadar vahşileşirlerdi. Bu batıl sistemde sevgi, merhamet, yumuşak huyluluk değil, acımasızlık, nefret ve şiddet makbul görülürdü. Kadınlar aşağı varlıklar sayılır, fakirler ve köleler alabildiğine ezilirlerdi.

Bu karanlık ve kanlı dünya, İslam ahlakıyla birlikte tamamen değişti. Üstelik yalnızca Araplar değil, daha pek çok millet İslam ahlakının ışığıyla aydınlandı. İslam'ın indirilmesi ile birlikte, bilimde, kültürde, düşüncede ve sanatta daha önce eşine az rastlanan bir yükseliş yaşandı.

Allah'ın, Peygamber Efendimiz (sav)'e vahyettiği; **"Yaratan Rabbin adıyla oku. O, insanı bir alaktan yarattı. Oku, Rabbin en büyük kerem sahibidir; ki O, kalemle (yazmayı) öğretendir. İnsana bilmediğini öğretti." (Alak Suresi, 1-5)** ayetleriyle, karanlık bir cehalet ve kanlı bir şiddet döngüsü içindeki Araplar, ilk kez okumaya ve düşünmeye davet edildiler.

Arap toplumunun yapısı İslam'la birlikte tamamen değişmeye başladı. Örneğin; Arap adetleri, savaşlarda esir alınan herkesin öldürülmesini gerektirirdi. Oysa Peygamber Efendimiz, Allah'ın vahyettiği hükümler gereğince, esirlere iyi davranılmasını, Müslümanların kendi yemeklerinden onlara da vermelerini emretti. Kuran'da **"Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler." (İnsan Suresi, 8)** ayetiyle müminlerin bu özellikleri bildirilmekteydi. Esir alınan insanlardan istenen ise, eğer okuma-yazma biliyorlar ise bunu, bilmeyen Müslümanlara öğretmeleriydi. Arabistan toprakları, belki binlerce yıldır ilk kez merhamete, bağışlayıcılığa ve medeniyete tanık oluyor, insanlık tarihinin gördüğü en büyük kültürel yükselişlerden biri yaşanıyordu.

Yıllar ilerledikçe, İslam'ın adaleti ve yüksek ahlakı, Arabistan'da dalga dalga yayıldı. Müslümanların adaleti, mertliği ve kararlılığı, pek çok Arap kabilesinin İslam'a girmesine aracı oldu. Karşı konulamaz bir güce ulaşan İslam ordusu, 630 yılında Mekke'ye yürüdü. Mekke'nin putperestleri, yaptıkları onca zalimlikten sonra, Müslümanların kendilerinden intikam alacağından korkuyorlardı. Arapların adetlerine göre, bir savaşta yenilen kabilenin erkekleri kılıçtan geçirilir, kadın ve çocukları köle yapılırdı. Mekke'nin putperestleri, başlarına bunun geleceğinden emindiler. Ama Allah'ın sonsuz merhameti, Hz. Muhammed (sav) üzerinde tecelli ediyordu. Peygamberimiz (sav) hiçbir Mekkeliden intikam alınmayacağını ve kimsenin Müslüman olmak için zorlanmayacağını ilan ettirdi.

Bu büyük affedicilik ve hoşgörü, Batılı tarihçilerin de dikkatini çekmiştir. Haverford Üniversitesi öğretim görevlilerinden Micheal Sells, Peygamberimiz (sav)'in bu üstün ahlakını şöyle ifade etmektedir:

Hz. Muhammed (sav) Mekke'ye geldiğinde, hiçbir şekilde kanlı bir intikam gerçekleştirmediği gibi, kendisiyle üç yıldır savaşmakta olan ve kendisini yok etmeye çalışan Mekkelileri kucakladı. Bu, o devrin insanları için hayranlık uyandırıcı bir davranıştı. Dolayısıyla burada, bir dinin kuruluşunda, büyük bir yardımseverlik, olağanüstü bir nezaket ve merhamet yer almaktadır.1

Önemli olan Mekkelilerin batıl inançlarının ortadan kaldırılmasıydı. Kenti alan Müslümanlar doğrudan Kabe'ye yöneldiler. Ardından kutsal mabede girildi ve içindeki putlar parçalandı. Bu putlarla birlikte, Mekkelilerin sapkın inanışları ve onlar adına yapılan tüm zulüm, adaletsizlik, barbarlık ve vahşet de yok edildi. Kuran ahlakıyla eğitilen Arabistan'da, cahiliye döneminin tüm haksızlıkları, sömürüleri, kan davaları ortadan kalktı. İnsanlar arasında saygı, sevgi, merhamet ve adalete dayalı bir düzen kuruldu.

Bu nedenle ki, sonraki kuşaklar, bu döneme "asr-ı saadet", yani "mutluluk devri" diyeceklerdi.

İslam Ahlakının Hoşgörüsü, Adaleti ve Merhameti

Hz. Muhammed (sav)'in vefatının ardından da İslam'ın yükselişi hızla sürdü. İslam, birkaç on yıl içinde tüm Mezopotamya'ya, Kuzey Afrika'ya yayıldı. Batı'da İspanya'ya, Doğu'da ise Hindistan'a kadar ilerledi.

Birkaç on yıl önce Arap çöllerinde hayvancılık yapan Araplar, İslam'ın onlara kazandırdığı yüksek akıl, kültür ve bilinçle büyük bir imparatorluğun yöneticileri haline geldiler. Bu, tarihte eşi görülmemiş bir büyümeydi. 100 yıl içinde, İslam İmparatorluğu, çok büyük bir alana yayıldı ve çok güçlü bir yönetim kurdu.

Bu geniş coğrafyada, Hıristiyanlar ve Yahudiler başta olmak üzere, pek çok farklı dini cemaat yaşıyordu. Müslümanlar, fethettikleri bu topraklardaki tüm farklı inanç gruplarına büyük bir hoşgörü gösterdiler. Rabbimiz'in, **"Dinde zorlama (ve baskı) yoktur..." (Bakara Suresi, 256)** hükmü gereği kimse dinini değiştirmesi için zorlanmadı, herkesin vicdanına saygı gösterildi. Kiliseler ve sinagoglar özenle korundu. Zorla din değiştirtmenin çok yaygın olduğu bir dönemde, Müslümanların bu toleransının benzeri yoktu.

İslami hoşgörünün en çarpıcı örneklerinden biri, Kudüs'ün fethinde yaşanmıştı. Kentteki Kutsal Mezar Kilisesi'nin patriği, Müslümanların kiliseyi yıkmasından korkuyordu. Hz. Ömer, kiliseye nezaket ziyaretinde bulundu, hiçbir endişeye gerek olmadığını söyledi. Namaz vakti geldiğinde ise, patrikten izin isteyerek kiliseden ayrıldı ve biraz uzakta namazını kıldı. El-Aksa Cami, Hz. Ömer'in Kudüs'teki ilk namazını kıldığı bu noktada inşa edildi. Dahası Müslümanlar Kudüs'e dünyanın en görkemli mimari eserlerinden birini

kazandırdılar. Kubbet-üs Sahra, Hz. Muhammed (sav)'in miraca yükseldiği nokta olduğuna inanılan büyük taşın üzerine yapılmıştı.

Eşsiz motifleri ve altın kubbesiyle Kubbet-üs Sahra, İslam'ın sanat ve medeniyet anlayışının da ifadesiydi.

Bu hoşgörü ortamında, gayrimüslimlere gördükleri hataları ifade edebilecekleri demokratik bir eleştiri hakkı dahi veriliyordu. Emevi Halifeleri döneminde, Şam'da pek çok Hıristiyan, devlet idaresinde önemli mevkilerde görev almış, inançlarının gereğini diledikleri gibi yerine getirmiş ve bazıları rahatlıkla yanlışlıkları eleştiren eserler kaleme almışlardı.

Bu sıralarda Avrupa'ya ise koyu bir bağnazlık ve barbarlık egemendi. Katolik Kilisesi, Yahudilere ve hatta farklı mezheplerdeki Hıristiyanlara büyük baskı uyguluyordu. Zorla din değiştirtme, din adına işkence ve katliam, dönemin Batı dünyasının sıradan uygulamalarıydı. Müslümanlar ise, Allah'ın Kuran'da emrettiği gibi, Kitap Ehli'ne karşı hep hoşgörülü ve merhametli davrandılar. Suriye'nin Şam kentindeki Aziz John Kilisesi, bu hoşgörünün bir diğer örneğiydi. Bölgeyi fetheden Müslümanlar, cuma namazlarını bu kilisede kılmaya başladılar, ama kilise hala Hıristiyanlara ait sayılıyordu. Onlar da pazar günleri kendi dini ibadetlerini özgürce yerine getiriyorlardı. İki dinin mensupları, aynı mabedi barış içinde kullanıyorlardı.

Müslümanların kentteki sayısı arttıkça, İslam yönetimi kentteki Hıristiyanlardan, onların da rızasıyla, kiliseyi satın aldı. Kilisenin hemen yanında bir cami yapıldı ve avludaki dekorlar İslami motiflerle zenginleştirildi. Bizans'tan miras kalan sütunların üzerine, İslam sanatının ilk çarpıcı örnekleri yerleştirildi.

Müslümanların Yahudi ve Hıristiyanlara olan hoşgörüsü, İslam tarihi boyunca sürdü; İspanya'daki Engizisyon vahşetinden kaçan Yahudiler, güvenlik ve hoşgörüyü Osmanlı topraklarında buldular. Müslümanların Yahudi ve Hıristiyanlara karşı gösterdiği hoşgörünün kaynağı ise, Kuran ahlakıydı. Allah Kuran'da Müslümanlara; Kitap Ehli'ne, yani Yahudi ve Hıristiyanlara karşı iyilikle davranmalarını emretmişti:

İçlerinde zulmedenleri hariç olmak üzere, Kitap Ehli'yle en güzel olan bir tarzın dışında mücadele etmeyin. Ve deyin ki: "Bize ve size indirilene iman ettik; bizim İlahımız da, sizin İlahınız da birdir ve biz O'na teslim olmuşuz." (Ankebut Suresi, 46)

Müslümanlar ve Bilim

İslam ahlakının insanlığa tuttuğu ışıklardan biri de, bilimsel düşünce oldu.

İslam öncesinde Araplar ve diğer Ortadoğu toplumları, evrenin ve doğanın nasıl var olduğu ve işlediği gibi sorularla hiç ilgili değildildiler. Bu sorular üzerine düşünmeyi, bunların

cevaplarını araştırmayı ilk kez Kuran'dan öğrendiler. Allah Kuran'da inananlara, göklerin ve yerin nasıl var olduğunu incelemelerini emretmiştir:

Onlar, ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah'ı zikrederler ve göklerin ve yerin yaratılışı konusunda düşünürler. (Ve derler ki:) "Rabbimiz, Sen bunu boşuna yaratmadın. Sen pek yücesin, bizi ateşin azabından koru." (Al-i İmran Suresi, 191)

Bu bilinç, İslam medeniyetinde büyük bir bilimsel yükseliş başlattı. Dünya tarihinde daha önce örneği görülmemiş bir bilimsel gelişmeydi bu. İslam'ın bilimsel yükselişinin merkezi, İslam imparatorluğunun başkenti olan Bağdat oldu. İslam dünyasının dört bir yanından gelen bilim adamları, düşünürler, araştırmacılar, Bağdat'ın ünlü Hikmet Evi'nde buluşur ve Allah'ın yarattığı evrenin sırlarını çözmek için araştırma ve inceleme yaparlardı.

Müslüman bilim adamlarının Kuran ahlakına uymaları nedeniyle kazandıkları bu şuur, dünyanın o döneme kadar görülmüş en büyük bilimsel ilerlemesini meydana getirdi. Yine Kuran'da Müslümanlara öğretilen bir hikmet olan açık görüşlülük, Müslümanların diğer medeniyetlerin bilimsel birikimlerini ön yargısız biçimde incelemelerini ve geliştirmelerini sağladı. Müslümanların bilimsel eserleri, bilimsel konularda yapılmış sayısız araştırma, gözlem, deney ve hesapla doluydu.

Bugün dünyada kullanılan onluk sayı sistemini ve rakamları geliştirenler, Müslüman matematikçilerdi. Cebir ve trigonometri, Müslüman matematikçilerin buluşuydu. Müslüman bilim adamları, astronomik gözlemlere büyük önem verdiler. Çağdaş astronomi, onların yöntemlerine dayanarak kuruldu. Müslüman alimler, Ay'ın Dünya etrafındaki hareketini de hesaplamışlar ve matematiksel formüllerle kağıda dökmüşlerdi. İslam dünyasının çeşitli bölgelerindeki görkemli mimari eserler, bu bilimsel alt yapı sayesinde meydana getirildi.

Müslümanların en çarpıcı buluşlarından bazıları ise tıp alanındaydı. O sıralarda Avrupalılar, büyük bir cehaletle hastalıkları kötü ruhların laneti olarak görüyorlardı. Tedavi diye bir kavram, Avrupa'nın zihninde yoktu. Müslüman bilim adamları ise, incelemeleri sonucunda, hastalıkların gözle görülmeyen küçük canlılardan bulaştığını tespit ettiler. Bunun sonucunda da hastaların sağlıklı insanlardan izole edilerek tedavi edilmesi gerektiği sonucuna vardılar. Böylece, dünyanın ilk modern hastaneleri kuruldu. Müslüman hastanelerinde farklı tipteki hastalar için ayrılmış özel bölümler ve bilimsel tedavi yöntemleri vardı. Akıl hastalıkları bile terapi ve müzik yardımıyla tedavi ediliyordu. Aynı sıralarda Avrupa'da ise, akıl hastaları şeytanın hizmetkarı olarak kabul edilip diri diri ateşe atılıyordu. Müslüman doktorların insan anatomisi üzerindeki çalışmaları o denli isabetliydi ki, tam 6 yüzyıl boyunca Avrupa'nın tıp fakültelerinde temel kaynak olarak kullanıldı.

Ünlü İngiliz araştırmacı Terry Johns tarafından BBC televizyonu için hazırlanan ve İslam dünyasını inceleyen bir belgesel filmde, İslam'ın bu yüksek bilim düzeyinden şöyle söz edilmektedir:

Harran kentinden bir İslami düşünür, Dünya ile Ay arasındaki mesafeyi doğru olarak ölçmüştü. Bir başka Müslüman ise, eğer atom parçalanırsa, Bağdat boyutunda bir kenti yok edebilecek kadar güç ortaya çıkacağını yazmıştı. 1154'te Şam'da inşa edilen tıp fakültesinde, doktorlar anatomi, koruyucu ilaçlar, hijyenik ameliyatlar ve dolaşım sistemini öğretiyorlardı, Harvey'den yüzyıllar önce.2

Avrupalılardan asırlar önce kan dolaşımını bilen Müslüman hekimler, hastalarını nabızlarını sayarak muayene ediyorlardı. Doğumlar devrin en sıhhi yöntemleriyle gerçekleştiriliyordu. Müslüman cerrahların kullandığı ve o devrin tıp kitaplarında gösterilen ameliyat araçları, son derece gelişmiş bir tıp bilgisinin kanıtlarıydı.

İslam dünyasının bilim okullarında, erkekler gibi kadınlar da eğitim görüyor, bilimin gelişimine onlar da katkıda bulunuyorlardı.

Müslüman bilim adamları ışığın yapısı ve optik konusunda da çok büyük buluşlara imza attılar. Gözün yapısını detaylarıyla ortaya koyan ilk kişi, Müslüman optikçi İbn el-Heytem idi. İbn el-Heytem'in lensler hakkında yaptığı olağanüstü derecede başarılı çalışmalar, kameranın icadına giden yolu açtı. Görme kusurlarının nedenini keşfeden Müslüman doktorlar, Avrupalıların aynı işe girişmesinden tam 1000 yıl önce, başarılı katarakt ameliyatları gerçekleştiriyorlardı.

İslam'ın büyük bilimsel mirası, Avrupa'nın 15. yüzyılda başlayacak olan bilimsel yükselişinin de en önemli kaynağı olacaktı. Hıristiyan bilim adamları, Müslümanlardan öğrendikleri bilgiler ve yöntemlerle Avrupa bilimini kurdular.

İslam'ın ışığı, onları da aydınlattı.

İslam Medeniyetinin Görkemi

İslam ahlakının inananlara kazandırdığı önemli bir özellik de yüksek sanat ve estetik anlayışıdır. Kuran'da bildirilen cennet tasvirleri, olabilecek en yüksek kaliteyi, ince bir zevki ve göz kamaştırıcı bir ihtişamı tarif etmektedir. Bu anlayışı kalplerine yerleştiren Müslümanlar, eşsiz eserler ortaya koydular, yönettikleri ülkeler dünyanın en seçkin ve "modern" mekanları oldu. İslam, Arap Yarımadasından dört bir yana doğru yayılırken, beraberinde büyük bir kalkınma ve zenginleşme de getirdi.

Müslümanlar, her gittikleri yere medeniyet götürdüler. Örneğin Tunus'ta kente temiz su sağlamak için dahiyane bir arıtma sistemi kurdular. Birbirine bağlı olan iki büyük havuzda dinlendirilen su, tüm tortulardan arındırılıyor, sonra da kapalı borularla şehre dağıtılıyordu. Avrupalıların böyle bir şeyi düşünmeleri bile, ancak yüzyıllar sonra olacaktı. Suriye'deki Müslüman mühendisler suyu şehre taşımak için tasarım harikası değirmenler kurdular.

Başkent Bağdat ise, dünyanın en görkemli ve en modern kentiydi. Mimari ve şehir düzenlemesi yönünden göz kamaştırıcıydı. Bağdat'a yolu düşen bir gezgin, şunları yazmıştı:

Bağdat'ın tüm mahalleleri, parklarla, bahçelerle, villalarla ve meydanlarla, görkemli çarşılar, harikulade camiler ve hamamlarla dolu. Ve bu harika şehir nehrin her iki yanında kilometreler boyunca bu güzellikte uzanıyor.3

İslam dünyasının bir başka görkemli merkezi ise İspanya'ydı. Burada kurulan Müslüman Endülüs devleti, tüm Avrupa'nın en modern ve gelişmiş ülkesiydi. Başkent Kordoba, olağanüstü mimarisi, bakımlı ve ışıklı sokakları, kütüphaneleri, hastaneleri ve saraylarıyla göz kamaştırıcıydı.

O sıralarda Paris, Londra gibi büyük Avrupa kentleri, pis, karanlık ve bakımsızdı. Bu nedenle, Kordoba'ya gelen Avrupalı Hıristiyanlar, şehirde gördükleri büyük ihtişam, kültür ve sanat karşısında şaşkınlığa kapılıyorlardı. Boston Üniversitesi'nde görevli tarihçi Sheila Blair Kordoba'nın ihtişamını şu sözlerle tarif etmektedir:

9. ve 10. yüzyılda Kordoba kenti Avrupa'daki en büyük kentlerden biri ve en çekicisiydi. Şehre gelen insanların bu konudaki tasvirleri var elimizde. Bütün bu çiçekler, bu açık caddeler, bu harika ışıklandırma... Kuzeydeki (Hıristiyan) şehirleri ise karanlıktı. Sadece Kordoba'da temiz içme suyu vardı, insanlar büyük evlerde yaşıyordu. Paris'te ise insanlar nehir kenarındaki küçük kulübelerde yaşamaktaydı.4

Kordoba'nın ihtişamından günümüze kalan çok az eserden biri, bugün kentin merkezinde yer alan Katolik katedralidir. Bu katedral gerçekte bir camiydi, sonradan kiliseye çevrildi. Caminin içi ise gelenleri büyüleyen bir estetiğe sahipti. Kordoba'ya gelen Hıristiyan gezginler, bu ihtişamdan çok etkileniyorlardı. 10. yüzyılda Horotzwither isimli Sakson kökenli bir rahibe, Kordoba'yı "dünyanın süsü" olarak tanımlamıştı.

Endülüs'ün en görkemli yapılarından biri de, İslam sanatının ve estetiğinin harikulade örneklerini barındıran el-Hamra Sarayı'ydı. Sarayın her detayında, İslam'ın insanlara kazandırdığı yüksek ruhun ince zevki okunuyordu. El-Hamra'nın bahçeleri, yer çekiminden yararlanılarak yapılan kompleks fıskiye sistemleri ile doluydu. Kuran'da bildirilen cennet tasvirleri, El Hamra'yı inşa eden Müslümanların ilham kaynağı olmuştu.

Kuran'da cennetle ilgili bildirilen ayetlerin bir kısmı şu şekildedir:

İşte onlar; onlar için bilinen bir rızık vardır. Çeşitli-meyveler. Onlar ikram görenlerdir. Nimetlerle donatılmış (naim) cennetlerde. Birbirlerine karşı tahtlar üzerinde (otururlar). Kaynaktan (doldurulmuş) kadehlerle çevrelerinde dolaşılır. Bembeyaz; içenlere lezzet (veren bir içki). Onda ne bir gaile vardır ne de kendilerinden geçip akılları çelinir. (Saffat Suresi, 41-47)

Çeşit çeşit 'inceliklere ve güzelliklere' (veya her türden sık ağaçlara) sahiptirler. (Rahman Suresi, 48)

Astarları ağır işlenmiş atlastan yataklar üzerinde yaslanırlar. İki cennetin de meyve-devşirmesi (ordakilere) yakın (kolay)dır. (Rahman Suresi, 54)

Alabildiğine yemyeşildirler. (Rahman Suresi, 64)
'Özenle işlenmiş mücevher' tahtlar üzerindedirler. Karşılıklı yaslanmışlardır. (Vakıa Suresi, 15-16)

Yüklü dalları bükülmüş kiraz (ağaçları) Üstüste dizili meyveleri sarkmış muz ağaçları. (Vakıa Suresi, 28-29)

Yayılıp-uzanmış gölgeler, durmaksızın akan su(lar); ve (daha) birçok meyveler arasında kesilip-eksilmeyen ve yasaklanmayan (meyveler). Yükseklere-kurulmuş döşekler (sedirler). (Vakıa Suresi, 30-34)

Onlar; altından ırmaklar akan Adn cennetleri onlarındır orada altın bileziklerle süslenirler hafif ipekten ve ağır işlenmiş atlastan yeşil elbiseler giyerler ve tahtlar üzerinde kurulup-dayanırlar. (Bu) Ne güzel sevap ve ne güzel destek. (Kehf Suresi, 31)

Osmanlı ve İslam Medeniyeti

1299 yılında temeli atılan Osmanlı İmparatorluğu ise, İslam medeniyetinin en büyük ve en ihtişamlı imparatorluklarından biri olarak yükseliyor, adalet ve hoşgörüye dayalı devlet anlayışı; hakimiyeti altındaki topraklarda izlerini bıraktığı üstün mimarisi; tekstil alanında, hat sanatında, eğitimde geliştirdiği mükemmel yapısı ile Batı dünyası için önemli bir örnek teşkil ediyordu. Osmanlı sultanlarının nezaketi ve sanat zevki, Batılılar tarafından hayranlıkla anılıyor, Osmanlı topraklarını gören Batılılar gördükleri ihtişamdan derinden etkileniyorlardı.

Osmanlı İmparatorluğu, tarihte eşine az rastlanır genişlikte bir coğrafyaya hükmetmiş, en uzun ömürlü imparatorluklardan biridir. (Yalnızca en güçlü dönemindeki Roma İmparatorluğu'nun toprakları, Osmanlı topraklarından daha geniş bir yüzölçümüne ulaşmış, ancak o da Osmanlı kadar uzun bir süre bu kadar geniş bir coğrafyayı elinde tutamamıştır.) Avrupa, Kuzey Afrika, Ön Asya, Mezopotamya ve Arabistan tarihinin önemli bir parçası olan Osmanlı'nın mirası, bugün bu topraklarda kurulmuş olan onlarca devletin şehirlerini süslemektedir. Pek çok Avrupa şehrinde (Sofya, Belgrad, Saraybosna gibi) Osmanlı mimarisinin ve şehirciliğinin örnekleri hala ayaktadır.

Osmanlı'nın, İslam ahlakını temel alarak kurmuş olduğu devlet ve yönetim sistemi, günümüzde pek çok siyaset bilimci tarafından, en ideal devlet yapılarından biri olarak

gösterilmektedir. Osmanlı devletinin diplomasi anlayışı, günümüzün çok taraflı diplomasi anlayışının temelini oluşturmuştur.

Batı kültürü, Osmanlı medeniyetinden doğrudan etkilenmiştir. Osmanlıların Macaristan'a pirinç tarımını götürmesi, lalenin Benelüks ülkelerine, 16. yüzyılda Habsburg elçisi olarak İstanbul'a gelen Busbecq tarafından tanıtılması, İtalyanların kumaş boyama ve dokuma tekniklerini Osmanlı'dan almaları, Avrupa ordularındaki askeri bando geleneğinin Osmanlılardan alınması bunun sadece birkaç örneğidir.5

Tüm bu tarihi gerçekler, İslam ahlakının modern dünyanın inşasında öncü rol üstlendiğini göstermektedir. İslam, Hz. Peygamber (sav)'e vahyedildiği andan itibaren, insanlığı doğruya, gerçeğe, güzele götüren en parlak ışık olmuştur. Kuran ahlakıyla ahlaklanan Müslümanlar, gittikleri her yere hoşgörü, akıl, bilim, sanat, estetik, temizlik ve refah götürmüşlerdir. Avrupa, koyu bir bağnazlık ve barbarlık içinde iken, İslam dünyası, dünyanın en modern ve en çağdaş uygarlığı olmuştur. Sonradan gelişecek olan Avrupa medeniyetinin temelinde ise, İslam dünyasından öğrendikleri bütün bu değerlerin çok büyük bir rolü vardır. Tarihçi Eugen Myers bu gerçeği şöyle ifade etmektedir:

Dokuzuncu yüzyılın sonlarından on ikinci yüzyıla kadar Batı'nın bilim ve kültürü üzerindeki İslam etkisi çok büyüktür. İslam alimlerinin ve mütercimlerin, bilimlerin ve insanlığın gelişmesindeki kültürel önemi kesinlikle küçümsenemez... Dolayısıyla Batı düşüncesinin kökleri Greko-Arap ve İbrani düşüncesinin bir karışımıdır.6

Öte yandan İslam dünyasının bir kısmında yaşanan gerilemenin en önemli nedenlerinden biri ise, Kuran'da öğretilen akılcılıktan, samimiyetten ve açık görüşlülükten uzaklaşılmasıdır. Kuran, insanlığı karanlıklardan aydınlığa çıkaran en büyük yol göstericidir. Allah'ın Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'e bildirdiği gibi:

Elif, Lam, Ra. Bu bir Kitaptır ki, Rabbinin izniyle insanları karanlıklardan nura, O güçlü ve övgüye layık olanın yoluna çıkarman için sana indirdik. (İbrahim Suresi, 1)

Günümüz Müslümanlarının, İslam medeniyetinin bu görkemli geçmişini iyi bilmeleri, bunun hem onur hem de sorumluluğunu taşımaları gerekmektedir. Unutmayalım ki Müslümanlar, dünyanın en büyük medeniyetlerinden birini inşa eden kutsal, şanlı ve şerefli bir mirasın temsilcileridir. Müslümanlar, diğer inançların ve medeniyetlerin temsilcileri tarafından hep gıptayla ve hayranlıkla izlenmişlerdir. Ünlü Ortadoğu uzmanı Daniel Pipes, bir makalesinde Müslümanların kendilerine güvenlerinden bahsettikten sonra şu yorumu yapar:

Bu özgüveni sağlayan etkenlerden biri de, İslam'ın ilk 6 yüzyılında ve daha da sonrasındaki olağanüstü başarıların hatırasıdır. Bu dönemde İslam dünyanın en ileri kültürüydü; Müslümanlar en iyi sağlık standartlarına, en uzun ortalama yaşam sürelerine, en yüksek okuma-yazma oranlarında sahiptiler. Bilimsel ve teknik araştırmaların çoğu onların kontrolündeydi ve genellikle muzaffer ordular kuruyorlardı. Bu başarı trendi, ilk

baştan beri açıkça ortadaydı. MS 622 yılında Hz. Muhammed Mekke'den göç etmiş, ancak 8 yıl sonra kente onun yöneticisi olarak dönmüştü. Henüz daha 715 yılında, Müslüman fatihler Batı'da İspanya'dan Doğu'da Hindistan'a kadar uzanan bir imparatorluk kurmuşlardı. Müslüman olmak, kazanan bir medeniyete ait olmak anlamına geliyordu.7

Kuşkusuz bugünün Müslümanlarının görevi sadece bu görkemli geçmişle övünmek değil, günümüzde ve gelecekte de İslam'ı yükseltmek için çalışmaktır. Nitekim geçmiştekine benzer bir ihtişamın bugün de yeniden inşa edilmesi, Müslümanların yeniden dünyaya ışık tutan bir kültür ve medeniyet önderleri olmaları mümkündür. Ancak bu yönde yapılacak her türlü çalışmanın öncelikle, birlik ve beraberlik ruhu içinde gerçekleştirilmesi gereklidir. Kişisel menfaat endişelerini bir kenara bırakan, farklılıkları hoşgörü ile karşılayan, gücünü ve enerjisini yalnızca İslam'ın, Müslümanların ve insanlığın hayrına kullanan, çoğulculuktan yana olan, uzlaşmacı ve barışsever bir kültür Müslümanlar arasında egemen olursa, İslam dünyası, 21. yüzyılın en büyük medeniyetlerinden birini inşa edebilir. Sevgi, merhamet, anlayış, tolerans gibi İslam ahlakının da temeli olan değerler sayesinde, bugün bir kısım Müslüman ülkelerde hakim olan despot yönetimlerin de sonu gelecek, kültürel ve ekonomik olarak kalkınma sağlanacak, dünyanın çeşitli bölgelerinde baskı altına alınan, zulme uğrayan, acımasızca katledilen Müslümanlar barışa ve güvenliğe kavuşacak ve, Allah'ın izni ile, asr-ı saadet döneminin bir benzeri 21. yüzyılda yeniden yaşanacaktır.

NEDEN İSLAM BİRLİĞİ?

İslam dünyasının geleceğinin dünya barışını ve güvenliğini doğrudan ilgilendirdiği, günümüzde pek çok düşünür tarafından ifade edilmektedir. İslam dünyası yaklaşık 1.2 milyarlık nüfusu (Müslümanlar dünya nüfusunun yaklaşık 1/4'ini oluşturmaktadır), sahip olduğu yer altı zenginlikleri, coğrafyasının stratejik önemi ile büyük bir güçtür. II. Dünya Savaşı'na kadar çoğunluğu sömürge idaresi altında bulunan Müslüman ülkeler, II. Dünya Savaşı'ndan sonra başlayan sömürge devrimleri ile bağımsızlıklarını kazanmışlar ve bu durum, İslam coğrafyasının görünümünü değiştirmiştir. İslam coğrafyasındaki asıl değişiklik ise Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte yaşanmıştır. Bu tarihe kadar, Afrika-Asya coğrafyası olarak kabul edilen İslam dünyası, Arnavutluk ve Bosna'dan, Çeçenistan ve Tacikistan'a uzanan bir Avrasya (Avrupa-Asya) coğrafyası haline gelmiştir. Seksenli yıllarda Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı'na üye tek Müslüman ülke Türkiye iken, bugün bu sayı dokuza çıkmıştır.8

Bu süreç içinde, İslam dünyasının demografik dağılımında yaşanan değişim de İslam coğrafyası kavramını etkilemiştir. 20. yüzyılın başına kadar, Müslümanlar -kısa dönemli işgaller hariç- genellikle İslam topraklarında yani Müslümanların idaresi altında yaşamışlardır. 20. yüzyılın ilk dönemlerinden itibaren, Müslümanlar kendi istek ve iradeleri ile çeşitli Avrupa ülkelerine ve Amerika'ya göç etmişler ve bu topraklarda önemli

bir nüfus haline gelmişlerdir. Bugün Amerika'da ve pek çok Avrupa ülkesinde İslam en hızlı yükselen din konumuna gelmiş, Batı içindeki Müslümanların sayısında yaşanan artış bu toplulukların sosyal ve siyasi hayatta etkili bir rol üstlenmesini sağlamıştır. Böylece İslam coğrafyası, sadece nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan ya da Müslümanların idaresi altında olan ülkelerle sınırlı olmayan çok daha büyük bir coğrafya haline gelmiştir.

Kafkasya'dan Tanzanya'ya, Fas'tan Fiji'ye kadar uzanan geniş bir coğrafyaya yayılmış olan İslam dünyası, tarihin büyük medeniyetlerinin doğup geliştiği bir havzada yer almaktadır. Bölgenin sahip olduğu jeopolitik, jeokültürel ve jeoekonomik özellikler, bu coğrafyayı bugün de uluslararası ilişkilerin ve dünya siyasetinin önemli bir yerine yerleştirmiştir.

Dünya ticaret yollarının önemli kesişme ve geçit bölgelerinin bu coğrafya içinde yer alıyor olması da önemli unsurlardandır. Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan, Akdeniz'i ve Basra Körfezi'ni Hint Okyanusu'na bağlayan boğaz ve kanalların ve Hint Okyanusu'ndaki ana geçit noktalarının Müslümanların kontrolünde olduğu düşünüldüğünde, İslam dünyasının küresel dengeler açısından taşıdığı önem daha iyi anlaşılacaktır. Buna bir de petrol, doğal gaz gibi stratejik yer altı kaynakları açısından dünyanın en zengin topraklarının İslam coğrafyasında bulunduğu gerçeği eklendiğinde, tablo daha da netleşmektedir. Bu özelliklerin hepsi İslam dünyası için birer stratejik imkandır ve bu imkanların iyi değerlendirilmesi Müslümanların dünya siyasetindeki etkinliklerinin artması anlamına gelmektedir.

Bugün gelinen noktada da Müslümanların doğrudan veya dolaylı olarak, 21. yüzyıldaki gelişmelerde rol oynayacağı açıkça görülmektedir. Ancak elbette önemli olan, bu rolün, başta İslam dünyası olmak üzere tüm insanlığın faydasına olmasıdır. Bu aşamada ilk akla gelen, İslam dünyasının mevcut konumu ile böyle bir rolü üstlenip üstlenemeyeceğidir. Kuşkusuz, Müslümanlar bu sorumluluğu üstlenecek yetkinliğe ve bilince sahiptirler. Ancak bugün İslam dünyasına bakıldığında, kimi ülkelerde demokrasi geleneğinin yeterince yerleşmemiş olması, teknolojide çağın gerisinde kalınmış olması, ekonomik geri kalmışlık gibi bazı sorunlar göze çarpmaktadır. Dünya siyasetinde aktif rol almaya hazırlanan bir İslam dünyasının, bunlar ve benzeri sorunları bir an önce çözüme kavuşturması zorunludur.

Ancak, İslam dünyasının tüm bunlardan önce aciliyetle çözüme kavuşturulması gereken çok daha hayati ve temel bir sorunu vardır: Parçalanmışlık. Dünya Müslümanlarının, güçlü ve aktif bir İslam Birliği sağlayamamış olmaları, günümüzde yaşanan çeşitli sorunların temelinde yer alan önemli bir eksikliktir. Güçlü bir birlik sağlandığında bugün yaşanan sorunların benzerleriyle ya hiç karşılaşılmayacak ya da karşılaşılan tüm sorunlar tahmin edilenden çok daha kısa süre içinde çözüme kavuşturulacaktır.

Burada hemen şunu belirtmek gerekir ki, bu parçalanmışlıkla dikkat çekilen husus, çoğulluk, yani İslam dünyası içinde farklı mezhepler ve uygulamaların var olması değildir.

Müslümanların parçalanmışlıktan kurtulmaları da hepsinin tek bir uygulama ya da yöntem altında toplanması anlamını taşımaz. Önemli olan, bu farklılıkların inanç birliği altında, çoğulcu bir hoşgörü ve dayanışma içinde toplanmasının sağlanmasıdır. Görüş, düşünce ve uygulama farklılıkları her toplum içinde karşılaşılan olağan durumlardır. İslam ahlakının gereği tüm farklılıklara rağmen Müslümanların, birbirlerinin kardeşleri oldukları gerçeğini unutmamalarıdır. Irkı, dili, vatanı, mezhebi ne olursa olsun tüm Müslümanlar kardeştirler. Bu nedenle İslam dünyası içindeki farklılıklar birer zenginlik olarak değerlendirilmeli, bunlar, Müslümanların birbirleri ile çekişmesine neden olan, onları ana konulardan uzaklaştırıp, acil ve önemli sorunlara tedbir alınmasını engelleyen çatışma ve ayrılık nedenlerine dönüşmemelidir.

Parçalanmanın Nedenleri

İslam dünyasının bugün içinde bulunduğu parçalanmışlık, 20. yüzyılın başında ortaya çıkmış bir durumdur. Bundan önce ise, farklı mezhep, ırk ve dillerden Müslümanlar çeşitli İslam imparatorluklarının yönetimi altında, birarada huzur ve güvenlik içinde yaşamaktaydılar. Dahası, güçlüydüler.

Ancak 19. yüzyılın en yıkıcı akımlarından biri olan **radikal milliyetçilik**, İslam dünyasında da etkisini gösterdi. Müslümanların bir kısmı, Batılı fikri akımların etkisi altında kalarak kendilerine empoze edilen bu ideolojiyi benimsediler. Bu esnada İslam imparatorluklarının zayıflamasıyla, Müslümanların büyük çoğunluğu Batılı güçlerin sömürgesi durumuna düştüler. Sömürgeci güçler İslam topraklarından çekilirken de, bu toprakları yapay sınırlarla bölüp, çeşitli devletler oluşturdular. Bu durum, bazı Müslümanlar arasında yayılan radikal milliyetçilik hareketleri ile birleşince ortaya oldukça karışık bir tablo çıktı. Müslüman toplumlar içindeki etnik farklılıklar, çatışma nedenine dönüştü. Kısa bir süre öncesine kadar aynı topraklarda birarada yaşayan halklar, bir anda farklı sınırlar içinde yaşayan, aralarında anlaşmazlıklar olan, birbirine karşıt toplumlara dönüştüler. Hemen her ülkeyle komşuları arasında başta sınır anlaşmazlıkları olmak üzere çeşitli tartışma konuları doğdu. (Bu anlaşmazlıkların bir kısmı, İran-Irak Savaşı örneğinde olduğu gibi, iki Müslüman devletin birbiriyle kıyasıya savaşmasına kadar vardı.) Böylece, İslam dünyası bir yüzyıl boyunca devam edecek bir istikrarsızlık sürecine girmiş bulunuyordu.

Burada hemen belirtmek gerekir ki, millet ve vatan sevgisi, bağımsızlık talebi meşru ve asil duygulardır. Milliyetçilik duygusunun gayrimeşru hale gelmesi, sevginin saplantılı bir tutkuya dönüşmesiyle olur. Bir insan milletini severken, diğer milletlere karşı sebepsiz yere husumet beslemeye başlarsa, kendi milletinin çıkarları için diğer milletlerin ve halkların haklarını çiğnemeyi, örneğin onların topraklarını ele geçirmeyi, mallarını yağmalamayı hedeflerse, gayrimeşru bir çizgiye gelmiş demektir. Veya, kendi milletine olan sevgisini bir tür ırkçılığa dönüştürdüğünde, yani kendi milletinin kalıtsal olarak

diğerlerinden üstün olduğunu iddia ettiğinde de yine gayrimeşru bir fikir geliştirmiş olur. Milliyetçiliğin, ırkçı bir düşünceye dönüştürülüp, iki Müslüman toplum arasındaki "Müslüman kardeşliği" kavramını zedeleyecek, bunu ortadan kaldırarak husumet tohumları ekecek bir şekilde yorumlanması da yine yanlıştır.

Allah bu yanlış anlayışa Kuran'da dikkat çekmektedir. Ayetlerde "öfkeli soy koruyuculuğu" olarak tarif edilen bu düşünce, cahiliyenin (din ahlakından uzak toplumların) bir özelliği olarak anlatılır:

Hani o inkâr edenler, kendi kalplerinde, 'öfkeli soy koruyuculuğu'nu, cahiliyenin 'öfkeli soy koruyuculuğunu' kılıp-kışkırttıkları zaman, hemen Allah; elçisinin ve müminlerin üzerine 'güven ve yatışma duygusunu' indirdi ve onları "takva sözü" üzerinde "kararlılıkla ayakta tuttu." Zaten onlar da, buna layık ve ehil idiler. Allah, herşeyi hakkıyla bilendir. (Fetih Suresi, 26)

Dikkat edilirse ayette "öfkeli soy koruyuculuğu"ndan söz edilmekte, buna karşılık Allah'ın müminlere güven ve yatışma duygusu verdiği bildirilmektedir. Demek ki, kendi toplumuna (aşiretine veya milletine) yönelik sevgisi sonucunda öfkeli ve saldırgan bir tavır sergileyen insanların ruh hali Kuran ahlakına aykırıdır. Ve 19. yüzyılda materyalist Avrupa'da gelişip, Müslüman toplumlara da oradan ihraç edilen milliyetçilik anlayışı, öfkeli ve aşırı bir milliyetçiliktir. Yalnız İslam dünyasında değil, neredeyse tüm dünyada çatışmalara ve siyasi istikrarsızlıklara neden olmuştur.

Oysa insanlar arasında ırklarına ve soylarına göre ayrım yapmak, etnik farklılıkları anlaşmazlık konusu kılmak Kuran ahlakına kesin olarak aykırıdır. Rabbimiz bir ayette şu şekilde buyurmuştur:

Ey insanlar, gerçekten, Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler (şeklinde) kıldık. Şüphesiz, Allah Katında sizin en üstün (kerim) olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır. (Hucurat Suresi, 13)

Allah, **"Göklerin ve yerin yaratılması ile dillerinizin ve renklerinizin ayrı olması, O'nun ayetlerindendir. Şüphesiz bunda, alimler için gerçekten ayetler vardır." (Rum Suresi, 22)** ayetiyle insanların farklı ırklardan ve milletlerden olmasının Kendisi'nin ayetlerinden biri olduğunu bildirmiştir. Bu farklılıklar birer çatışma ve husumet konusu değil, bir tür zenginlik ve çeşitliliktir.

Tarih, İslam'ın etnik ayrılıkları uzlaştırmasının örnekleriyle doludur. Hz. Muhammed (sav) sahabeyi ırk ve kabile ayrımcılığı yapmaktan, insanları milletlerine, cinsiyetlerine, dillerine, aşiretlerine göre ayırmaktan, hatta aynı toplum içinde insanları maddi imkanlarına göre sınıflandırmaktan da kesinlikle sakındırmıştır. Peygamber Efendimiz, Veda Hutbesi'nde, **"Ey İnsanlar! Muhakkak ki Rabbiniz bir ve atanız da birdir.**

Hepiniz Adem'den, Adem de topraktandır. Allah yanında en üstün olanınız O'ndan en fazla korkanınızdır. Arab'ın aceme, acemin de Arab'a, beyazın siyaha, siyahın da beyaza bir üstünlüğü yoktur, takva hariç." sözleri ile Müslümanları bu konuda dikkatli olmaya davet etmiştir.

Peygamberimiz (sav) ve dört halife döneminde arka arkaya devam eden fetihler, İslam dünyasının sınırlarını Doğu ve Batı'ya doğru genişletmiş, farklı milletlerden pek çok insan İslam bayrağı altında birleşmiştir. Kabile çatışmalarına, sonu gelmeyen kan kavgalarına boğulmuş olan Ortadoğu, İslam ahlakının yayılması ile huzura kavuşmuş, yalnız Araplar arasındaki kabile savaşları değil Müslümanların fethettikleri tüm topraklardaki çatışmalar da son bulmuştur. Kimi Hıristiyan mezhepleri arasında kıyasıya devam eden mücadeleler dahi, Müslümanların hakim olduğu topraklarda barışla neticelenmiştir. Birbiri ile savaşan kabileler, birbirlerini acımasızca yok etmeye çalışan gruplar İslam bayrağı altında birbirlerine yaşam hakkı tanır ve saygı gösterir olmuşlardır.

Günümüz Müslümanlarının bakış açısının da bu doğrultuda olması gerekir. Müslümanların birbirleri ile olan ilişkilerinde, temel ölçü karşılarındaki kişinin ırkı, etnik kökeni, dili gibi özellikleri, sahip olduğu imkanları, makamı veya mevkisi değil, imanı ve güzel ahlakıdır. Samimi iman eden kişiler arasında sevgi, bir diğerinin Allah'tan korkup sakınmasına, Rabbimiz'e duyduğu içli sevgiye, yaptığı salih amellere, gösterdiği güzel ahlaka göre şekillenir. Eğer bir kişi hayatını Allah yolunda vakfetmiş olduğunu tüm tavır ve davranışları ile ispatlıyor, her anında Allah'ın rızasını ve rahmetini gözeterek güzel davranışlarda bulunuyorsa, müminler o kişiye karşı sevgi ve hürmet duyarlar. Bu kişinin derisinin rengini, ait olduğu milleti, maddi imkanlarını kıstas olarak değerlendirmezler, bunlar sevgilerinde olumlu ya da olumsuz bir etki yapmaz. Aynı kıstaslar, Müslüman toplumlar arasındaki ilişkilerde de geçerli olmalıdır. İki Müslüman toplum arasındaki ilişkinin özü, Kuran'da bildirildiği gibi olmalıdır: Müslümanlar, birbirlerinin yardımcısı ve velisidirler.

İslam dünyasının günümüzdeki parçalanmışlığının en önemli nedenlerinden biri, bu bilincin eksikliğidir. Bunun sebebi de Kuran ahlakından uzaklaşılmış, bunun yerine din dışı fikir akımlarının ve düşüncelerin etki kazanmış olmasıdır. Bazı aydınlar, Batı'da gelişen din dışı felsefe ve ideolojilerin yanılgılarına kapılmış, bu fikirleri Müslüman topraklarına ihraç etmenin İslam dünyasını ileri götüreceğini sanmışlardır. Bu tarihi hatanın neden olduğu tahribatın izleri bugün de açıkça görülmektedir. Adaleti, fedakarlığı, merhameti, hoşgörüyü, açık fikirliliği, ileri görüşlülüğü getiren Kuran ahlakının yerine, bazı sapkın felsefe ve ideolojilerin topluma benimsetilmeye çalışılmasıyla birlikte, Müslüman dünyasında süregelen düzenin ve dayanışmanın yerini kargaşa ve parçalanmışlık almıştır. Bu kargaşayı sona erdirmek için bazı ülkelerde, yine Kuran ahlakına ters olan bir model ortaya çıkmış ve halkı acımasızca ezen despot rejimler kurulmuştur.

Bugün de İslam dünyasının geleceğine yönelik stratejiler belirlenirken, bu tarihi tecrübeden ders alınmalı, yanlış yönlendirme ve telkinlere kapılmaktan sakınılmalıdır. Tarih açıkça göstermektedir ki, İslam dünyası, ancak kendi özündeki değerlere sahip

çıktığında yükselebilir. Ve bu değerlerin en önemlilerinden biri, Müslümanların birlik ve beraberliğidir.

Tarihten Bir Örnek: Selahaddin Eyyubi'nin İslam Birliği

Haçlılar karşısındaki İslam dünyasının durumu, bu konuda önemli bir örnektir.

1096 yılında başlatılan ilk Haçlı seferinin orduları Ortadoğu'ya ulaştığında, Müslümanlar, aralarında çeşitli anlaşmazlıklar ve çekişmeler bulunan emirliklere bölünmüşlerdi. Bu bölünmüşlük nedeniyle Avrupa'dan gelen bu barbar işgalcilere karşı direnemediler. 1099 yılında Kudüs'te korkunç bir katliam yaparak kurulan Haçlı Krallığı, on yıllar boyunca Müslümanların bu bölünmüşlüğünden yararlandı. Ancak büyük İslam kumandanı Selahaddin Eyyubi'nin Müslüman emirlikleri tek tek kendi idaresi altına alıp birleştirmesiyle birlikte, Müslümanlar Haçlı işgalcilere karşı koyabilecek bir güce ulaştı.

Yine de Müslümanların Haçlıları yenilgiye uğratması bir günde olmayacaktı. Selahaddin Eyyubi, Müslümanları tek bir bayrak altında birleştirirken, bir yandan da ilmi ve ahlaki bir uyanış başlatmıştı. *Encyclopedia Britannica*'da belirtildiği gibi:

Müslümanların dini kurumlarını teşvik etmek ve yaymak, (Selahaddin Eyyubi'nin) politikasının temel parçalarından biriydi. Bilim adamlarına ve din alimlerine sahip çıktı, onların kullanımı için üniversiteler ve camiler kurdu ve onlara İslam dünyasının yararına pek çok eser yazdırdı... Ahlaki yeniden doğuşla birlikte, ki bu onun kendi kişisel yaşamının da gerçekçi bir faktörüydü, kendisinden beş yüzyıl önce bilinen dünyanın yarısını fethetmiş olan ilk nesil Müslümanların kararlılığını ve şevkini yeniden uyandırmaya çalıştı.

İlmi, ahlaki ve imani yükseliş, Müslümanların siyasi birliğiyle de birleşince, İslam medeniyeti bir kez daha yükseldi: Selahaddin Eyyubi'nin komutasındaki birleşik İslam ordusu 1187'deki Hıttin Savaşı'nda -kendi içlerinde parçalanmalar ve huzursuzluklar yaşayan- Haçlı ordusunu bozguna uğrattı ve ardından Kudüs dahil olmak üzere Haçlı işgali altındaki Filistin topraklarının tamamına yakını kurtarıldı.

Selahaddin Eyyubi'nin ve onun önderliğinde kurulan İslam Birliği'nin en dikkat çeken yönü ise, Kuran ahlakının gereği olan adalet, ılımlılık ve barışçılık gibi erdemleri en iyi biçimde temsil etmesiydi. Selahaddin Eyyubi genellikle Haçlılara karşı kazandığı askeri zaferle anılır, ancak onun çok belirgin bir diğer özelliği gerek Haçlılara gerekse tüm diğer Hıristiyanlara karşı son derece adil ve bağışlayıcı davranmasıydı. Haçlılar Müslümanlara karşı çok büyük zulümler uygulamalarına rağmen, Selahaddin Eyyubi onlardan intikam almamış, Kudüs'ü fethettiğinde kentteki hiçbir Hıristiyana zarar verilmemişti. Selahaddin Eyyubi'nin bu konudaki dikkat çekici bir başka yönü, kendi tarafındaki radikalleri de dizginlemiş olmasıydı. III. Haçlı Seferi'ni yöneten İngiliz Kralı Richard'ın Akra Kalesi'nde 3 bin Müslüman sivili acımasızca katletmesi üzerine, bazı kişiler intikam arayışına girmişler ve bunu da Yafa kentindeki (bugünkü Tel-Aviv) Hıristiyanlara karşı toplu bir kıyıma

girişerek uygulamak istemişlerdi. Selahhaddin Eyyubi, kendi ordusu içindeki bu radikal eğilimi durdurmak, yatıştırmak ve Yafa'daki Hıristiyanlara güvenlik sağlamak için büyük çaba gösterdi ve bunda da başarılı oldu.

Sonunda Selahaddin Eyyubi, Haçlılara birtakım imtiyazlar ve imkanlar vererek, kutsal topraklara barış getirmeyi de başardı. 28 Ağustos 1192'de Haçlılarla Müslümanlar arasında barış anlaşması imzalandı. Bunun ardından Selahaddin Eyyubi, bu kenti ele geçirmek için binlerce Müslümanı öldürmüş olan Haçlı komutanlarına büyük bir jestte bulunarak, onları kendisinin misafiri olarak Kudüs'e davet etti. Kudüs'ü ziyaret eden Haçlı komutanlar, Müslümanlarda gördükleri bu büyük bağışlayıcılık, hoşgörü ve adalet karşısında hayranlıklarını gizleyemediler. Selahaddin Eyyubi bir keresinde, düşmanı olan İngiliz Kralı Richard'ın hasta olduğunu öğrenmiş, bunun üzerine ona özel doktorunu ve ateşini dindirmesi için kar göndermişti. Selahaddin Eyyubi'nin Kuran ahlakına dayanan bu yüksek ahlakı, onu tüm Avrupa'da efsaneleştirdi.

Kısacası, Selahhaddin Eyyubi'nin kurmuş olduğu İslam Birliği, Müslümanlara hem güç ve zafer vermiş, hem de İslam ahlakının özündeki adalet, hoşgörü, barışseverlik gibi erdemlerin hayata geçirilmesine imkan tanımıştı. Müslümanlar hem İslam'a hizmet etmek için harekete geçirilmişler, hem de Müslümanlar arasında doğan bazı radikal eğilimler engellenerek, Kuran ahlakına göre Müslümanların nasıl olması gerektiği gösterilmişti.

Selahaddin Eyyubi'nin kurduğu İslam Birliği'nden bugüne dek tam 8 yüzyıl geçti. Ama, tam da onun zamanındaki nedenlerle, bugün de Müslümanlar için bir İslam Birliği gereklidir. Elbette bugün İslam dünyasına karşı Haçlılar devrinde olduğu gibi birleşik bir askeri saldırı söz konusu değildir, ama İslam dünyası, farklı coğrafyalarda farklı tehditler altındadır. Dahası, İslam dünyası diğer medeniyetlerin gerisinde kalmış, bilim, teknoloji, kültür, sanat, düşünce gibi alanlarda -uzun zaman dünyanın öncüsü olmasına karşın- geri duruma düşmüştür. Öte yandan diğer medeniyetlerde üretilen birtakım yanlış felsefe ve ideolojiler de, 19. yüzyıldan itibaren İslam dünyasına taşınmakta, Kuran ahlakını tam anlamıyla bilmeyen bazı Müslümanları etkisi altına almaktadır. İslam'ı temsil etme iddiasıyla ortaya çıkan, ama gerçekte İslam ahlakına tamamen aykırı vahşetler uygulayan bazı radikaller ise, İslam ile diğer medeniyetler arasında çatışma körüklemek isteyenlere, çoğu kez bilmeyerek, hizmet etmektedirler.

Tüm bunların son bulması, Müslümanların yeniden dünyaya yön veren, ışık tutan, adalet ve barış getiren, kendisine gıpta edilen bir medeniyet kurmaları içinse, bir zamanlar Selahaddin Eyyubi'nin izlediği yöntemin izlenmesi gereklidir: **İslam dünyasında ahlaki, ilmi, imani bir yeniden doğuş başlatmak ve bir yandan da Müslümanların siyasi birliğini sağlamak.**

Farklılıklara Hoşgörü Göstererek Birleşmek

Müslümanların birlik olmaları, sadece mevcut durumun sona ermesi için ihtiyaç duyulan siyasi bir gereklilik değildir. Bundan daha da önemlisi, birlik, zaten Müslüman olmanın gereklerinden biridir. Müslümanların hayatlarının her anında olduğu gibi, ulusal ve uluslararası siyasetlerinde de Kuran ahlakına göre davranmaları gerekir. Kuran ahlakı ise öncelikli olarak İslam dünyasının ittifak etmesini gerektirmektedir. Kuran ahlakının esas alınması, bu ittifakın kalıcı olmasını ve kendisinden beklenen aktif rolü üstlenmesini sağlayacaktır.

İslam ahlakı Müslümanların daima birleştirici davranmalarını, dayanışma ve kaynaşma içinde din kardeşleri olmalarını gerektirir. Allah Kuran'da müminlere **"çekişip birbirlerine düşmemelerini" (Enfal Suresi, 46)** emretmekte ve bunun Müslümanları zayıflatacak bir durum olduğunu bildirmektedir. Bir başka ayette de şu şekilde emredilir:

Kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra, parçalanıp ayrılan ve anlaşmazlığa düşenler gibi olmayın. İşte onlar için büyük bir azap vardır. (Al-i İmran Suresi, 105)

Vicdan ve aklı selim ile hareket eden, kendi çıkarlarını değil adaleti gözeten bir müminin diğer iman edenlerle ile ittifak sağlayamaması, sürekli bir anlaşmazlık içinde olması mümkün değildir. Bu, bireyler temelinde geçerli olduğu gibi toplumlar ve milletler temelinde de geçerlidir. Nitekim Allah Kuran'da bu gerçeğe de dikkat çekmiş, Müslüman toplulukların birbirlerine karşı adaletsizlik yapmalarını ve düşmanca davranmalarını yasaklamıştır. Kuran'da böyle davrananların durdurulması ve farklı Müslüman toplumların "aralarının bulunması" bildirilmiştir:

Mü'minlerden iki topluluk çarpışacak olursa, aralarını bulup-düzeltin. Şayet biri diğerine tecavüzde bulunacak olursa, artık tecavüzde bulunanla, Allah'ın emrine dönünceye kadar savaşın; eğer sonunda (Allah'ın emrini kabul edip) dönerse, bu durumda adaletle aralarını bulun ve (her konuda) adil davranın. Şüphesiz Allah, adil olanları sever. (Hucurat Suresi, 9)

Elbette her Müslüman toplum arasında, bölgesel, kültürel ve geleneksel bazı anlayış ve uygulama farklılıkları olabilir. Farklı yorumlar, farklı görüşler, farklı mezhepler olacaktır. Bu son derece doğaldır. Olmaması gereken, bu farklılıklar nedeniyle bir Müslüman toplumun veya grubun diğerine cephe alması, onunla diyaloğu kesmesi, ortak değerlerde mutabakat sağlayamayacak kadar diğerini yabancı ve hatta hasım olarak görmesidir. Bu, kabul edilebilir bir durum değildir.

Allah, Kuran'da Müslümanları bu hataya düşmemeleri için uyarmış ve Kitap Ehli'nin bu konudaki hatalarını da ibret olarak göstermiştir. Kuran'da Kitap Ehli'nin (Hıristiyanlar ve Yahudilerin) hataları bildirilirken, bu toplulukların kendi aralarında parçalanıp, ayrılıklara düşmeleri de belirtilmektedir. Beyyine Suresi'nin 4. ayetinde Kitap Ehli'nin kendilerine apaçık belgeler gelmiş olmasına rağmen fırkalara ayrılmış oldukları haber

verilir. Diğer ayetlerde ise bu ayrılmanın sebepleri arasında, "aralarındaki tecavüz ve haksızlık", "aralarındaki kıskançlık", "hakka başkaldırma" gibi kötü ahlak özellikleri bildirilmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Onlar, kendilerine ilim geldikten sonra, yalnızca aralarındaki 'tecavüz ve haksızlık' dolayısıyla ayrılığa düştüler... (Şura Suresi, 14)

Hiç şüphesiz din, Allah Katında İslam'dır. Kitap verilenler, ancak kendilerine ilim geldikten sonra, aralarındaki "kıskançlık ve hakka başkaldırma" (bağy) yüzünden ayrılığa düştüler. Kim Allah'ın ayetlerini inkar ederse, (bilsin ki) gerçekten Allah, hesabı pek çabuk görendir. (Al-i İmran Suresi, 19)

Bu ayrılığa düşme nedeniyle Kitap Ehli'nin tarihinin büyük çatışmalarla dolu olduğu, bilinen bir gerçektir. Hıristiyanlığın ilk 1600 yıllık tarihi, birbirleri ile çatışan farklı Hıristiyan mezheplerinin tarihi sayılabilir. Ufak yorum farklılıkları bile Hıristiyanların birbirlerini inkarcılıkla suçmalarına neden olmuştur. Bu çekişme içinde Roma Katolik Kilisesi zamanla egemenlik sağlamış, ancak sonraki yüzyıllarda da bu kez bu Kilise "sapkın" (heretik) saydığı farklı dini mezheplere (bunlar arasında Docetism, Montanism, Adoptionism, Sabellianism, Arianism, Pelagianism ve Gnosticism sayılabilir) karşı büyük bir baskı uygulamıştır. Papalığın, 11. yüzyıldan itibaren Katharlar ve Bogomiller gibi farklı dini akımlara uyguladığı baskılar, ardından da Protestanlar ile Katolikler arasında patlak veren ve bir yüzyıldan fazla süren kanlı savaşlar, Avrupa tarihinin en karanlık çağlarına denk gelmektedir. İlginçtir ki, Avrupa medeniyetinin yükselişi, ancak söz konusu mezhep savaşlarının bitmesinden sonra başlamıştır. Siyasi tarihçilerin kabul ettiği gibi, modern Avrupa, farklı Hıristiyan mezheplerinin birbirlerine tolerans göstermesi gerektiği fikrinin egemen olduğu ünlü Westphalia Barışı'ndan (1648) sonra doğmuştur.

İnsanların dinde parçalanmalarının temelinde, Allah'ın emrettiği ahlakı gereği gibi yaşamıyor olmaları vardır. Bu ahlak tevazuyu esas alır. Tevazudan uzaklaşanlar, kendilerini ve kendi fikirlerini mutlak doğru olarak görür, kendilerinden farklı düşünenleri küçümser ve onlara düşmanlık beslerler. Kendi görüşlerinin mutlak doğru olduğundan hiç kuşku duymadıkları için, kendilerini hiçbir zaman sorgulamaz ve dolayısıyla daha iyiye, daha doğruya gidemezler. Sadece kendi yorumunu beğenip bununla övünenlerin durumuna Kuran'da, **"... onlar, işlerini kendi aralarında (farklı) kitaplar halinde böldüler; her bir grup, kendi ellerinde olanla yetinip sevinmektedir." (Müminun Suresi, 53)** ayetinde dikkat çekilmiştir.

Bu, Allah'tan korkup sakınanların ve ahiret gününde hesap vereceğine iman edenlerin şiddetle sakınıp korunmaları gereken bir durumdur. Bu konunun önemini fark edenlerin, diğer müminleri de parçalanmaktan, dağılmaktan, ayrılmaktan sakındırmaları, Müslümanların Kuran ahlakında ittifak etmelerini sağlamak için gayret etmeleri gerekmektedir.

Örnek Müslümanlar, insanlara –Rabbimiz'in tecellileri olduğunun bilinciyle- sevgi, merhamet ve şefkatle yaklaşırlar. Kendileriyle aynı inancı paylaşan, Kuran'a iman eden, Allah'ın emirlerini yerine getiren ve Peygamber Efendimiz (sav)'in sünnetine uyanları ise kardeşleri olarak görür ve birbirlerinin velileri olduklarını unutmazlar. Yapılması gereken, farklı Müslüman topluluklar arasında olabilecek kültürel ve geleneksel farklılıklar ve bazı görüş ayrılıkları nedeniyle hizipleşmekten sakınmak, bunları sürekli ön plana çıkarıp ihtilafa zemin hazırlamak yerine, Kuran ahlakını yaşamakta ittifakı desteklemektir. Müslümanlar ittifakta birbirlerini desteklemeli, ihtilaflı konularda da hoşgörülü olmalı, anlayışlı davranmalıdırlar. Yukarıda da vurguladığımız gibi, özellikle bu konunun öneminin farkında olan samimi Müslümanlar ve İslam dünyasının önde gelen düşünür ve aydınları bu konuda yoğun girişimlerde bulunmalı, Müslümanlar arasında birlik ve beraberliği teşvik etmelidirler. Müslüman dünyası içinde sevgi, saygı, merhamet, hoşgörü üzerine kurulu bir dayanışma inşa edilmelidir.

Bir kez daha hatırlatmak gerekir ki, İslam ahlakının özünde, ihtilaf ve ayrılıkları değil, inanç birliğini ve ortak değerleri temel alan bir anlayış vardır. Hz. Muhammed (sav), **"Size iki şey bırakıyorum onlara sımsıkı sarıldıkça asla dalalete düşmeyecek ve sapıtmayacaksınız: Kuran ve benim sünnetim"** sözleriyle Müslümanlara uymaları gereken yolu göstermiştir. Bizlere düşen bu yola uymaktır. Hak dine uymak ve ayrılığa düşmekten sakınmak, Rabbimiz'in tüm inananlara emridir. Allah, ayetinde şu şekilde buyurmuştur:

O: "Dini dosdoğru ayakta tutun ve onda ayrılığa düşmeyin" diye dinden Nuh'a vasiyet ettiğini ve sana vahyettiğimizi, İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya vasiyet ettiğimizi sizin için de teşri' etti (bir şeriat kıldı). Senin kendilerini çağırdığın şey, müşriklere ağır geldi. Allah, dilediğini buna seçer ve içten Kendisi'ne yöneleni hidayete erdirir. (Şura Suresi, 13)

Birlik Ruhunun Yaşatılması

Birlik; anlayış, fedakarlık, vefa ve sadakat gerektirir. Allah Kuran'da Müslümanlara birlik içinde olmalarını, şeytanın aralarını açıp bozmaya çalışacağını, bu birliği engellemek için çaba göstereceğini bildirmiştir. Müslümanlar din kardeşleri ile aralarındaki ilişkide, karşı tarafı incitecek bir söz söylemek, öfkelenmek, saygıya uygun olmayan tavırlarda bulunmak gibi birlik ruhunu zedeleyecek her türlü tavırdan sakınmakla yükümlüdürler. Her mümin bir diğerine karşı olabildiğince fedakar olmalı, sabırlı davranmalı, onun iyiliği için çalışmalı, sadık ve vefalı olmalıdır. Bu, tüm müminlerin benimsemesi gereken üstün bir ahlaktır.

Bu konuda en güzel örneklerden biri, Hz. Muhammed (sav) ile birlikte Mekke'den hicret eden müminler ve Medine'de onlara güzel bir yurt hazırlayan Müslümanlar

arasındaki ilişkidir. Mekkeli müşriklerin zulmü ve baskısı nedeniyle, Allah yolunda yurtlarından hicret eden müminleri, Medine'de Hz. Muhammed (sav)'e biat etmiş olan Müslümanlar en güzel şekilde karşılamış, onlara karşı büyük bir muhabbet ve ilgi göstermişlerdir. Birbirlerine yabancı iki topluluk olmalarına, cahiliye Arapları arasında tek önemli kıstas sayılan "kabile bağı"na sahip olmamalarına rağmen, imanları ve itaatleri nedeniyle örnek bir kardeşlik sergilemişlerdir. Medineli Müslümanlar hicret edenlere her türlü imkanı sağlamış, onlara evlerini açmış, yemeklerini onlarla paylaşmış, kendi ihtiyaçlarından önce onların ihtiyaçlarını düşünmüş, mümin kardeşlerinin nefislerini kendi nefislerine tercih etmişlerdir. Rabbimiz, Medineli müminlerin bu güzel ahlakını Kuran'da şöyle bildirmiştir:

Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

Bu, örnek alınması gereken çok üstün bir ahlaktır. Ve iki mümin topluluğun birbiri ile ilişkisinin nasıl olması gerektiğini gösteren çok önemli bir örnektir. Peygamber Efendimiz ise, Müslümanlar arasında dayanışmanın nasıl olması gerektiğini bir hadisinde şöyle tarif etmiştir:

Müslümanların kendi aralarındaki merhametleri, saygı ve dayanışmaları tıpkı bir vücut gibidir. Vücutta bir uzuv rahatsızlandığında diğer uzuvlar onunla birlikte aynı acıyı çekerler ve uyumazlar.

Müslümanların birbirlerine karşı sevgileri ve kalplerinde birbirlerine karşı hiçbir olumsuz his kalmaması, Allah'ın müminlere büyük bir lütfu ve nimetidir. Ahirette tam anlamıyla yaşanacak olan bu nimet Kuran'da şöyle bildirilir:

Onların göğüslerinde kinden (ne varsa tümünü) sıyırıp-çektik, kardeşler olarak tahtlar üzerinde karşı karşıyadırlar. (Hicr Suresi, 47)

Dolayısıyla Müslümanlar, dayanışmanın, kardeşliğin ve birlik duygusunun büyük bir nimet olduğunun bilincinde davranmalı ve bu birliğin korunması için sabırlı ve iradeli olmalıdırlar. Enfal Suresi'nin 1. ayeti **"... Eğer mü'min iseniz Allah'tan korkup-sakının, aranızı düzeltin ve Allah'a ve Resulü'ne itaat edin."** Müslümanlara birlikte davranmalarının önemini bildiren bir diğer ayettir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) ise, Müslümanların ortak hareket etmelerinin önemini bir hadis-i şerifinde şöyle ifade etmiştir:

....Birbirinize hased (çekememezlik) etmeyiniz. Birbirinize buğuz (düşmanlık) etmeyiniz. Birbirinizle iyi ilişkileri kesmeyiniz. Birbirinizden yüz çevirip küsüşmeyiniz ve ey Allah'ın kulları, kardeşler olunuz.9

Mümin, her durumda affedici olmakla yükümlüdür, ancak karşısındaki kişi de bir Müslümansa, onunla din kardeşi olduğunu, her ikisinin de Allah'tan korkup sakındığını, Peygamber Efendimiz'e itaat ettiğini, helal ve harama titizlik gösterdiğini düşünerek çok daha sabırlı davranmalıdır. Müslüman, din kardeşinin her zaman için iyiliğini istemesi gerektiğinin, kendisini düşündüğü gibi onu da düşünmesi gerektiğinin, herhangi bir anlaşmazlık söz konusu olduğunda da sabırla, şefkatle ve sevgiyle karşılık vermesi gerektiğinin bilincindedir. Bir Kuran ayetinde, Müslümanların din kardeşleri için şöyle dua ettikleri bildirilir:

Bir de onlardan sonra gelenler, derler ki: 'Rabbimiz, bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla ve kalplerimizde iman edenlere karşı bir kin bırakma. Rabbimiz, gerçekten Sen, çok şefkatlisin, çok esirgeyicisin. (Haşr Suresi, 10)

Müslümanlar, aralarında herhangi bir sorun olan kardeşleriyle bu sorunu dostça gidermekle yükümlü oldukları gibi, iki Müslüman topluluk arasında da benzeri bir olay yaşandığında, müminlerin arasını düzeltip uzlaştırmakla yükümlüdürler. Allah, iman edenlere şöyle buyurmuştur:

Mü'minler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını bulup-düzeltin ve Allah'tan korkup-sakının; umulur ki esirgenirsiniz. (Hucurat Suresi, 10)

Bu ahlakın, müminlere çok güçlü bir beraberlik ve birlik ruhu kazandıracağı açıktır. Nitekim Rabbimiz, iman edenlere Kendisi'nin yolunda **"birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak" (Saff Suresi, 4)** mücadele etmelerini emretmektedir. Bu mücadele, inkarcı felsefe ve ideolojilere karşı yürütülmesi gereken fikri bir mücadeledir ve tüm Müslümanların üzerinde önemli bir sorumluluktur. Bu fikri mücadeleyi üstlenip, dünyayı içinde bulunduğu karanlıktan aydınlığa çıkarmak yerine, kendi iç sorunları ile boğuşan, içe kapalı bir yapı geliştirmek kuşkusuz büyük bir hata ve tarihi bir vebal olabilir. Bugün, başta dünyanın pek çok ülkesinde ezilen ve zulüm gören Müslümanlar olmak üzere, insanlık, içine düştüğü durumdan kurtulabilecek bir çıkış yolu aramakta, dünyaya barış, huzur, adalet getirecek ve unuttuğu varoluş amacını hatırlatacak bir yol gösterici beklemektedir. Bu yol göstericilik, İslam toplumunun sorumluluğudur ve tüm Müslümanların bu bilinçle hareket etmeleri gerekmektedir.

Şiddetin, terörün, zulmün, sahtekarlığın, dolandırıcılığın, yalancılığın, ahlaksızlığın, çatışmaların, yoksulluğun dünya genelinde yaygın olması, yeryüzünün "fitne" ile dolu

olduğunu göstermektedir. Bu durum karşısında, Müslümanların aralarında sorun haline gelmiş pek çok konu önemini yitirmektedir. Tüm bu zulüm ve dejenerasyon, Allah'ın varlığını ve birliğini inkar eden, ahiret gününe inanmayanların kurmuş oldukları batıl sistemlerden güç bulmakta ve gelişip yayılmaktadır. Buna karşılık vicdan sahibi insanların yapması gereken, iyilikte ittifak etmektir.

Allah'ın izni ile bu ittifak, inkarcı ideolojilerin fikren mağlup olmasının en önemli aşamalarından biri olacaktır. Rabbimiz, Kuran'da inkarcıların ittifakına dikkat çekmiş ve iman edenlerin de birbirleriyle dost olmaları ve birbirlerine yardım etmeleri gerektiğini bildirmiştir. Bu, yeryüzünde bozgunculuğun ortadan kaldırılması için gereklidir. Ayette şu şekilde buyurulmaktadır:

İnkar edenler birbirlerinin velileridir. Eğer siz bunu yapmazsanız (birbirinize yardım etmez ve dost olmazsanız) yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bozgunculuk (fesat) olur. (Enfal Suresi, 73)

Böylesine önemli bir sorumluluk taşıyan Müslümanların birlik ve ittifak içinde olmaları gerektiği açıktır. Müslümanlar, birlikte hareket etmelerini engelleyen durumlar olduğunda şu sorular üzerinde düşünmelidirler:

"Bu konu, İslam ittifakını zedeleyecek kadar önemli mi?"

"Üzerinde uzlaşılması mümkün olmayan bir konu mu?"

"İnkarcı ideolojilere karşı fikri çalışma içinde olmak yerine, Müslüman bir diğer toplulukla uğraşmak makul mü?"

Bu sorulara vicdanına başvurarak cevap veren herkes, sonu gelmeyen çekişmelerden uzak durmanın ve Müslümanlar arasındaki Kuran ahlakına dayalı bu ittifakı korumanın öncelikli olduğunu görecektir.

Ayrıca Müslümanlar, şeytanın da sürekli birlik ve beraberliği bozmak, Müslümanların arasına düşmanlık sokmak için faaliyet halinde olduğunu unutmamalıdırlar.

Rabbimiz, **"Kullarıma, sözün en güzel olanını söylemelerini söyle. Çünkü şeytan aralarını açıp bozmaktadır. Şüphesiz şeytan insanın açıkça bir düşmanıdır." (İsra Suresi, 53)** ayetiyle iman edenleri bu tehlikeye karşı uyarmıştır. Bu ayet, Müslümanların birbirlerine karşı kullandıkları üsluba çok dikkat etmeleri, incitici, iğneleyici, alaycı, sert, kınayıcı söylemlerden şiddetle kaçınmaları gerektiğini gösterir.

Kuran'da birlik içinde olmanın önemi bildirilirken dikkat çekilen bir diğer husus da, çekişmelerin ve birlik ruhunu zedeleyecek tavırların Müslümanların gücünü zayıflatacağıdır. Rabbimiz, şöyle buyurmaktadır:

Allah'a ve Resûlü'ne itaat edin ve <u>çekişip birbirinize düşmeyin, çözülüp yılgınlaşırsınız, gücünüz gider.</u> Sabredin. Şüphesiz Allah, sabredenlerle beraberdir. (Enfal Suresi, 46)

Bu, başta da belirttiğimiz gibi, bireyler için olduğu kadar Müslüman toplumlar ve milletler için de geçerlidir. Eğer İslam dünyası, güçlü, istikrarlı, müreffeh bir medeniyet olmak, dünyaya her alanda yön vermek ve ışık tutmak istiyorsa, birlik halinde hareket etmek zorundadır. Bu birliğin yokluğu, Müslüman ülkeler arasındaki ayrılık ve dağınıklık, İslam dünyasından ortak bir ses yükselmemesi, mazlum Müslüman halkları da savunmasız bırakmaktadır. Filistin'de, Keşmir'de Doğu Türkistan'da, Moro'da ve daha pek çok yerde zavallı kadınlar, çocuklar ve yaşlılar ihtiyaç içinde zulümden kurtarılmayı beklemektedirler. Bu masum insanların sorumluluğu herkesten önce, İslam dünyasının üzerindedir. Müslümanlar, Peygamberimiz (sav)'in **"Müslüman, Müslümana zulmetmez ve onu tehlikede bırakmaz"** sözünü hatırlarından çıkarmamalıdırlar.10

İslam dünyası, ayrılıkları ve farklılıkları bir kenara bırakıp, tüm Müslümanların "kardeş" olduğu gerçeğini hatırlamalı ve bu manevi kardeşliğin getirdiği güzel ahlak ile tüm dünyaya örnek olmalıdır. İman edenlerin birbirleri ile kardeşliği, Allah'ın bir lütfu ve nimetidir. Samimi Müslümanlar bu nimet için Rabbimiz'e şükretmeli ve Allah'ın "dağılıp-ayrılmayın" emrini unutmamalıdırlar:

Allah'ın ipine hepiniz sımsıkı sarılın. Dağılıp ayrılmayın. Ve Allah'ın sizin üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Hani siz düşmanlar idiniz. O, kalplerinizin arasını uzlaştırıp-ısındırdı ve siz O'nun nimetiyle kardeşler olarak sabahladınız. Yine siz, tam ateş çukurunun kıyısındayken, oradan sizi kurtardı. Umulur ki hidayete erersiniz diye, Allah, size ayetlerini böyle açıklar. (Al-i İmran Suresi, 103)

Birlik Müslümanlara Güç Kazandırır

Önceki sayfalarda Müslümanlar arasındaki çekişmenin veya dağılmanın, onları manevi olarak güçten düşürecek bir gelişme olacağına değinmiştik. Bu, Allah'ın Kuran'da iman edenlere bildirdiği sırlardan biridir ve bununla önemli bir gerçeğe daha dikkat çekilmektedir: Nasıl ki ayrılıklar ve çekişmeler Müslümanları manevi olarak güçten düşürüyorsa, birlik ve tesanüd (dayanışma) de Müslümanlara güç kazandıracaktır. Allah Kuran'da, iman edenlerin "haklarına tecavüz edilmesi" durumunda birlik olup karşı koymalarını buyurmuştur:

Ve haklarına tecavüz edildiği zaman, birlik olup karşı koyanlardır. (Şura Suresi, 39)

Bu, iman edenlere İlahi bir emirdir ve pek çok hikmeti vardır. İnkarcı ideolojilerin fikren yok edilmesi de, ancak Müslümanların ittifak etmeleri ile mümkündür.

Ancak elbette unutmamak gerekir ki, iman edenlerin ittifakını güçlü kılan aslında onların imanları ve ihlaslarıdır. Gerçek dostluk ve ittifak ancak samimi iman ile kurulur. Müminler, birbirlerini araya hiçbir çıkar ya da menfaat beklentisi katmadan, halis niyetle ve sadece Allah rızası için sever, Allah rızası için dost olur ve Allah rızası için birlik olurlar. Temeli dünya üzerindeki en sağlam kaynağa, Allah sevgisine ve Allah korkusuna dayalı olan bu birliğin bozulması, dağılıp yıkılması Allah'ın dilemesi dışında hiçbir şekilde mümkün olmaz. Böylesine sağlam bir ittifakın, Müslümanlara dünyada eşine az rastlanır bir güç kazandıracağı ise açıktır. Rabbimiz, **"... Nice küçük topluluk, daha çok olan bir topluluğa Allah'ın izniyle galib gelmiştir; Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara Suresi, 249)** ayetinde başarıya ulaşmak için sayıca büyük olmanın önemli olmadığına işaret etmiştir. Müslümanların iman ve ihlasa dayalı kurdukları birliktelik, onlara çok büyük başarılar elde etmelerini sağlayacak bir şevk ve irade kazandıracaktır.

Allah bir başka ayette ise, inkar edenlerin birarada hareket ediyormuş gibi görünmelerine rağmen aslında birlik kuramadıklarını bildirmiştir:

… Kendi aralarındaki çarpışmaları ise pek şiddetlidir. Sen onları birlik sanırsın, oysa kalpleri paramparçadır. Bu, şüphesiz onların akletmeyen bir kavim olmaları dolayısıyla böyledir. (Haşr Suresi, 14)

Samimiyet üzerine, halis niyetle inşa edilmemiş birliktelikler her ne kadar dayanışma içinde gibi görünseler de temelde paramparçadırlar. Çünkü onların ittifakları, bir tür menfaat birlikteliğidir ve menfaatlerinin zarar görmesi ihtimali bu birlikteliğin hemen sonunu getirir. Müslümanlar, Allah'ın Kuran'da bildirdiği bu sırra vakıftırlar. Müslümanların birlikteliği, dünyevi kayıplarla sarsılmaz tam tersine daha da güçlenir. Bu ruh ve bilinç Müslüman ittifakını çok güçlü kılar. Büyük İslam alimi Said Nursi de, Müslümanların ihlas ve samimiyetle oluşturacakları birlikle ne kadar büyük kuvvet kazanacaklarını şu örnekle ifade etmiştir:

Elbette dört ferdden bin yüz on bir manevi kuvvet sağlayan ihlas sırrını kazanmak ile, dayanışmaya ve hakikate inanmaya muhtacız ve mecburuz. Evet üç elif birleşmezse, üç kıymeti var. Rakamların sırrı ile birleşse, yüz on bir kıymet alır. Dört kere dört ayrı ayrı olsa, on altı kıymeti var. Eğer kardeşlik sırrı ve birlik gayesi ve birleşme vazifesi ile denk gelip bir çizgi üstünde omuz omuza verseler, o vakit dört bin dört yüz kırk dört kuvvetinde ve kıymetinde olduğu gibi hakiki ihlas sırrı ile, on altı fedakar kardeşlerin kıymet ve kuvvet-i maneviyesi dört binden geçtiğine, pek çok tarihi olay şahitlik ediyor.

Bu sırrın sırrı şudur ki: Hakikî, samimî bir birlikte her bir ferd, diğer kardeşlerin gözüyle de bakabilir ve kulaklarıyla da işitebilir. Güya on gerçek birleşmiş adamın her biri yirmi gözle bakıyor, on akılla düşünüyor, yirmi kulakla işitiyor, yirmi elle çalışıyor bir tarzda manevî kıymeti ve kuvvetleri vardır.11

Buraya kadar ele aldığımız bilgiler, İslam dünyasının birleşmesi ve Müslümanların güçlü bir ittifak oluşturması gerektiğini göstermektedir. Kitabın bundan sonraki bölümünde ise İslam Birliği'nin özelliklerinin neler olması gerektiği üzerinde duracağız.

NASIL BİR İSLAM BİRLİĞİ?

19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyılın başında yaşanan iki büyük dünya savaşı, bu savaşlarda hayatını kaybeden milyonlarca insan, yakılıp yıkılan şehirler, yerle bir olan yerleşim alanları, vahşetin neredeyse olağan karşılandığı toplama kampları insanlık için ibret verici oldu. Bu savaşların bizzat içinde yer alan Batı dünyası, savaş sonrası kurulan düzende, bu tarihi dramdan çok önemli dersler çıkarmıştı. Bunların başında, gelecekte yaşanabilecek muhtemel sorunların üstesinden daha kolay ve kısa sürede gelebilmenin en etkili yollarından birinin, kurulacak ittifaklar olduğu görüşü yer almaktaydı. Bundan önce de, çeşitli Avrupa ülkeleri aralarında ittfaklar oluşturmaya çalışmış ancak bu ittifaklar, kimi zaman menfaat ilişkileri ve kimi zaman da ideolojik gerekçelerle uzun ömürlü olmamıştı. Ancak bu sefer Batı dünyası, kurulacak ittifakın bir ekonomik iş birliğinden ya da ortak savunma paktından çok daha öte olması gerektiğinin, Avrupa'nın ortak kültürel değerler çevresinde birleşmesinin zorunlu olduğunun farkındaydı. Elbette bu uzun ve zorlu bir süreçti.

Savaş Avrupa'nın büyük güçlerinin ekonomilerini çökertmiş, sanayi neredeyse yerle bir olmuştu. Yıkılan yüzlerce şehrin yeniden inşa edilmesi, alt yapının onarılması, eğitim ve sağlık kurumlarının yeniden düzenli işler hale getirilmesi gerekiyordu. Üstelik Avrupa'da savaş sona ermiş, ancak sömürgelerde bağımsızlık hareketleri başlamıştı. Tüm bu koşullar altında istikrarın sağlanması ve bu dağınık yapı içinde bir birlik oluşturmak çok zor görünüyordu. 1951 yılında, sanayinin kalkınmasını sağlamak ana amacıyla kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu bu girişimin ilk adımı oldu. Sonradan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na, daha sonra Avrupa Topluluğu'na, en son olarak da Avrupa Birliği'ne dönüşen bu topluluk, üye ülkeler arasında ürünlerin, hizmetin, sermaye ve iş gücünün serbest dolaşımını sağlayan, tek para birimine, ortak hukuksal anlayışa ve hatta birbiri ile uyumlu devletsel örgütlenmeye sahip güçlü bir birlik halini aldı. Bugün Avrupa Birliği, dünya siyasetinin yönlendirici unsurlarından biridir.

Avrupa Birliği modeli, İslam dünyasının oluşturacağı ittifak için örnek bir model olarak kabul edilebilir.

56 Müslüman ülkenin üye olduğu İslam Konferansı Örgütü, Müslümanları çatısı altında toplayan –üye sayısı ve üyelerinin coğrafi dağılımı açısından- en büyük Müslüman örgüttür. Bu örgüt dışında da, ortak coğrafyalarda yaşayan Müslüman ülkeler arasında çeşitli ticari ve askeri iş birlikleri bulunmakta, bölgesel ittifaklar kurulmaktadır. Bunların her biri önemli faaliyetlerde bulunan yapılanmalardır ve varlıkları faydalıdır. Ancak İslam dünyasının, daimi kurumları bulunan, bağlayıcı kararlar alma yetkisine sahip, ortak

politika geliştirebilecek ve bunları kararlılıkla uygulayacak, tüm Müslüman dünyasının ortak sesi olacak, yalnızca belirli bölgelerin değil tüm Müslümanların sorunları ile ilgilenip bu sorunlara çözüm üretecek daha kapsamlı bir birliğe ihtiyacı vardır. Bu birliğin faaliyet alanı ekonomik, askeri ve sosyal alanları kapsamalıdır. Bu birlik sayesinde, Müslüman ülkeler arasında mutabakat ve uzlaşma ortamı inşa edilecek, dayanışma ruhu geliştirilecektir. Böylece öncelikle birlik altında toplanmış ülkelerin güvenlik sorunları giderilmiş olacak, daha sonra da kurulacak çok yönlü iş birlikleri ile üyelerin refah seviyesinin yükselmesi sağlanacaktır. İslam dünyası -doğrudan veya dolaylı kendisi ile ilgili gelişmelerde- tek bir vücut olarak hareket edecek, dolayısıyla Müslüman toplumların lehine stratejiler geliştirilmesi mümkün olacaktır.

20. yüzyılın ikinci yarısında başta Filistin olmak üzere Bosna, Kosova, Karabağ, Keşmir, Açe gibi bölgelerde yaşanan gelişmeler Müslüman dünyasını önemli bir gerçekle karşı karşıya getirmiştir. Binlerce sivilin hayatını kaybettiği, çocukların yetim kaldığı, vahşetin ve şiddetin doruğa tırmandığı bu bölgelerde, Batı dünyasının yaşanan insanlık dramına ya hiç ya da çok geç tepki göstermesi ve gereken tedbirlerin alınması konusunda ağır davranması, İslam dünyasının üstlenmesi gereken sorumluluğu Müslümanlara bir kez daha hatırlatmıştır: Müslüman halkların haklarının korunması, ihtiyaçlarının gözetilmesi herkesten önce diğer Müslümanların sorumluluğudur ve İslam dünyasının bu konuda son derece aktif ve atak olması zorunludur. Müslüman ülkelerin, tüm Müslümanların güvenliğini garanti altına alabilecekleri bir güç konumuna gelmesi ancak İslam dünyasının uluslararası siyaset sahasında tek bir ses olarak temsil edilmesi ile mümkün olacaktır.

İslam dünyası askeri, siyasi ve ekonomik olarak tek blok olmak zorundadır. Kendi içinde beraberliği sağlamış İslam dünyası, dünya barışının da güvencesi olacak, bazı radikal unsurlar ve "medeniyetler arası çatışmadan" yana olanlar teorilerine gerekçe olarak öne sürebilecekleri ortamı bulamayacaklardır.

İslam Birliği'nin Genel Yapısı

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Avrupa Birliği, İslam Birliği için bir örnek olabilir. Avrupa Birliği'nin özelliği, üye ülkelerin tümünün kendi ulusal egemenliklerini, kendi yönetim sistemlerini, devlet mekanizmalarını korumaları, ancak bunun yanında, "Avrupa kültürü" üzerine inşa edilmiş bir değerler sistemini kabul etmeleridir. Bu değerler sistemi üzerinde, birbirleri ile siyasi, ekonomik, kültürel iş birliği yapmaları; bu iş birliğini yürütecek ve tüm Avrupa adına hareket edebilecek merkezi yasama ve yürütme organlarına sahip olmasıdır.

İslam Birliği de, üye ülkelerin ulusal bağımsızlıklarını ve milli sınırlarını muhafaza ettikleri, her ülkenin kendi ulusal hak ve çıkarlarını koruyabileceği bir yapı olmalıdır. Ama tüm bu egemen ülkeleri, ortak bir "İslam kültürü" içinde birleştirecek bir vizyon, bu

vizyon uyarınca ortak politikalar geliştirecek ve uygulayacak karar ve yürütme organları oluşturulmalıdır. Amaç, devletlerin yapısal olarak birleşmeleri değil, ortak politika ve menfaatler çevresinde birleşilmesi ve bu politikaların hayata geçirilmesinde birliğin yaptırım gücünün olmasıdır.

İnşa ettiği modern devlet anlayışı ile Türkiye Cumhuriyeti'ni Müslüman ülkelerin en istikrarlı demokrasisi haline getiren Atatürk'ün, İslam dünyasının nasıl bir yapı içinde birlik ve beraberliğini sağlayabileceği yönünde de önemli değerlendirmeleri vardır. Bir devletin en önemli unsurlarından birinin milli sınırlar içinde var olma hakkı olduğunu ifade eden Atatürk'ün tespitlerinin doğruluğu, geçen zaman içerisinde ispatlanmıştır. Bilindiği gibi, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılış sürecinde, Osmanlı topraklarında yaşayan halkların bir kısmı yanlış yönlendirmelere kapılarak Osmanlı'nın yanında yer almak yerine, dış güçlerle iş birliği yapmışlardır. Ancak çeşitli imtiyazlar kazanacaklarını umarak bu yolu seçenler, iş birliği yaptıkları ülkelerin hegemonyası altına girmiş ve sömürgeleştirilmişlerdir. Bu halklardan bazıları, Cumhuriyetin ilk yıllarında Mustafa Kemal'e temsilciler göndererek, kendilerini sömürge durumuna düşüren liderlerinin basiretsizliğinden şikayet etmiş ve hatta bazıları Türkiye Cumhuriyeti ile birleşme taleplerini dile getirmişlerdir. Atatürk'ün bu tekliflere verdiği karşılık, İslam Birliği'nin temelinin nasıl olması gerektiğini gösteren önemli bir cevaptır:

Bütün İslam aleminin manen olduğu kadar maddeten de birlik içinde ve müttefik hale gelmesinden sadece sevinç duyarız. Bunun için de bizim kendi hudutlarımız içerisinde bağımsız olduğumuz gibi, Suriyeliler ve Iraklılar da milli hakimiyete dayalı bağımsız bir güç olarak ortaya çıkabilmelidirler. 12

Görüldüğü gibi Atatürk'ün belirlediği öncelik, bu ülkelerin de bağımsızlıklarını kazanmalarıdır. İslam Birliği'nin öneminin bilincinde olan Atatürk, bu birliğin kendisinden beklenen etkiye sahip olabilmesi için, üyelerinin milli sınırları içinde bağımsızlığını kazanmış, milli iradeye dayanan ve kendi ayakları üzerinde durabilen devletler olmaları gerektiğine dikkat çekmiştir. Dolayısıyla bugün de, kurulacak bu örgütün üyelerinin toprak bütünlüğünü ve bağımsızlıklarını koruması son derece önemlidir.

Bu birlik sayesinde dünya Müslümanları birbirleri ile doğrudan ilişki içinde olacak, birbirlerinin sorunlarını yakından tanıyacak ve dayanışma içine gireceklerdir. Ayrımcı, hizipci, kavmiyetçi tüm anlayışlar bir kenara bırakılarak, "tüm Müslümanlar kardeştirler" ilkesi temel alınacaktır. Günümüzde İslam dünyasına hakim olan birbirinden farklı görüşler, yorumlar ve modeller arasında mutabakat sağlanamamış olması, Müslümanların birlikte hareket etmelerine engel olmaktadır. Bu örgütün beraberlik çağrısı, etnik kökene, ekonomik koşullara ya da coğrafi duruma göre yapılmayacak; ırk, dil ve kültürel özelliklerden kaynaklanabilecek her türlü husumet bu birliğin çatısı altında ortadan kaldırılacaktır. Söz konusu örgütün beraberlik anlayışı, bir toplumun diğerine, bir kültürün ötekine, bir grubun başkasına üstün gelmesine dayalı değil, hepsinin bir diğeri ile eşit olduğu hoşgörü, sevgi ve dostluğa dayalı dayanışma ruhu olacaktır.

İslam Birliği'nin oluşturulmasındaki temel amaçlardan biri, Müslümanların geneline yön verebilecek merkezi bir otoritenin oluşturulması olmalıdır. Bunun için bu merkezin mutlaka tüm Müslümanlara hitap edecek bir yapıda olması, diğer bir deyişle bütün farklı anlayışları şemsiyesi altında toplayabilmesi şarttır. İslam Birliği, temel İslami değerleri ve inançları esas almalı, uygulama ve görüş farklılıklarını hoşgörü ve anlayışla karşılamalı, bu farklılıkları bir kültür zenginliğine dönüştürebilmeyi başarmalıdır. Bu farklılıklar ortak karar almayı ve siyasi iradeyi faaliyete geçirmeyi engelleyici unsurlar haline getirilmemelidir. Müslüman ülkeler arasındaki tüm ihtilaflar bu merkezde çözüme kavuşturulmalı, anlaşmazlıklar ortadan kaldırılmalıdır. Kendi iç sorunlarını çözebilen bir İslam dünyası, diğer medeniyetlerin üyeleriyle yaşayabileceği sorunları da kolaylıkla çözebilecek bir imkana sahip olacaktır. Bu şekilde tüm Müslümanları birleştiren bir merkezin, ortak politikalar üretmesi ve bu politikaların uygulamaya geçirilmesini sağlaması mümkün olur.

Günümüzde İslam dünyasının ortak hareket etmesini gerektiren ve acil çözüm bekleyen konular, dünya siyasetinin temel gündem maddeleridir. Filistin, Keşmir, Irak gibi siyasi sorunlar, terörizme karşı yürütülecek fikri mücadele, geri kalmışlık, fakirlik, sağlık ve eğitim, bu konuların başında gelmektedir. Bunlar bölgesel ya da sadece o topraklarda yaşayan halkları ilgilendiren sorunlar değildir. Tüm Müslümanları doğrudan ilgilendiren, dolayısıyla çözüme kavuşturulması için İslam dünyasının dayanışmasını gerektiren sorunlardır. Hiç kimse Mescid-i Aksa'da yaşananların yalnızca Filistinlileri ilgilendirdiğini, Keşmir'de zulme uğrayan sivil Müslümanların kendi başlarının çaresine bakmaları gerektiğini ya da İslam dünyasının herhangi bir bölgesinde açlık sınırında yaşayan çocukların o ülkenin sorunu olduğunu öne süremez. Müslümanlar inançları gereği bu durumu kabullenemezler.

Ancak Müslümanlar aralarında güçlü bir birlik oluşturamadıkları için, onların yerine bu ve benzeri konularda diğer ülkeler çeşitli çözüm önerileri ortaya koymaktadır. Ne var ki bu öneriler de çoğunlukla Müslümanların menfaatlerinin göz ardı edildiği ya da kısa vadeli çözümler içeren planlardan öteye gitmemektedir. Çatışmaların ve anlaşmazlıkların yaşandığı pek çok bölgede, Müslümanların güçlü konumda olmaması, ortaya konulan önerilerde yönlendirici olmalarına engel olmaktadır. "Barış planı" adı altında Müslümanlara sunulan projeler, çoğu zaman onları daha da sıkıntı ve zorluğa düşürecek maddeler içermektedir. Bu Müslümanların haklarının korunabilmesi için, İslam dünyası ortak bir tavır geliştirmekle yükümlüdür.

Bunun gibi İslam Birliği'ni bekleyen daha pek çok sorumluluk, bu merkezin oldukça aktif çalışması gerektiğini göstermektedir. Birliğin düzenli faaliyet gösterebilmesi için, daimi bir merkezinin bulunması, birbirleri ile koordineli olarak çalışacak karar ve yürütme merkezlerinin oluşturulması, gerekli tüm alt birimlerin kurulması ve tüm bu kurumların düzenli çalışması sağlanmalıdır. Zamanlaması doğru, neticeleri isabetli kararların alınması için gereken alt yapı tesis edilmelidir. Bu birlik faaliyetleri ile güven vermeli,

üyeler de kendi haklarının birlik tarafından en iyi şekilde korunacağından emin olmalıdırlar.

İslam Birliği değişen siyasi koşullara kolaylıkla uyum sağlayabilecek bir esnekliğe ve gerekli stratejileri geliştirebilecek bir ileri görüşlülüğe sahip olmak zorundadır. Dünyadaki gelişmeler karşısında yalnızca reaktif tepkiler veren, kınamak ya da kanaat belirtmekle yetinen bir organizasyon değil, inisiyatif kullanabilen aktif bir merkeze ihtiyaç duyulduğu açıktır. Bu merkezin sürekli takip ve koordinasyon görevini üstlenmesi, faaliyetlerinin tüm üye ülkelerin menfaatlerini kuşatıcı olması gerekir. Bu birlik tüm gelişmeleri objektif bir yaklaşımla değerlendirerek, tüm İslam dünyasının taleplerini göz önünde bulundurmalıdır. Üye ülkeler arasında oluşabilecek bunalımları giderici, çıkar çatışmalarını ortadan kaldırıcı ve Müslümanların diğer toplumlarla ilişkilerinde onları koruyucu bir mekanizma olarak görev yapacak İslam Birliği, İslam dünyasının kültürel, ekonomik ve siyasi etkinliğini artıracaktır.

İslam Birliği'nin Müslümanları tek bir güç haline getirebilmesi ve Müslüman ülkeleri birbiri ile bütünleştiren bir yapı olabilmesi için, çağdaş toplumsal değerleri koruması, hukuka ve insan haklarına saygılı olması, demokratik anlayış üzerine inşa edilmesi de son derece önemlidir. Bu değerlerin İslam ahlakının özü olduğu unutulmamalıdır.

Barışsever ve Uzlaşmacı Bir İslam Birliği

İslam Birliği, yalnızca Müslümanlara değil tüm insanlığa barış getirmeyi hedef edinmeli, aldığı kararlarda ve uygulamalarında barışsever ve uzlaşmacı bir tavır sergilemelidir. İslam'ın özü, Allah'ın Kuran'da bildirdiği güzel ahlaktır. Bu ahlak iman edenlerin, sevecen, yumuşak huylu, şefkatli, hoşgörülü, adil, anlayışlı, sabırlı ve fedakar olmalarını gerektirir. İslam, insanları huzur ve barış dolu bir dünyaya davet eder, Bakara Suresi'nin 208. ayetinde şöyle buyurulmaktadır:

Ey iman edenler, hepiniz topluca 'barış ve güvenliğe (Silm'e, İslam'a) girin ve şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır.

Müslüman Allah'ın emirlerine uyan, Kuran ahlakını titizlikle uygulamaya çalışan, dünyayı güzelleştiren, imar eden, barışı ve huzuru hakim kılan insandır. Amacı insanlara güzellikte, iyilikte ve hayırlı davranışlarda bulunmaktır. Müslümanlar Rabbimiz'in sonsuz merhamet ve şefkatinin kendilerinde de tecelli etmesi için gayret ederler. Allah Kuran'da etrafına daima hayır getiren, çevresindeki olaylara karşı ilgili olan, insanları doğru yola çağıran bir ahlakı makbul olarak göstermiştir. Bir ayette çevresine hiçbir faydası dokunmayan kişiler ile, daima hayır üzerinde hareket eden insanlar arasındaki fark şöyle bir kıyasla açıklanmıştır:

Allah şu örneği verdi: İki kişi; bunlardan birisi dilsiz, hiçbir şeye gücü yetmez ve herşeyiyle efendisinin üstünde (bir yük), o, onu hangi yöne

gönderse bir hayır getirmez; şimdi bu, adaletle emreden ve dosdoğru yol üzerinde bulunanla eşit olabilir mi? (Nahl Suresi, 76)

Bu ayette bildirilen hikmet, İslam Birliği için de yol gösterici olmalıdır. İslam Birliği'nde din ahlakının insanlara kazandırdığı fedakarlık, kardeşlik, dostluk, dürüstlük, adalet, sadakat, vefa ve hizmet anlayışı en güzel şekilde temsil edilmelidir.

İnsanların fikir, düşünce ve yaşam özgürlüğünü güvence altına alan İslam ahlakı, insanlar arasında gerginliği, anlaşmazlığı, birbirlerinin hakkında olumsuz konuşmayı ve hatta olumsuz düşünceyi (zannı) dahi yasaklar. Müslümanların oluşturduğu bir birliğin de, bu esasları temel alarak dünya barışı için faaliyet göstermesi gereklidir.

Kuran ahlakı Müslümanların savaştan ve her türlü çatışmadan kaçınmalarını, anlaşmazlıkları görüşme ve müzakerelerle gidermelerini, uzlaşmacı olmalarını gerektirir. Savaş, Kuran'a göre sadece zorunlu olduğunda başvurulacak ve mutlaka belirli insani ve ahlaki sınırlar içinde yürütülecek bir "istenmeyen zorunluluk"tur. Müminler yaşanan sorunlarda hep barışı ve uzlaşmayı tercih etmekle, ancak karşı taraftan bir saldırı gelmesi durumunda kendilerini savunmak amaçlı savaşmakla yükümlüdürler.

Bir ayette, yeryüzünde savaşları çıkaranların bozguncular olduğu, Allah'ın ise bozguncuları sevmediği şöyle açıklanır:

... Onlar ne zaman savaş amacıyla bir ateş alevlendirdilerse Allah onu söndürmüştür. Yeryüzünde bozgunculuğa çalışırlar. Allah ise bozguncuları sevmez. (Maide Suresi, 64)

Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in hayatına baktığımızda da, savaşın ancak zorunlu hallerde ve savunma amaçlı olarak başvurulan bir yöntem olduğunu görebiliriz.

Kuran'ın Peygamberimiz (sav)'e vahyi tam 23 yıl sürdü. Bunun ilk 13 yılında Müslümanlar Mekke'deki putperest düzenin içinde azınlık olarak yaşadılar ve çok büyük baskılarla karşılaştılar. Pek çok Müslümana fiziksel işkenceler yapıldı, bazıları öldürüldü, çoğunun evi ve malları yağmalandı, sürekli hakaret ve tehditlerle karşılaştılar. Buna rağmen Müslümanlar şiddete başvurmadan yaşamaya devam ettiler ve putperestleri hep barışa çağırdılar. Sonunda putperestlerin baskıları dayanılmaz bir noktaya vardığında, Müslümanlar daha özgür ve dostane bir ortamın bulunduğu Yesrib (sonradan Medine) şehrine hicret ederek burada kendi yönetimlerini kurdular. Kendi siyasi yapılarını bu şekilde oluşturduktan sonra bile, Mekke'nin saldırgan putperestlerine karşı savaşa girişmediler.

İslam toplumunun özelliği itidalli ve dengeli olması, insanlara iyiliği emredip onları kötülükten sakındırmasıdır. Bakara Suresi'nin 143. ayetinde Rabbimiz, Müslümanların insanlara şahit ve örnek olmak üzere, "orta" bir toplum olduklarını bildirmiştir. Bir başka ayette ise, Müslümanların insanlığa hayırlı bir toplum olmaları gerektiği şu şekilde bildirilmiştir:

Siz, insanlar için çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz; maruf (iyi ve İslam'a uygun) olanı emreder, münker olandan sakındırır ve Allah'a iman edersiniz... (Al-i İmran Suresi, 110)

Allah'ın Kuran'da bildirdiği özellikleri yaşayan Müslümanların meydana getirdiği bir organizasyonun, bütün bu güzel ahlak özelliklerinin koruyucusu ve en güzel temsilcisi olması gerektiği açıktır. Tüm bunlar İslam Birliği'nin nasıl bir strateji izlemesi gerektiğini de açıkça göstermektedir. İslam Birliği öncelikle Müslüman ülkeler arasındaki anlaşmazlıkları çözüp İslam dünyasına sulh getirmeli, öte yandan dünya genelinde çatışma ve savaşı kışkırtan her türlü hareketin karşısında yer almalı, savaşı körükleyen her türlü girişime karşı engelleyici bir güç olmalıdır. Günümüzün en önemli sorunları arasında yer alan terörizm ve uluslararası suç örgütleri ile mücadele, kitle imha silahlarının kontrolü gibi evrensel meselelerde de uluslararası topluluk ile iş birliği içinde olmalı ve hatta bu unsurlarla mücadelede liderliği üstlenmelidir.

Çözüm Üreten Bir Merkez Olmalı

Yukarıda İslam dünyasının çözüm bekleyen konularından (Filistin, Keşmir vs) kısaca bahsettik ve İslam Birliği'nin oluşturulması ile bu sorunların hızla çözüme kavuşacağına değindik. İslam Birliği'nin bu anlamda üstleneceği sorumluluk çok büyüktür ve bu birlik muhakkak çözüm üreten bir merkez olmakla yükümlüdür.

İçinde bulunulan ortam yalnızca Müslümanları değil, dünyanın dört bir yanında pek çok masum insanı olumsuz yönde etkilemektedir. Yoksulluk, yolsuzluk, ahlaksızlık, gelir dağılımında dengesizlik, acımasızlık, zulüm, çatışma, adaletsizlik milyonlarca insanı mağdur etmektedir. Açlıktan hayatını kaybeden bebekler, sokağa terk edilmiş çocuklar ve yaşlılar, yaşamlarını çadırlarda veya barakalarda devam ettirmeye mecbur bırakılmış mülteciler, yeterli parası olmadığı için tedavi olamayan hastalar sadece Müslüman ülkelerin değil, -geri kalmış ülkelerde daha yoğun olmakla birlikte- gelişmiş olduğu söylenen pek çok ülkenin de sorunudur.

İhtiyaç içinde olan mazlum insanlar kendilerine uzanacak bir yardım eli beklemektedirler. Müslümanların bu konuda üzerlerine düşen sorumluluk bir ayette şu şekilde bildirilmiştir:

Size ne oluyor ki, Allah yolunda ve: "Rabbimiz, bizi halkı zalim olan bu ülkeden çıkar, bize Katından bir veli (koruyucu sahib) gönder, bize Katından bir yardım eden yolla" diyen erkekler, kadınlar ve çocuklardan zayıf bırakılmışlar adına mücadele etmiyorsunuz? (Nisa Suresi, 75)

Müslüman ülkelerin İslam Birliği'nin şemsiyesi altında toplanması, Müslümanlarla Müslüman olmayanlar arasında yaşanan gerginlikler gibi, Müslümanlar arasında yaşanan anlaşmazlıklarda da çözücü olacaktır. Günümüz dünyasında Müslümanlar arasındaki anlaşmazlıklar dahi Batılı ülkeler veya onların denetimindeki uluslararası kurumlar tarafından giderilmeye çalışılmaktadır. Müslüman ülkelerin kültürüne ve tarihine yabancı olan dış güçlerin -kimi zaman fayda sağlasalar da- İslam medeniyetinin meselelerine çözüm getirmeleri pek mümkün görünmemektedir. Oysa Müslüman ülkeler, tüm sorunlarını kendi içlerinde halledebilirler. Böylece sorunlar, hem uluslararası arenaya taşınmadan çözülecek, hem getirilen çözüm tüm Müslümanların menfaatine olacak, hem de İslam dünyasının birlik içinde hareket ediyor olması güç ve istikrar işareti olacaktır. Bugün İslam dünyasının en büyük sıkıntılarından biri, işte bu ortak politikaları üretmedeki zayıflığı, kendisini doğrudan ilgilendiren konularda dahi etkili stratejiler geliştirememesidir.

İslam Birliği, başta Müslüman ülkeler olmak üzere, tüm insanların dertlerine çare bulmakla, onlara arayışı içinde oldukları huzuru ve güvenliği sağlamakla yükümlüdür. Her Müslüman ülkenin kendi siyasi, demografik ve ekonomik sorunları vardır. Dünyanın farklı bölgelerinde de, bu bölgelere has çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunların her biri için farklı tedbirler alınması, farklı çözümler uygulanması gerekebilir. Ancak temeldeki sorun ve bu soruna getirilecek esas çözüm her yer için aynıdır. İnsanlara sıkıntı ve rahatsızlık veren pek çok gelişme, Kuran ahlakının gereği gibi yaşanmıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Ve bu sorunlara çözüm üretilememesinin temelinde de, olayların Kuran'ın rehberliğinde değerlendirilmiyor olması vardır. Bu nedenle tüm bu sorunların çözümünde, Kuran ahlakının insanlara kazandırdığı; açık görüşlülük, pratiklik, geniş düşünebilme gibi vasıflar ve dürüstlük, fedakarlık, adalet, iyilikseverlik gibi ahlaki erdemler, Müslümanlara yol gösterecektir.

Gerçekten ekonomik sorunların çözümü ile toplumsal ahlak arasında önemli bir ilişki vardır. Örneğin, ekonomik sorunların en önemlilerinden biri olan sosyal adaletsizlik, temelde ahlaki bir sorundur. İslam ahlakını özümsemiş bir toplumda sosyal adaletsizlik yaşanmaz. Allah Kuran'da insanların ihtiyaçlarından arta kalanı, ihtiyacı olanlarla paylaşmalarını bildirmiştir. Ayrıca israf Allah'ın haram kıldığı bir fiildir. Maddi imkanların belirli insanlara imtiyaz sağlayan bir unsur haline gelmemesi, yalnızca bir grup insan tarafından paylaşılan bir ayrıcalık olmaması Kuran ahlakının gereğidir. Kuran ahlakı sosyal dayanışmayı gerektirir ve insanların birbirlerinin ihtiyaçlarını gözetmelerini emreder. Hatta, iman edenler –kendi ihtiyaçları olsa dahi- ellerindeki yemeği öncelikle fakirlere ve esirlere ikram edecek kadar fedakar bir ahlaka sahiptirler. Üstelik bunu karşılarındakinin memnuniyeti için değil Allah'ın rızasını kazanmak için yaparlar. Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler. "Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yediriyoruz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne bir teşekkür." (İnsan Suresi, 8-9)

Bireyler arasındaki dayanışma ve yardımlaşma kolaylıkla milletler arası ilişkilerde de sağlanabilir. Burada da İslam ahlakı, İslam Birliği'ne üye ülkelere yol gösterecektir. Bir yanda abartılı lüks tüketimde bulunan bir ülke varken, diğer tarafta yeni doğmuş binlerce bebeğin açlıktan ölüyor olması kabul edilebilir bir durum değildir. Vicdan sahibi her insan bu durumdan rahatsızlık duyar.

Bugün pek çok hayır kurumu ve uluslararası kuruluş, bu ülkelere yardımcı olabilmek için faaliyet göstermektedir. Ne var ki bu girişimler, bölgeye yardım paketleri ulaştırmaktan öteye gidememektedir. Çoğu zaman bu yardımların doğru kişilere ulaştırılması dahi mümkün olamamaktadır. Yapılması gereken, geri kalmış ülkelerin sistemindeki aksaklıkların kökünden ortadan kaldırılması, bu ülkelerdeki mafya ve çete örgütlenmelerinin önünün alınması, toplumda da eğitim yoluyla vicdana ve sağduyuya dayalı yepyeni bir bilinç geliştirilmesidir.

Allah'ın Kuran'da emrettiği ahlakın gereği olarak israf önlendiğinde, dayanışma ruhu geliştirildiğinde, insanlar paylaşmaya teşvik edildiğinde ve özellikle insanlar vicdanlarını kullanmayı öğrendiklerinde, ekonomik dengesizlikleri tamamen ortadan kaldırmak mümkün olacaktır. Bu çözümleri İslam dünyasında en etkili biçimde uygulayabilecek yapı ise İslam Birliği olacaktır.

Bireysel Haklara Saygılı ve Adil Olmalıdır

Gerçek İslam ahlakının egemen olduğu bir toplumda bireysel hak ve özgürlükler büyük önem taşır. Kişisel hak ve hürriyetler garanti altına alınır, insanların özgür ve onurlu bir hayat yaşaması hedeflenir. Allah, Kuran'da Müslümanlara tüm insanların Allah Katında eşit olduklarını (üstünlüğün ancak takva ile olduğunu) bildirmiş ve insanlara karşı adil, hoşgörülü, affedici ve anlayışlı olmalarını emretmiştir. Farklılıklara saygı göstermek ve bunlar arasında adaletle hükmetmek önemli mümin alametlerinden biridir.

Peygamberimiz (sav) tarafından ilk İslam toplumunda yapılan uygulamalar, toplum yapısı ve yönetimi konusunda Müslümanlar için yol gösterici olmuştur. Müslümanların ilk anayasası olarak kabul edilen ve dönemin koşulları göz önünde bulundurulduğunda çok ileri bir hukuk anlayışının göstergesi olan "Medine Vesikası", İslam toplumunun bireysel haklar ve adalet anlayışını gösteren önemli bir örnektir. Medine Vesikası ile, bu kentteki farklı inançlara sahip insanların hepsine temel hak ve özgürlükler tanınmış, kişilerin mal ve can varlıkları, aileleri, ibadethaneleri güvence altına alınmıştır. Farklı inanç toplumlarının ortak bir siyasi yapı içinde yaşamasını sağlayan bu anlaşma ile, birbirlerine karşı yıllarca kin ve düşmanlık besleyen kabileler de uzlaştırılmıştır. Medine Vesikası

dışında da müşriklere her zaman için adaletle davranılmış, onların korunma ve himaye talepleri Peygamberimiz (sav) tarafından kabul edilmiştir. Hz. Muhammed (sav) engin şefkat ve merhametiyle insanlar arası ilişkilerin daima dostça ve uygarca olmasını öngörmüştür.

İslam, modern dünyadan 1400 yıl önce bireysel haklar, hukuk devleti, kanunlar önünde eşitlik, ekonomik özgürlükler gibi değerleri insanlığa kazandırmıştır.

İslam'ın yayılışı sırasında fethedilen topraklarda uygulanan adalet de, tüm toplumlara örnek olmuştur. Günümüzde de pek çok Batılı düşünce adamının takdirle ve saygıyla andıkları bu adalet anlayışı, o dönemde çok sayıda insanın ve halkın, kendi talepleri ile Müslümanların idaresine geçmelerine ve birçoğunun da İslam'ı kabul etmesine vesile olmuştur. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) Kuran'da bildirilen adalet anlayışını en güzel şekilde uygulamış, kendisini izleyen sahabe ve sonraki Müslümanlar da Peygamber Efendimiz'in bu üstün ahlakını uygulamaya devam etmişlerdir. Bu tavırlarıyla Allah'ın **"Yarattıklarımızdan, hakka yöneltip-ileten ve onunla adaleti kılan (uygulayan) bir ümmet vardır." (Araf Suresi, 181)** ayetinde bildirdiği gibi, insanlar arasında adaleti sağlayan bir ümmet olmuşlardır.

İslam'ın insanlığa öğrettiği erdemlerden biri de, fikir özgürlüğü ve yönetime katılımdır. Bu, İslam'ın sosyal alandaki temel emirlerinden biri olan istişarede ortaya çıkar. Allah, Müslümanlara işlerini istişare ile yürütmelerini, yani birbirlerine danışarak hareket etmelerini emretmiştir:

Rablerine icabet edenler, namazı dosdoğru kılanlar, <u>işleri kendi aralarında şura ile olanlar ve</u> kendilerine rızık olarak verdiklerimizden infak edenler. (Şura Suresi, 38)

İstişareyle hareket edildiğinde, hem bireyler eşit söz haklarını kullanmış olurlar, hem de bir karar alınacağı zaman gelişmeleri çok yönlü değerlendirme imkanı oluşur. Bu da, hata payını azaltır, isabetli kararlar alınmasını sağlar.

İstişarenin en önemli yönü ise, farklı fikirler getirenlerin birbirlerine karşı saygılı ve anlayışlı davranmasıdır. İstişare ortamında önemli olan kimin fikrinin kabul edildiği değil, en doğru fikrin kabul edilmiş olmasıdır. Diğer bir deyişle, istişarenin ana amacı toplum için en hayırlı, en isabetli kararların alınmasını sağlamaktır. İslam ahlakı, iman edenlerin kendi görüşlerinde ısrarcı olmamalarını, vicdana, adalete ve hayra en uygun olan fikre kimden gelirse gelsin uymalarını gerektirir. Müminler "benim fikrim kabul edilsin", "benim düşüncem en doğrusu" gibi kibire ve inatçılığa dayalı ısrarcılıktan sakınmalıdırlar, bunlar Allah Katında güzel olmayan davranışlardır. **"... Ve her bilgi sahibinin üstünde daha iyi bir bilen vardır." (Yusuf Suresi, 76)** ayetiyle de buyurulduğu gibi, bir Müslüman, her zaman için kendisinden daha iyi bilen biri olabileceğini, en isabetli düşünceye kendisinin sahip olduğunu iddia etmenin büyük bir yanlış olduğunu bilmelidir.

İşte İslam ahlakının söz konusu istişare prensibi, günümüzde İslam Birliği için önemli bir ışık tutmaktadır. İslam Birliği de, Müslümanların istişare hakkını kullandıkları, yani hiçbir baskı ve zor ortamı olmadan fikirlerini ifade edebildikleri, haklarının her yönüyle korunduğu, herkesin düşüncesinin hoşgörü ile karşılandığı medeni ve hür bir siyasi kültür üzerine inşa edilmelidir. Böylece İslam Birliği'nin öncülüğünde Müslüman toplumlar, insanların birbirlerinin görüşlerine saygı gösterdikleri, eşitlik, adalet ve hürriyetin egemen olduğu, zulüm ve haksızlığın tamamen ortadan kaldırıldığı toplumlar olacaktır. Böylece İslam dünyası sadece Müslümanların huzurunu ve güvenliğini sağlamakla kalmayacak, dünyada kültür ve uygarlığın da önderi konumuna gelecektir.

İslam Dünyasının Kalkınmasını Hedef Edinmeli

İslam dünyasının en önemli sorunlarından biri de, Müslüman ülkelerin büyük çoğunluğunun geri kalmışlığıdır. Bu nedenle İslam Birliği'nin öncelikli hedefleri arasında, İslam dünyasının kalkındırılması, fakir ülkelerin desteklenerek ekonomik sorunlarının çözülmesi gelmelidir. Tüm Müslüman ülkelerde;

- Yoksullukla mücadele edilmeli,
- Yeni yatırımlar teşvik edilerek iş imkanları oluşturulmalı,
- Toplumsal düzen ve istikrar sağlanmalı,
- Sosyal adalet garanti altına alınmalı, ekonomik eşitsizlikler ortadan kaldırılmalı,
- Uluslararası ve bölgesel ilişkiler ve iş birlikleri güçlendirilmelidir.

İslam dünyası içinde maddi farklılıklardan kaynaklanan sıkıntıların azaltılması gereklidir. Ekonomide, siyasi alanda ve hepsinden önemlisi kültürel sahada Müslüman ülkeler arasında gerçekleştirilecek bir bütünlük, geri kalmış olanların hızla ilerlemesine, gerekli imkana ve alt yapıya sahip olanların bunları en verimli şekilde kullanabilmelerine olanak tanıyacaktır. Böyle bir bütünlüğün sağlayacağı faydalardan biri de ekonomide büyüme ile bilim ve teknoloji alanında yaşanacak gelişme olacaktır.

Ekonomik büyüme, bilim ve teknolojiye yapılacak yatırımları artıracak, teknolojinin ilerlemesi ekonominin daha da hızla büyümesini sağlayacaktır. Ekonominin gelişimi ile birlikte eğitim seviyesinde de doğal bir yükselme olacak, toplum çok yönlü gelişecektir. İslam Birliği çatısı altında bireylerin vize ve sınır engeli olmadan rahatça hareket edebildikleri, ticaret serbestliğinin olduğu, serbest girişimciliğin desteklendiği bir sistem, İslam dünyasının hızla kalkınmasına aracı olacaktır.

Bu kalkınma hareketi, doğal olarak Müslüman ülkelerin hızla modernleşmelerini ve ileri toplumlar seviyesine ulaşmalarını sağlayacaktır. Müslümanların ekonomi kültürünün Batı toplumların bir kısmına egemen olan hedonist (zevk merkezli) ekonomik kültürden farklı olduğunu ve olacağını da burada hemen belirtmek gerekir. İslam'da da Batı toplumlarında olduğu gibi serbest ekonomi geçerlidir. Özel mülkiyet hakkı vardır ve

herkes dilediği gibi teşebbüste bulunabilir. Ancak, elde edilen kazancın değerlendirilmesi konusunda, İslam ahlakı, bireylere ahlaki sorumluluklar getirerek, toplumda sosyal adalet kurulmasını sağlar. Zenginlerin kazancında fakirler için de bir pay vardır ve en önemlisi, bu zenginlerden zorla toplanan bir vergi değil, onların inançları nedeniyle gönül rızasıyla verdikleri bir bağıştır. İslam'da sosyal adalet, sosyalist sistemlerin deneyip de başaramadığı gibi merkezi planlamayla ve yönetimlerin baskısıyla değil, topluma egemen olan ahlaki değerlerle sağlanır. Öte yandan İslam ahlakı, zenginleri aşırı tüketimden ve israftan da sakındırır.

Bu, kuşkusuz, tek amacı daha çok tüketmek olan, olabildiğince bencil, daha çok elde edebilmek için diğerlerini ezmekten sakınmayan, insanlara saygısını ve sevgisini kaybetmiş bireylerden oluşan materyalist toplum modelinden çok farklıdır. Bu toplum modeli, son iki yüzyıldır Batı dünyasının bir kısmında giderek egemen hale gelmekte, Yahudi-Hıristiyan geleneğinden kaynaklanan ahlaki değerleri dejenere ederek insanları yozlaştırmaktadır. Ve bugün pek çok Batı ülkesi bu çürümenin neticesi olan uyuşturucu, fuhuş, rüşvet, kumar, alkol, organize suçlar gibi sorunlarla mücadele edebilmek için çaba harcamaktadır. Bunun da ötesinde, Batı toplumlarında dini inançların zayıflaması sonucunda bir "anlam krizi" doğmuştur: Hayatı sadece birtakım maddi zevk ve menfaatleri kazanmaya odaklayan materyalist felsefe, insanların ruhunu tatmin etmemekte, onları boşluğa ve amaçsızlığa sürüklemektedir. Özgürlük adı altında, insanı kendi tutkularının esiri haline getirmektedir.

İslam ahlakı ise insanları, zihinleri üzerinde baskı oluşturan her türlü endişeden ve korkudan kurtarır. İman edenler, yalnızca Allah'tan korkar ve yalnızca O'nun rızasını kazanmak için gayret ederler. Rabbimiz'e karşı sorumluluklarının farkındadırlar, her zaman vicdanlarının emrettiği gibi yaşarlar ve bu vicdani rahatlık sayesinde huzurlu ve dengelidirler. Çevrelerine sürekli hayır ve güzellik sunarlar. İslam ahlakı, insanları, onları manevi baskı altına alan kıskançlık, hırs, gelecek korkusu, ölüm korkusu gibi din ahlakına uygun olmayan anlayış ve korkulardan kurtarır, onlara Allah'a teslimiyetin özgürlüğünü ve rahatlığını yaşatır.

Dolayısıyla İslam Birliği'nin teşvik edeceği ve başlatacağı kalkınma ve gelişme de, Batı'daki kalkınmanın birebir aynısı olmayacaktır. Batı'nın kalkınması sırasında, çok büyük toplumsal adaletsizlikler yaşanmıştır. Örneğin Batı'nın gelişiminin öncüsü olan İngiltere'de, 18. ve 19. yüzyıllar boyunca, korkunç bir sömürü hakim olmuştur. Çalışan sınıfa çok kötü şartlarda iş ve yaşam imkanı sunulmuş, 7-8 yaşındaki küçük çocuklar bile pis kömür ocaklarında günde 16 saat çalıştırılmış, bunların çoğu 20 yaşına varamadan ölmüştür. 1840'lı yıllarda Manchester'da bir maden işçisinin ortalama ömrünün 17 yıla kadar düştüğü bilinmektedir.15 Öte yandan zenginler ise abartılı bir lüks ve israf içinde yaşamışlardır. Tüm sanayileşen Batı ülkelerinin bu acı deneyimleri yaşadığı, Batı'nın yükselişinin milyonlarca fakir insanın ezilmesiyle sağlandığı, tarihin bilinen bir gerçeğidir.

İslam ahlakının egemen olacağı bir toplumun kalkınma modeli ise, sosyal adaleti de içinde barındıracaktır. Batı'daki adaletsizlikler, o dönemde Batı'ya egemen olan

materyalist felsefelerin "insan doğası" hakkındaki yanlış tanımından doğmuştur. İslam ahlakı ise insanların, hem atak ve girişken, hem de merhametli, özverili ve adaletli olmalarını sağlar. Nitekim tarihte de böyle olmuştur. İslam medeniyetinin büyük yükselişi boyunca, Müslümanlar aynı zamanda ekonomide de dünya lideri olmuş, özellikle ticarette büyük başarılar kazanmışlardır. Ancak bu zenginleşme, bir grup zenginin elinde kalmamış, İslam ahlakı gereğince tüm topluma yayılmıştır. İslam medeniyetinin sosyal yardımlaşma kurumları olan vakıflar, külliyeler, aş evleri, kervansaraylar, halka açık hamamlar, kütüphaneler; İslam'da refahın ve kültürün sadece bir zümrenin elinde kalmadığını, tüm topluma yayıldığını göstermektedir. Çağımızda da İslam Birliği'nin ortaya koyacağı kalkınma modeli bu olmalıdır.

İslam Birliği'nin kalkınma modeli hakkında belirtilmesi gereken bir diğer husus ise, açık görüşlülüktür. İslam ahlakı, Müslümanların açık görüşlü olmalarını, yani diğer kültürlerle diyalog içinde bulunmalarını ve onların tüm kazanımlarından yararlanmalarını öngörür. Nitekim bu nedenle İslam'ın ilk yüzyıllarında Müslüman düşünürler ve bilim adamları, Eski Yunan, Çin, Hint gibi eski medeniyetlerin eserlerini incelemiş, buradan pek çok bilgi edinmiş ve sonra da bu bilgileri İslami bir bilinçle geliştirip zenginleştirmişlerdir. Bugün de İslam dünyası, başta Batı olmak üzere, dünyanın diğer medeniyetlerinin kültürlerini yakından incelemek, birikimlerinden yararlanmak, bunları kullanarak ve özümseyerek daha ileri götürmek durumundadır.

İslam dünyasını diğer kültürlerden izole etmek, içine kapalı hale getirmeye çalışmak ise kuşkusuz, Müslümanlara fayda getirmeyecek bir yöntemdir. Yapılması gereken, Müslümanların teknolojinin tüm imkanlarını din ahlakına en uygun olacak şekilde kullanmalarıdır. Örneğin İslam ahlakına karşı materyalist bir ahlakı empoze eden bazı filmlere karşı yapılması gereken, Müslümanların kendi sinema endüstrilerini kurmaları, insanlara doğruyu ve güzeli öğretecek filmler yapmalarıdır. Eğer bazı sanat anlayışları birtakım olumsuz unsurlar içeriyorsa, bunun çözümü, o sanattan daha güzelini ve görkemlisini İslami bir içerikle üretmektir. Eğer insanlar kentlerin görkemine, temizliğine, konforuna, canlılığına hayranlık duyuyorlarsa, Müslümanlar daha güzel kentler kurmalı, dünyayı daha çok güzelleştirmelidirler.

Müslümanların, geçmişte inşa ettikleri büyük medeniyetin bir benzerini bugün de inşa etmeleri elbette mümkündür. Bunun için Kuran ahlakının getirdiği estetik ve sanat anlayışının, açık görüşlülüğün, adaletin ve itidalin yaşanması gereklidir. İslam'ın sanatı, kültürü, medeniyeti yalnız Müslümanlara değil tüm insanlığa refah getirecektir. Dünyanın en büyük kütüphaneleri, en görkemli binaları, en temiz sokakları, en aydınlık caddeleri, en iyi okul, hastane ve üniversiteleri kurulacak, tüm insanlar bu imkanlardan ve güzelliklerden eşit olarak faydalanacaklardır.

İslami bir merkezin önderliğinde İslam medeniyetinin yeniden yükselişi sağlanabilir ve 21. yüzyıl İslam dünyası için aydınlık bir yüzyıl olabilir. Küreselleşmenin gün geçtikçe hız kazandığı bu dönemde, Müslüman ülkeler de aralarındaki her türlü engeli kaldırıp, bilimde,

teknolojide, ticarette ortak girişimlerde bulunmalı, İslam dünyasının menfaati için birlik halinde hareket etmelidirler.

Hatırlatılması gereken son bir gerçek de, aslında Müslümanlara göre dünyanın "Batılılar" ve "Müslümanlar" diye kutuplara ayrılmış olmadığıdır. Öncelikle, Batılılar büyük ölçüde Kitap Ehli'dirler ve dolayısıyla Müslümanlarla pek çok ortak imani ve ahlaki değeri paylaşmaktadırlar. Bu nedenle Batı kültürünün içindeki pek çok unsur da -örneğin inanç özgürlüğü, demokrasi, aile değerleri gibi- İslam ahlakının özüne uygundur. Öte yandan Batı'da pek çok insan İslam'ı seçmiştir ve seçmeye de devam etmektedir. Bugüne kadar Batı dünyasına İslam ahlakının doğru bir şekilde ve tam anlamıyla anlatılamadığı göz önünde bulundurulursa, gelecekte Batı'da daha pek çok kişinin Müslüman olacağı tahmin edilebilir. Müslümanların Batı'ya ve onun kültürüne bu gözle bakmaları gerekmektedir. Unutmamak gerekir ki, son iki yüzyıldır materyalist felsefenin etkisi altındaki Batı dünyasındaki bazı çevrelerin de bu yanılgıdan kurtarılması gerekmektedir ve bu da Müslümanlar için bir sorumluluktur.

İSLAM BİRLİĞİ MÜSLÜMANLARA NELER KAZANDIRACAK?

Günümüzde dünya siyaseti, ülkelerin uluslararası bir birlik içinde yer almasını, bir ülkenin ulusal güvenliği ve ekonomik çıkarları için zaruri hale getirmiştir. Genelde coğrafi konumların temel alındığı bu devletlerarası iş birliklerinde, yer altı kaynakları, ticaret alanları ve hatta kültürel değerler de önemli bir rol oynamaktadır. Aynı coğrafya içinde yer alan pek çok ülke, bu tarz örgütlerin çatısı altında kaynaklarını birleştirmekte, ortak savunma paktları oluşturmakta, farklı alanlarda iş birliğine gitmektedir. Kurulan bu teşkilatlarla, barışın korunması, silahlanmanın kontrol altına alınması, uyuşmazlıkların diplomasi yoluyla çözümlenmesi, ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması, insan hakları ve demokrasi gibi evrensel değerlerin korunması hedeflenmektedir. NATO (Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı), AGİT (Avrupa Güvenlik ve İş birliği Teşkilatı), AB (Avrupa Birliği), NAFTA (Kuzey Amerika Serbest Ticaret Alanı), OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği), ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği), G-7 (7 Sanayileşmiş Ülke), D-8 (Kalkınmakta Olan 8 Ülke), APEC (Asya Pasifik Ekonomik İş birliği) gibi teşkilatlar uluslararası siyasi, askeri ve ekonomik iş birliklerinin önde gelen kurumlarındandır.

Bu kuruluşlar zaman içinde üye sayısının artması, kapsadıkları coğrafi alanda değişiklikler olması, etkinlik sahalarının genişlemesi gibi nedenlerle yapısal değişime uğramaktadırlar. Hepsi 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren kurulmuş olan bu teşkilatlar, gerçekten de dünyada istikrar ve düzenin sağlanmasına önemli katkıda bulunmuşlar, ekonomik ve sosyal kalkınmada büyük rol oynamışlardır. Bu kuruluşlara üye olan ülkeler, kendilerini hem ekonomik ve askeri olarak koruma altına almakta hem de kendi bölgelerinde ve uluslararası sahada daha etkin bir pozisyon kazanabilmektedirler. Gelişmiş ülkeler dahi bu tarz ortaklıklara ihtiyaç duymaktadır. Serbest ticaret alanlarının oluşturulması, bölgesel ticari anlaşmalar, gümrüklerin kaldırılması ve hatta ortak para birimine geçilmesi (AB'de olduğu gibi) üye ülkelerin geleceklerini güvence altına almaktadır. Ortak savunma paktları ise, üyelerin askeri giderlerini sınırlandırmalarına imkan tanımakta, bu alana yapılacak yatırımlar kültür ve eğitim alanına kaydırılabilmektedir.

Benzer bir teşkilatlanmanın Müslüman ülkeler için de önemli faydaları olacağı açıktır. Hem ekonomik hem de teknolojik olarak kalkınmaya ihtiyaç duyan Müslüman ülkelerde istikrarın sağlanması için atılacak en önemli adım, İslam dünyasının merkezi bir teşkilat, yani İslam Birliği altında birleşmesi olacaktır.

Ekonomik Güçlenme ve Refah Artışı

Ekonomik iş birliği, hem istikrarın sağlanması hem de kalkınma açısından önemlidir. Pek çok Müslüman ülkenin acil ihtiyacı, ekonomisinin istikrara kavuşması ve sağlam temeller üzerine oturtulmasıdır. İslam dünyasında endüstrinin gelişimine önem verilmesi, gerekli yatırımların yapılması zaruridir. Bütün olarak bir kalkınma projesi geliştirmek gerektiği de açıkça görülmektedir. Eğitim, ekonomi, kültürel yapı, bilim ve teknoloji birarada gelişmelidir. Bir yandan çalışma alanları teknolojik olarak geliştirilirken, öte yandan çalışanların eğitim düzeyinin ve kalitesinin artırılması sağlanmalıdır. Toplumlar daha üretici olmaya özendirilmelidir. Çoğu Müslüman ülkede yaşanan yoksulluğun, eğitimsizliğin, gelir dağılım dengesizliğinin ve diğer sosyo-ekonomik sıkıntıların ortadan kaldırılmasında ekonomik iş birliklerinin büyük katkısı olacaktır. Serbest ticaret alanları oluşturularak, gümrük birliği sağlanarak ve ortak pazarlar meydana getirilerek bu iş birliği kurulabilir.

Müslüman ülkelerin büyük çoğunluğu hem jeo-stratejik olarak avantajlıdır, hem de doğal gaz ve petrol başta olmak üzere değerli enerji kaynaklarına ve doğal zenginliklere sahiptir. Ne var ki, bu kaynaklar ve stratejik imkanlar çoğu zaman gereği gibi değerlendirilememektedir. İslam dünyasında insanların %86'sının yıllık geliri 2000 doların altında, %76'sının geliri 1000 doların altında, %67'sinin geliri ise 500 doların altındadır. Bu durum, İslam dünyasının toplamda sahip olduğu imkanlarla büyük bir tezat oluşturmaktadır.13 Batı tarafından tüketilen petrolün yaklaşık yarısı bu coğrafyadan ihraç edilmekte, dünya tarım ürünlerinin %40'ı da yine bu bölgede üretilmektedir.14 Dünya ekonomisinin başta Basra Körfezi bölgesi olmak üzere, İslam coğrafyasından ihraç edilen petrol ve gaza bağımlı olduğu, pek çok ekonomist ve stratejist tarafından da açıkça ifade edilmektedir.15

Sadece Basra Körfezi bölgesi, bugüne kadar keşfedilmiş dünya petrol rezervlerinin 2/3'sini barındırmaktadır. Yapılan araştırmalar yalnızca Suudi Arabistan'ın ispatlanmış 262 milyar varil rezervi olduğunu göstermektedir ki, bu da dünya petrolünün %25.4'ü demektir. Dünya petrol rezervlerinin %11'i Irak, %9.6 Birleşik Arap Emirlikleri, %9.2'si Kuveyt, %8.6'sı İran, %13'ü diğer OPEC ülkelerine ve geri kalan %22.6'sı da dünyanın diğer ülkelerine aittir.16 Üstelik ABD Enerji Bakanlığı tarafından yapılan araştırmalar, Körfez bölgesinin petrol ihracatının 2000 ile 2020 yılları arasında %125 artacağını göstermektedir.17 Bu, tıpkı bugün olduğu gibi gelecekte de, dünya enerji ihtiyacının büyük ölçüde Körfez'den sağlanacağı anlamına gelmektedir. Petrolün yanı sıra, Ortadoğu'nun dünya gaz rezervinin yaklaşık %40'ına sahip olduğu gerçeğinin de göz ardı edilmemesi gerekir. Bunun %35'e yakını Körfez bölgesindedir.18

Öte yandan Cezayir, Libya ve diğer bazı Kuzey Afrika ülkerinin toplam rezervleri ise dünya rezervlerinin %3.7'sidir.

Ayrıca Kafkasya ve Orta Asya ülkeleri de doğal gaz ve petrol açısından oldukça zengin kaynaklara sahiptir. Örneğin Kazakistan'da şu ana kadar tespit edilmiş petrol miktarının 10-17.6 milyar varil olduğu bildirilmektedir. Doğal gaz kapasitesi ise 53-83 trilyon küp olarak tahmin edilmektedir. Türkmenistan'ın doğal gaz yataklarındaki miktar

ise 98-155 trilyon küp olarak hesaplanmaktadır ve Türkmenistan dünyanın dördüncü en büyük doğal gaz üreticisidir.19 İslam ülkelerinin bazıları da çok değerli maden yataklarına sahiptir. Örneğin Özbekistan ve Kırgızistan altın üretiminde dünyanın önde gelen ülkelerindendir. Türkiye, önemi son yıllarda daha da iyi anlaşılmış olan bor madeni açısından dünyanın en zengin rezervlerinden birine sahiptir. Tacikistan dünyanın en büyük alüminyum işleme tesislerine sahiptir.

Müslüman ülkelerin bu avantajı, bazılarınca enerji yüzyılı olarak adlandırılan 21. yüzyılda daha da önem kazanacaktır. Enerji, günümüz toplumlarında sanayi, ulaştırma, kentleşme ve askeri bakımdan toplum hayatının temel taşlarından biridir. Üretim ve iktisadi faaliyetlerin gerçekleşebilmesi için öncelikli olarak enerjiye ihtiyaç vardır. Bu nedenle 21. yüzyılda enerji kaynaklarının denetim altına alınması ve bu alanda üstünlük sağlamak için büyük bir çaba harcanacaktır. Ne var ki İslam coğrafyası sahip olduğu bu avantajdan gereği gibi faydalanamamaktadır. Çoğu ülkede -kaynaklar zengin olmasına rağmen- üretimi artıracak ya da çıkarılan kaynağın ülke sanayisinde kullanılmasını sağlayacak gerekli alt yapı ve teknolojik imkanların yetersiz olması, bu zenginliklerin ülke ekonomisine katkısını sadece ihracatla sınırlamaktadır. Bu ülkeler kendi sanayi komplekslerinde petrolü işleyip kullanma, sanayilerini geliştirme imkanına sahip değillerdir. Bunun da ötesinde, kimi Müslüman ülkeler, yer altı kaynakları konusunda gerekli araştırmayı yapacak, mevcut kaynakları tespit edip çıkarılmasını sağlayacak imkandan dahi yoksundurlar. Yabancılar tarafından yapılan araştırmalar ve incelemeler, -bilinen noktalar dışında da- diğer bazı Müslüman ülkelerde de petrol ve doğal gaz olduğunu ortaya koymakta, ancak bu ülkeler bu kaynaklardan hiç faydalanamamaktadırlar.

Elbette yer altı kaynaklarının doğru değerlendirilememesi, Müslüman ülkelerin tek ekonomik sorunu değildir. Ancak bu noktadan hareketle, diğer pek çok soruna çözüm geliştirmek mümkündür. Müslüman ülkelerin ekonomilerinin işleyişi ve ekonomik yapıları arasında farklılıklar vardır. Bazı ülkelerin ekonomisi yer altı zenginliklerine (petrol zengini ülkelerde olduğu gibi) dayalı iken, bazılarının ekonomisi (coğrafi yapılarının elverişli olması nedeniyle) tarıma dayalıdır. Bu farklılık kısmi de olsa toplum yapıları için de geçerlidir. Kimi ülkelerde çoğunluk kırsal kesimde yaşarken, kimi ülkelerde şehir kültürü daha hakimdir. Ancak bir ülkenin diğerini eksik yönde desteklemesi, birinin diğerinin ihtiyacını karşılaması, herkesin uzmanlaştığı konularda diğerlerine yardımcı olması ile bu farklılıklar önemli bir zenginlik kaynağına dönüştürülebilir. Bu da İslam Birliği ile sağlanabilir.

Yapılacak ortak yatırımlar ve ortak girişimler bu noktada önemli bir adım olacaktır. Ortak girişimler sayesinde, hem ülkeler karşılıklı olarak birbirlerinin tecrübelerinden istifade edecekler, hem de oluşturulan yatırım sahaları her iki tarafın ekonomisi için de gelir kaynağı olacaktır. Müslüman ülkelerin birbirlerine ekonomik destek vermeleri, daha önce de belirttiğimiz gibi, İslam ahlakına da uygundur. İhtiyaç içinde olana yardım etmek ve sosyal dayanışma Müslümanların önemli özelliklerindendir. Kuran'da pek çok ayette,

ihtiyaç içinde olanların korunması bildirilmiştir. Toplum içindeki sosyal yardımlaşmanın toplumlararası düzeyde de yürütülmesi gerekir. Üstelik bir iş birliği kapsamında gerçekleşecek ülkelerarası yardımlaşma tek yönlü olmayacaktır. Böylece hem iş imkanları artacak hem de her iki toplumda da gelir seviyesi yükselmeye başlayacaktır. Bir ülkede petrol üretilirken, belki bir diğerinde bu petrol işlenecek, tarım imkanları sınırlı olan bir İslam ülkesinin ihtiyaçları tarım zengini ülkeler tarafından giderilecektir. İş gücü sınırlı olan bir ülkenin bu eksikliği bir başka İslam ülkesi tarafından karşılanacak, iş gücü olan ancak sanayisi gelişmemiş ülkelerde de, gelişmiş olanlar çeşitli yatırımlar yapabileceklerdir. Yatırımın yapıldığı ülke gibi, yatırımı yapan veya yatırıma katkıda bulunanlar da bu durumdan gelir elde edeceklerdir. Bilgi birikimi ve tecrübe paylaşımı bereketi artıracak, teknolojik gelişmelerden tüm Müslümanlar gereği gibi yararlanacaklardır.

İslam dünyasının imkanlarını ve gücünü birleştirmesini sağlayacak ortak girişimlerle, yüksek teknoloji ürünü olan pek çok malzeme Müslüman ülkelerde de üretilebilecektir. Oluşturulacak İslam ortak pazarı sayesinde, bir ülkede üretilen ürünler, gümrük, kota gibi sınırsal engellere takılmadan bir diğer ülkede kolaylıkla pazarlanabilecektir. Ticaret alanı genişleyecek, tüm Müslüman ülkelerin pazar payı artacak, ihracat gelişecek, bu, Müslüman ülkelerdeki sanayileşme sürecini hızlandıracak, ekonomide sağlanacak kalkınma ile teknolojide de gelişme yaşanacaktır. Müslüman ülkeler diğer yatırım gruplarına karşı ortak bir güç olarak hareket edebilecek ve küresel ekonominin önemli bir parçası haline geleceklerdir.

Müslüman halkların refah seviyesi ve yaşam standartı yükselecek, İslam dünyasındaki eşitsizlikler ortadan kalkacaktır. Körfez, Pasifik ve Kuzey Afrika ülkeleri arasında zaten mevcut bölgesel serbest ticaret anlaşmaları bulunmaktadır. Türkiye'nin de dahil olduğu ekonomik iş birlikleri İslam dünyasında yürümektedir. Bazı yerlerde ise ikili iş birlikleri söz konusudur. Ancak bunların kapsamlarının genişletilmesi, tüm Müslüman ülkelerin haklarının ve menfaatlerinin korunduğu, hepsinin kalkınmasının sağlandığı bir iş birliğinin kurulması daha yararlı olacaktır.

Tüm bunlar ancak merkezi bir kurumun önderliği ve koordinasyonuyla gerçekleştirilebilir. Bunun sağlanması ise, öncelikle İslam ülkelerinin gerçek Kuran ahlakının ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetinin gerektirdiği ahlak yapısını toplumlarında yerleştirmeleri, kısacası İslami bir kültürel uyanışla mümkündür. İslam Birliği, hem bu kültürel uyanışa, hem de onun sonuçları olan siyasi ve ekonomik iş birliklerine öncülük etmelidir.

İslam'ın Müslümanlar arasındaki dayanışma konusundaki hükümleri, bu konuda tüm Müslümanlar tarafından dikkate alınmalıdır. Allah Kuran'da insanlara mal hırsından korunmayı, ihtiyaç içinde olanları koruyup gözetmeyi ve yardımlaşmayı emretmiştir. İman edenlerin mallarında, ihtiyaç içinde olanlar için bir pay vardır. **(Zariyat Suresi, 19)** Konuyla ilgili bazı ayetler şu şekildedir:

Sizden, faziletli ve varlıklı olanlar, yakınlara, yoksullara ve Allah yolunda hicret edenlere vermekte eksiltme yapmasınlar, affetsinler ve hoşgörsünler. Allah'ın sizi bağışlamasını sevmez misiniz? Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. (Nur Suresi, 22)

Geniş-imkanları olan, nafakayı geniş imkanlarına göre versin. Rızkı kısıtlı tutulan da, artık Allah'ın kendisine verdiği kadarıyla versin. Allah, hiçbir nefse ona verdiğinden başkasıyla yükümlülük koymaz. Allah, bir güçlüğün ardından bir kolaylığı kılıp-verecektir. (Talak Suresi, 7)

Ayrıca Kuran'da Rabbimiz, iman edenlerin birbirlerinin velileri olduğunu bildirmiştir. **(Tevbe Suresi, 71)** Dost, yardımcı, destekçi, koruyucu gibi anlamlar içeren "veli" sözcüğü, Müslüman toplumlar arasındaki dayanışmanın ve desteğin önemini vurgulamaktadır. İslam ülkeleri arasında, kardeş olmanın bilinci ile kurulacak iş birlikleri, Müslümanlara refah ve bolluk getirecek, İslam dünyasının yıllardır önemli sorunlarından biri olan yoksulluğun ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır. Unutmamak gerekir ki, Kuran ahlakının hakim olduğu toplumlarda, açlık, yokluk ve fakirlik gibi sorunlarla karşılaşılmaz. Müslümanlar, akılcı, ileri görüşlü politikalar izleyerek, diğer toplumlar ve ülkelerle iyi ilişkiler kurarak, ticaret ve kalkınmaya önem vererek, diğer kültürlerin birikimlerinden yararlanarak, kendi toplumlarını geliştirirler. Tarihte böyle olmuştur ve yakın gelecekte de İslam Birliği önderliğinde, Allah'ın izni ile, yine böyle olacaktır.

Huzur ve Güvenliğin Sağlanması

Dünyanın bazı bölgelerindeki istikrarsızlıklar, yalnızca bu bölgeyi etkilemekle kalmaz tüm dünyayı olumsuz yönde etkiler. İslam coğrafyası işte böyle bir bölgedir. İslam dünyasının herhangi bir bölgesinde yaşanan sorun da, tüm bu coğrafyayı doğrudan etkilemektedir. Bu yüzden İslam topraklarında yer alan ülkeleri birbirinden bağımsızmış gibi düşünmemek gerekir. Ortadoğu'da oluşan bir gerilimin, Kuzey Afrika'da etkisi hissedilir. Hazar'da yaşananlar Ortadoğu bölgesinin geleceğini etkiler. Basra Körfezi'nde meydana gelenler Güneydoğu Asya'yı doğrudan ilgilendirir. Bu da, Müslüman coğrafyasının herhangi bir bölgesinde çatışma, sorun, gerilim varsa bunun rahatsızlığının tüm İslam dünyasında hissedileceği anlamına gelir. Elbette aynı şey barış için de geçerlidir. Uzun süreli gerginliklerin -örneğin Arap-İsrail sorununun- barışla neticelenmesinin, tüm İslam dünyasında olumlu bir etkisi olur.

20. yüzyıl boyunca İslam dünyasının büyük bölümü, daimi bir savaş, çatışma ve istikrarsızlık içinde kaldı. Bu dönem kaynakların boşa harcanmasına, ekonomik ilerlemenin neredeyse durmasına, yaşam standartının çok düşük düzeye inmesine, hepsinden önemlisi milyonlarca Müslümanın hayatına mal oldu. Halen de bazı Müslüman

ülkeler arasında anlaşmazlıklar devam etmekte, zaman zaman gerilim artmaktadır. Müslüman ülkelerle Müslüman olmayan güçler arasındaki savaş ve çatışmalar da büyük bir huzursuzluk ve istikrarsızlık nedenidir. İslam Birliği'nin sağlanmasının Müslümanlara getireceği önemli yararlardan biri ise bu birliğin, Müslüman dünyasında huzur ve güvenliğin hakimiyetine aracı olmasıdır. İslam Birliği, hem Müslümanlar arasındaki çatışma ve uzlaşmazlıklara çözüm getirmeli, hem de Müslümanlar ile başka güçler arasındaki savaş, çatışma ve gerginlik hallerini uzlaşı ve barış sağlayarak ortadan kaldırmalıdır. Barışın, örneğin bir Arap-İsrail barışının, İslam dünyasına getireceği güzellikleri kısaca şöyle maddeleyebiliriz:

1. Barış, her ülkenin silahlanmaya ayırdığı bütçenin azaltılmasını, bu paranın toplumların refahı için harcanmasını sağlayacaktır. Tüm Müslüman ülkeler ortak savunma paktının üyesi olacaklarından, daha az bütçe ile daha güçlü bir savunma ve korunma sağlanacaktır. Silah sanayi ve teknolojisi için yapılan yatırımlar, sağlık, eğitim, bilimsel ve kültürel gelişme gibi alanlara kaydırılabilecektir. Bu sayede elde edilebilecek kazancın büyüklüğü, rakamların incelenmesi ile daha net ortaya çıkacaktır: Ortadoğu ülkelerinin silahlanmaya ayırdıkları yıllık toplam tutar, Körfez Savaşı'nın patlak verdiği 1991 yılında 70.7 milyar dolardır. Bir sonraki yıl 52.2 milyar dolara gerilemiş, ancak takip eden yıllarda tekrar yükselmeye başlamıştır. 2000 yılında 61 milyar dolar olan savunma harcamaları, 2001 yılında 72 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

2. İslam dünyasının bazı bölgelerindeki mevcut istikrarsızlık ve çatışmalar diğer ülkelere göçe neden olmaktadır. Pek çok doktor, mühendis, akademisyen, bilim adamı, düşünür, yazar ülkelerinde kendilerini güvende hissetmedikleri için Batı'ya göç etmekte ve çalışmalarına orada devam etmektedir. Konuyla ilgili yapılan bir araştırma, yalnız Arap ülkelerinde yaşanan dış göçün Arap dünyasına yaklaşık 200 milyar dolar kaybettirdiğini göstermektedir. Arap ülkelerinden Batı'ya göç edenlerin 450 bini yüksek eğitim sahibidir.20 Barış ortamı, Arap dünyasındaki iç gerginliklerin de ortadan kalkması ile birlikte, bu göçe engel olacak, iyi eğitim almış bireylerin göçünün engellenmesi bu kişilerin çalışmalarından öncelikle Müslümanların faydalanmasını sağlayacaktır.

3. Barış sayesinde, Müslüman ülkelerin birbirlerinin bilgi birikimi ve tecrübelerinden faydalanmaları mümkün olacaktır. Barış, Müslümanların her alanda güçlerini birleştirmelerine, birbirlerinin eksik yönlerini telafi etmelerine, dolayısıyla çok daha etkin olmalarına sebep olacaktır.

4. Barışla birlikte ekonomik kalkınma da hız kazacanaktır. Günümüzde bazı Müslüman ülkeler arasında sınır problemleri başta olmak üzere çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar ekonomik sıkıntıların artmasına neden olabilmektedir. Örneğin, yer altı kaynaklarının taşınması ve dünyaya ihracında yaşanan kimi zorlukların temelinde ulaşım güzergahlarının güvenli olmaması vardır. Su kaynakları için de benzer bir durum geçerlidir. Müslüman coğrafyasının önemli bir bölgesi olan Ortadoğu'da su, anlaşmazlık konularının başında gelmektedir. Oysa Müslüman ülkelerin birbirlerine

desteği ve anlaşmazlıkların uzlaşma yoluyla çözümlenmesi ile bu sorunlar tamamen gündemden kaldırılabilir.

5. İslam dünyası içindeki farklı kültürler ve etnisiteler, barış ortamında birer zenginliğe dönüşecektir. Hoşgörü ve diyaloğun olduğu bir ortamda, insanlar daha açık fikirli ve daha üretici olacak, farklı kültürlerin harmanlanmasıyla çok zengin bir medeniyet inşa edilecektir.

6. Barış, İslam coğrafyası dışında yaşayan Müslümanların da güç kazanmasına zemin hazırlayacaktır. Dünyanın pek çok ülkesinde İslam en hızlı büyüyen dinlerden biridir. Bu ülkelerde yaşayan farklı milletlere mensup Müslümanların ittifakı, tebliğ çalışmalarına hız kazandıracak, Müslümanların içinde bulundukları toplumlarda kültürel anlamda daha etkin olmalarını sağlayacaktır. Farklı farklı milletlerden küçük Müslüman toplulukların ayrı ayrı faaliyet göstermesiyle oluşacak etki ile, tüm imkanların birleştirilmesiyle ittifak halinde gösterilecek fikri çalışmaların oluşturacağı etki elbette çok farklıdır. Kuşkusuz Müslümanlar kendi milli kimliklerini de koruyacaklardır, ancak bunun yanında ortak bir Müslümanlık bilincinin ve ahlakının egemen olmasıyla, dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan Müslümanların tek bir vücut olarak hareket etmeleri onları çok daha güçlü kılacaktır.

7. İslam dünyasında inşa edilecek barış, diğer dünya ülkeleri için de örnek bir model olacaktır. Böylece, dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan sorunlar İslam dünyası örnek alınarak barışçıl yöntemlerle çözüme kavuşturulacaktır. Müslümanlar, gerçek Kuran ahlakı yaşandığında insanların huzura ve güvenliğe kavuşacaklarının canlı birer örneği olacak, insanlar İslam'ın barış ve esenlik dini olduğuna şahitlik edeceklerdir. İslam dünyasındaki barış belki de pek çok insanın Kuran ahlakına yönelmesine aracı olacaktır.

İhtişamlı Bir Medeniyetin Yeniden İnşa Edilmesi

İslam Birliği'nin oluşturulmasıyla birlikte, huzur ve güvenliğin sağlandığı, ekonomik sıkıntıların ortadan kaldırıldığı İslam dünyasında, eğitim, bilim ve kültüre ayrılan bütçe genişletilecek ve büyük bir kültürel atılım yaşanacaktır. Böylece Müslümanlar tüm dünyaya örnek olacak yeni bir medeniyet inşa edeceklerdir. Kuran'da emredilen birlik ve beraberlik ruhunun yaşanması, İslam ülkelerindeki günlük yaşama, sanata, estetiğe, tıp, bilim ve teknoloji konusunda yaşanacak gelişmelere doğrudan etki edecektir. Dostluk ve kardeşliğin yerleşmesi, toplum hayatında huzur ve güvenliğin sağlanması, bireylerin düşünmeye ve araştırmaya daha çok vakit ayırabilmelerine, bunu yaparken daha hür fikirli ve ileri görüşlü olabilmelerine zemin hazırlayacaktır. Kargaşa, yokluk ve sıkıntının giderildiği ortamlar yeni fikirlerin geliştirildiği, yeni ürünlerin ortaya çıkarıldığı, faydalı buluşların yapıldığı ve sürekli ilerlemenin yaşandığı ortamlardır. Müslüman dünyası da İslam Birliği'ni kurarak, bu ortamı meydana getirecektir.

İslam medeniyetinin tarihini kitabımızın ilk bölümünde ele almıştık. Bu medeniyet, gelecekte Müslümanların nasıl bir ortama sahip olacaklarına işaret etmektedir. Tarihte Müslümanların köklü bir medeniyet inşa etmiş olmalarının temelinde Kuran ahlakına göre davranmış olmaları vardır. Allah Kuran'da insanlara düşünmeyi, gözlem yapmayı, incelikleri fark edebilmeyi emretmiştir. Çevresinde gördüğü varlıkları, içinde yaşadığı düzeni düşünmek ve bunların ardındaki hikmeti anlamaya çalışmak Müslümanın görevidir. Rabbimiz bir ayetinde şu şekilde buyurmuştur:

Üzerlerindeki göğe bakmıyorlar mı? Biz, onu nasıl bina ettik ve onu nasıl süsledik? Onun hiçbir çatlağı yok. Yeri de (nasıl) döşeyip-yaydık? Onda sarsılmaz dağlar bıraktık ve onda 'göz alıcı ve iç açıcı' her çiftten (nice bitkiler) bitirdik. (Bunlar,) 'İçten Allah'a yönelen' her kul için 'hikmetle bakan bir iç göz' ve bir zikirdir. Ve gökten mübarek (bereket ve rahmet yüklü) su indirdik; böylece onunla bahçeler ve biçilecek taneler bitirdik. Ve birbiri üstüne dizilmiş tomurcuk yüklü yüksek hurma ağaçları da. (Kaf Suresi, 6-10)

Kuran ahlakını yaşayanlar dogmaların, batıl inanışların ve saplantıların etkisinde kalmadan düşünürler. Çevrelerinde gördükleri herşeyi ve karşılaştıkları her olayı çok yönlü değerlendirirler. Dolayısıyla içinde bulundukları çağdan çok daha ilerisini görebilir, düşünebilirler. Bu özellikleri insanlığa yarar sağlayacak buluşlar yapmalarına, hayatı kolaylaştıracak ve konforu artıracak sistemler geliştirmelerine aracı olur. İslam Birliği'nin sağlanmasıyla birlikte, bu vizyonu kazanacak Müslüman toplumlarda bilim ve teknoloji alanında yeni bir çığır açılacak, Müslümanlar bilimi üreten bir medeniyet meydana getireceklerdir.

İman edenlerin sahip olduğu ince düşünce ve derin kavrayışın kendisini gösterdiği alanlardan biri de sanattır. Sanatın özünde, düşünmek, incelikleri fark edebilmek, gördüklerinden zevk alıp bunları başkalarının da zevk alabileceği şekilde sunabilmek yatar. İman eden ve Kuran ahlakını yaşayan bir insanın sanat anlayışı çok üstündür. Çünkü müminler sanatı İlahi bir güzellik olarak düşünür ve sanatsal eserleri Allah'ın gücünü ve kudretini, yaratılıştaki ihtişamı yansıtan araçlar olarak görürler. İslam toplumlarında sanatçılar Allah'ın yarattıklarında gördükleri güzelliklerden aldıkları ilhamla benzersiz eserler ortaya koyarlar. Kuran ahlakından ve derinliğinden kaynaklanan bu eserlerde, benzersiz bir kabiliyet ve çok zengin bir akıl gücü vardır. İslam Birliği'nin kurulması sayesinde Müslümanların sanat zevkini yansıtan çok daha fazla eser ortaya konulacak, şehirler güzelleştirilecek, ihtişamlı binalar inşa edilecek, yaşam kalitesi çok yükselecektir.

İslam ülkeleri temizlikleri, düzenleri, sanat eserleri, kültürel başarıları, teknolojik imkanları ile ön plana çıkacaklardır. Müslüman toplumlar teknolojinin sağladığı her türlü imkan ve konfordan bol bol yararlanacak, bolluk, zenginlik ve güzellik yaşamın her alanına hakim olacaktır. Müslümanlar hep güzellikle karşılaşacak, ahlakları gibi,

yaşadıkları yerler, bahçeleri, evlerinin dekorasyonu, kıyafetleri, dinledikleri müzik, eğlence şekilleri, tiyatroları, sinemaları, resimleri, sohbetleri de güzelleşecektir.

Elbette tüm bunların gerçekleşmesi için tüm İslam dünyasında büyük bir uyanış gerekmektedir. Müslümanları ilerlemeden alıkoyan batıl gelenekler, sosyal yapılar, zihniyetler kaldırılmalı, bunların yerine, İslam'ın ilk nesillerinde olduğu gibi, Kuran ahlakına dayalı, dolayısıyla akılcı, şevkli, kararlı, geniş ufuklu bir ahlak ve vizyon yerleştirilmelidir. Unutulmamalıdır ki İslam, dünyayı tamamen terk etmeyi gerektiren bir din değildir. Aksine, Müslümanın görevi tüm dünyayı gerçek yüzüyle kavramak ve bu yolla tüm insanlığa ışık tutmaktadır. Dünyanın nimetlerine sahip olmak ise Müslümanların hakkıdır. Nitekim samimi olarak iman edenler ve Allah'ın emrettiği gibi yaşayanlar, Allah'ın Kuran'da inanan kullarına müjdelediği güzelliklerin hepsini yaşayabileceklerdir. Allah ayetinde iman eden müminleri dünyada da güzel bir hayatla yaşatacağını şöyle bildirmektedir:

Sizin yanınızda olan tükenir, Allah'ın Katında olan ise kalıcıdır. Sabredenlerin karşılığını yaptıklarının en güzeliyle Biz muhakkak vereceğiz. Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 96-97)

İslam Ahlakının Diğer İnsanlara Tanıtılması

"Sizden; hayra çağıran, iyiliği (marufu) emreden ve kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun..." (Al-i İmran Suresi, 104) ayetiyle, Allah'ın Kuran'da iman edenlere bildirdiği önemli sorumluluklardan biri de, iyiliği emredip kötülükten sakındırmak ve insanları İslam ahlakına davet etmektir. Ne var ki, günümüzde İslam dünyasının içinde bulunduğu dağınıklık, Müslümanların bu önemli görevlerini gereği gibi yerine getirmelerine engel olabilmektedir. Oysa özellikle son dönemde diğer medeniyetlerde İslam'a yöneliş artmış ve insanlara gerçek Kuran ahlakını anlatmanın önemi daha belirginleşmiştir. Allah'ın varlığı, birliği, İslam ahlakının gerekleri; Peygamber Efendimiz (sav)'in hayatı; Kuran'da bildirilen hükümler; İslam toplumunun nasıl olması gerektiği gibi konular son dönemlerde Batı dünyası içinde en çok tartışılan konular arasında yer almaktadır. İslamiyet'e ilgi duyan insanlar kuşkusuz ki en doğru bilgiyi Müslümanlardan alabilirler. Bu nedenle Müslümanların İslam'ı en iyi şekilde temsil etmeleri gerekmektedir. Müslümanlar tarafından insanlara İslam'ı en güzel şekilde tanıtacak eserlerin hazırlanması, bu yönde gerekli görsel malzemenin temin edilmesi, toplantı ve konferanslar düzenlenerek mümkün olduğunca çok sayıda insana ulaşılmaya çalışılması, her Müslümanın çevresindeki insanlara bu yönde örnek olması büyük önem taşımaktadır.

Bununla birlikte, insanların din ahlakından yüz çevirmelerinden kaynaklanan pek çok sorunun ortadan kaldırılmasında da Müslümanların ittifakı önemlidir. Din ahlakına karşı olan ve yeryüzünde dinsizliğin egemen olması için mücadele veren çevreler, çoğu zaman birlik içinde hareket etmektedirler. Her ne kadar onların iş birliği bir tür menfaat birlikteliği de olsa, toplu hareket ediyor olmaları hedeflerine daha kolay ulaşmalarını sağlamaktadır. Elbette, din ahlakına karşı olan her fikir sistemi –Rabbimiz'in bir kanunu olarak- yenilmeye mahkumdur. Ancak bu fikir sistemleri, Müslümanlara da büyük bir fikri mücadele görevi yüklemektedir. Bu nedenledir ki, dünya Müslümanlarının en acil sorumluluklarından biri, kendi iç anlaşmazlıklarını bir kenara bırakarak, Kuran ahlakını yaymak ve insanları Allah'ın yoluna davet etmektir. Rabbimiz, iman edenlere bu önemli görevi, bir ayette şu şekilde bildirmiştir:

İnkâr edenler birbirlerinin velileridir. Eğer siz bunu yapmazsanız (birbirinize yardım etmez ve dost olmazsanız) yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bozgunculuk (fesat) olur. (Enfal Suresi, 73)

İslam Birliği'nin kurulması, Kuran ahlakını yaymak için yapılacak bütün çalışmalara hız kazandıracaktır. Müslümanların birlik içinde hareket ediyor olmaları, pek çok konuda olduğu gibi, bu konuda da yapılan işleri bereketlendirecektir. Doğru bilgi en hızlı ve en güzel şekilde tüm insanlara ulaşacaktır. Şu anda da bireysel ve toplu olarak dünyanın farklı bölgelerinde, Müslümanlar tarafından İslam'ı yaymak ve tanıtmak için çeşitli

faaliyetler yapılmaktadır. Ancak İslam Birliği'nin kurulması, bu faaliyetleri daha programlı bir hale getirecek, Kuran ahlakını yaymak için sistemli bir çalışma yürütülmesi sağlanacaktır. Ayrıca sözde İslam adına ortaya çıkan, ama gerçekte İslam dışı bir saldırganlık ve kabalık sergileyen birtakım kimselerin de önüne geçilecek, gerçek İslam ahlakının ne olduğu tanımlanarak birtakım kimselerin çizdiği yanlış imajlar ortadan kaldırılacaktır.

ABD ORTADOĞU VE İSLAM BİRLİĞİ

11 Eylül tarihinde New York Dünya Ticaret Merkezi'ne ve Pentagon'a düzenlenen, binlerce masum insanın ölümüne, pek çok insanın da yaralanmasına neden olan saldırı, dünya düzeninin yeniden şekilleneceği bir dönemin başlangıcı oldu. Pek çok teorisyen tarafından farklı görüşler ortaya konuldu. Bir kısım uzmanlar, bu terör saldırısının daha büyük çatışmalara neden olacağını öne sürerken, büyük bir çoğunluk da Amerika'nın bundan sonra izleyeceği politikanın itidal ve adalet üzerine inşa edilmesinin şart olduğuna dikkat çektiler.

Saldırının ardından, Amerika Birleşik Devletleri teröre karşı geniş çaplı bir mücadele başlattı. Hemen tüm dünya ülkeleri ve uluslararası topluluklar ABD'ye bu mücadelesinde destek verdiler. Teröre ve teröre destek veren tüm unsurlara karşı yürütülen bu mücadelede, ağırlıklı olarak askeri tedbirlere başvuruldu. Ancak bugün gelinen noktada, bazı başarılar elde edilmiş olmasına rağmen, söz konusu mücadelenin kesin çözüme ulaşamadığı açıkça görülmektedir.

Bunun temel nedenlerinden biri, terörle mücadele stratejisinin -büyük ölçüde- askeri tedbirler çerçevesinde belirlenmiş olması ve eğitim ve kültür alanında askeri mücadeleyi destekleyecek gerekli girişimlerin yeterince yapılmamış olmasıdır. Oysa bir sosyo-psikolojik ve ideolojik sorun olan terörü; sadece "teröre destek olan rejimlerin değiştirilmesi" gibi askeri yöntemlerle çözmeye çalışmak yanlıştır. Bu, hem arada masum insanların da hayatlarını kaybedebilecekleri bir trajedidir, hem de radikalizmi ve dolayısıyla terörizmi besleyen yeni bir etken olur. Terörün tam anlamı ile ortadan kaldırılması, ancak terörist grupların propagandalarını etkisiz hale getirecek fikri bir mücadele ile mümkündür, askeri mücadele ise bir noktaya kadar fayda sağlayabilir.

Bu nedenle, terörle mücadelenin uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde yürütülmesi ve olabildiğince barışçı yöntemler izlenmesi gereklidir. Hukuku ve en temel insan haklarını göz ardı eden ve sivil halkın hayatını kaybetmesine neden olan her türlü faaliyetin, haklı gerekçelerle başlayan bu mücadeleye gölge düşürdüğünün unutulmaması gerekir.

ABD yönetiminin de, terör karşısındaki stratejisini belirlerken bu gerçekleri göz önünde bulundurması önemlidir. Asıl olarak terörü doğuran ideoloji ve psikoloji ortadan kaldırılmalıdır. 11 Eylül'ün ardında olduğu düşünülen sözde "İslami terör"ü besleyen ana kaynak, İslam'ı yanlış yorumlayan ve şiddet arayışlarına sözde bir gerekçe olarak kullanmak isteyen birtakım radikal gruplardır. Yapılması gereken bunların yanlış İslam anlayışının yerine, gerçek İslam ahlakının egemen kılınması, teröre yol açan yanlış anlayışların yerine insanlara Kuran'a dayalı gerçek din ahlakının öğretilmesidir.

Ayrıca, ABD'nin sorunu "dışarıdan" halletmeye çalışması da istenilen sonucu vermeyecektir. Sorun, İslam ahlakının birtakım insanlar tarafından yanlış anlaşılması veya çarpıtılmasından doğduğuna göre, çözüm de İslam dünyasının içinden gelmelidir. İslam

ahlakının doğru anlaşılması ve İslam'ı yanlış anlayıp uygulayanların bundan men edilmesi, Müslümanlar tarafından yapılabilecek bir iştir. ABD'nin bu konuda izlemesi gereken politika, İslam dünyasının içinden gelecek bir çözümü -kitabın başından beri üzerinde durduğumuz gibi bu çözüm İslam Birliği'nin kurulmasıdır- desteklemesi, bunun yolunu açmasıdır.

Amerikan yaklaşımının bu yönde şekillenmesi, hem ABD, hem İslam dünyası hem de tüm dünya açısından çok daha hayırlı olacaktır. Bunun aksini savunanlar, dünyayı bir kan gölüne doğru sürüklüyor olabileceklerini hesaba katarak bir kez daha düşünmelidirler. Dahası ABD yönetimi, birtakım artniyetli güç merkezlerinin bu konudaki yanlış telkinlerine de itibar etmeme konusunda dikkatli olmalıdır. Söz konusu güç merkezleri, İslam'ı bir din ve medeniyet olarak "düşman" sayma yanılgısına kapılmış, Batı ile İslam dünyaları arasında kanlı bir savaş yaşanmasını şiddetle arzu eden bazı ideolog ve stratejistlerdir. Bunlar, ABD yönetiminin terörle mücadele politikasını ısrarla "İslam'la mücadele" gibi göstermek ve sonuçta da o hale getirmek çabası içindedirler. Başta Başkan Bush olmak üzere Amerikan yönetiminin söz konusu "Batı-İslam savaşı" senaryolarını kesin biçimde reddeden sağduyulu açıklamaları, 11 Eylül'den bu yana olumlu sonuçlar vermiştir. Ancak bu açıklamaların uygulanan politikalara da yön verdiğinin dünya kamuoyu tarafından fark edilecek şekilde belirginleşmesi gerekmektedir.

ABD Dünya Barışının Tesis Edilmesine Nasıl Katkıda Bulunabilir?

11 Eylül olayları ile birlikte Amerikan yönetimi yeni bir dış politika ve ulusal güvenlik stratejisi belirledi. Terör saldırılarından bir hafta sonra Başkan Bush'un ulusa sesleniş konuşmasında ana hatları ifade edilen ve "Bush doktrini" olarak da anılan bu strateji, pek çok tartışmayı da beraberinde getirdi. ABD'nin kendi ülkesini korumak için her zaman düşmandan önce davranacağı anlamına gelen -ve bu anlamda belli noktalarda meşru kabul edilebilecek- bu stratejisi, yeni bir dönemin başlangıcı demekti. Saldırıların ardından oluşan psikolojik ortamda, Amerikan Başkanı George Bush'un hamiyet duygularından istifade edilerek belirlenen bu strateji, ABD'deki bazı sertlik yanlısı çevreler tarafından farklı yönlere çekilmek istendi. Söz konusu çevreler bu yaklaşıma dayanarak ABD'nin, neredeyse tüm Ortadoğu'yu hedef alan ve yaklaşık 20 yıl sürecek bir savaşa hazırlanması gerektiğini ileri sürdüler. Bu yaklaşımın büyük bir hata olduğuna ve terörü körükleyeceğine dikkat çeken daha ılımlı çevreler ise, bu stratejinin büyük riskler içerdiğine işaret etmektedirler. Bu risklere geçmeden önce, bu doktrinde yer alan "önleyici saldırı" kavramı üzerinde kısaca durmakta fayda vardır.

Bugün dünyanın yegane süper gücü konumundaki ABD'nin, dünyanın farklı bölgeleri için siyasi planları ve stratejileri olması doğaldır. ABD müdahalelerinin zaman zaman olumlu sonuçlar doğurduğu örnekler de vardır. Örneğin 1990'lı yıllarda önce Bosna-Hersek'i ardından da Kosova'yı hedef alan Sırp saldırganlığının dizginlenmesinde, ABD'nin Sırplara yönelik askeri ve diplomatik müdahalelerinin büyük yararı olmuştur. Burada

önemli olan, ABD'nin müdahil olduğu coğrafyalarda; farklı grupların haklarını gözeten, adil, insan haklarına saygılı ve barışçı bir politika izleyip izlemediği, kısaca uluslararası hukuka uyup uymadığıdır.

Uluslararası ilişkilerde bir ülkenin kendi güvenliğini sağlamaya yönelik aldığı tedbirler belirli ölçülerde hoşgörü ile karşılanır. Elbette her ülke, kendi bekasını ve geleceğini korumak isteyecek, bunun için çeşitli stratejiler geliştirecektir. Ancak bu koruma duygusu, hiçbir zaman diğer milletlerin veya ülkelerin haklarına haksız yere müdahale etmeyi kapsamamalıdır. Bir ülkenin hem kendi vatandaşları, hem de dünya halkları için izleyeceği en güvenli ve başarılı strateji; barışı ve huzuru korumaya yönelik olan stratejidir. Barışsever her türlü strateji, insanlığa refah ve güvenlik getirir. Barışı ve düzeni bozmaya yönelik her türlü girişim ise son derece tehlikeli ve zararlıdır.

ABD yönetimi içinde bazı çevreler tarafından savunulan, önleyici saldırı anlayışı da son derece riskli bir stratejidir. Bu stratejinin bazı savunucuları, her devletin sahip olduğu meşru savunma hakkını fazlasıyla aşan bir yaklaşım içindedirler. Bu yanlış yaklaşıma göre, "ileride güvenliğime karşı bir tehdit oluşabilir" iddiasıyla her türlü saldırıya zemin hazırlanmaktadır. Bu ise, her türlü sorunu askeri tedbirlerle çözmeye yönelmek demektir. Halbuki, yalnızca askeri tedbirler uygulanarak kesin başarıya ulaşılamayacağı açıktır. Dünya tarihi bunun örnekleri ile doludur.

Pek çok yanılgı içeren bu mantığa göre, uluslararası ilişkiler hukuka değil güce dayalıdır. Bu kimselerin talebi, Amerika'nın bir tür "güç" gösterisinde bulunması, düşmanlarına halen güçlü olduğunu "en etkili" şekilde göstermesidir. Sertlik yanlıları, ABD'nin ancak savaşarak askeri üstünlüğünü sürdüreceği ve her zaman için "ilk vuran" olması gerektiği yanılgısına kapılmışlardır. Elbette bu tehlikeli yaklaşım tüm Amerikan yönetimini temsil etmemektedir.

Sertlik yanlıları zaman zaman Amerikan politikasında ağırlık kazanmakla birlikte, yönetim ve danışman kadrolarında itidalli ve barışçıl bir politika izlenmesi gerektiğini savunan çok sayıda kişi de yer almaktadır.

Başta ABD olmak üzere tüm dünya ülkelerinin her zaman barış yönünde tavır alması, her koşul altında barışı savunup desteklemesi gerektiği açıktır. "Güçlü olanın haklı olduğu", "sorunların güç kullanımıyla doğru orantılı olarak çözüleceği" gibi yanılgılara sahip olan çevreler, söz konusu telkinleri ile kendi ülkelerini de ciddi bir çıkmazın içine sürüklemektedirler.

Bu çıkmazın bir boyutu, başta da belirttiğimiz gibi terörün güçlenmesi tehlikesidir. Bir diğeri ise savaşların ABD'ye getireceği yüktür. Günümüzde pek çok stratejist Amerika'nın hem ekonomik hem de siyasi olarak güç kaybetmeye başladığına dikkat çekmektedir. Askeri güç ABD için çok büyük bir avantaj olmakla birlikte, sertlik yanlısı kimselerin telkinleri doğrultusunda, sürekli savaş ve seferberlik hali yaşanmasının Amerikan ekonomisine çok büyük bir darbe vuracağı görülmektedir. Bununla birlikte, dünyanın farklı köşelerinde devamlı savaş durumunda kalan bir Amerika pek çok insanın gözünde, insan hakları, demokrasi ve hürriyet gibi evrensel değerlerin koruyucusu olmak

konumundan da çıkacaktır. Sertlik taraftarlarının politikaları neticesinde, tüm toplumlar tarafından saygı duyulan bir Amerika yerine kendisinden sadece korkulan bir Amerika ortaya çıkacaktır. Bu durumda çeşitli askeri zaferler elde edilse bile, bunlar ekonomik olarak zor duruma düşecek ve dünya çapında imajı sarsılacak olan Amerikan halkı için gerçek bir başarı olmayacaktır. Aslında Amerikan yönetiminin de böyle bir duruma düşmek istemeyeceği açıktır, bu nedenle yapılması gereken sertlik yanlısı çevrelerin yanlış telkinlerine karşı dikkatli olunması ve itidalli, sağduyulu bir politika izlemekten vazgeçilmemesidir.

Ayrıca söz konusu çevreler, savundukları bu uygulamalar ile diğer devletlere nasıl bir örnek teşkil edeceklerini de göz önünde bulundurmalıdırlar. Diğer ülkelerin de kendilerini koruma güdüsüyle harekete geçmelerinin ve uluslararası hukuka ve teamüllere kendilerini bağlı görmemelerinin nelere mal olacağını hesaba katmalıdırlar. Rusya, Çin, Hindistan -ve elbette İsrail- gibi nükleer silahlara sahip ülkelerin de benzer bir "önleyici saldırı" stratejisini uygulamaya geçirmeleri durumunda, dünyanın nasıl büyük bir karmaşa ve çatışma içine düşeceği aşikardır. Böyle bir olasılığın gündeme gelmesi bile büyük bir tehlikedir.

Elbette tüm ülkeler gibi ulusal menfaatlerini korumak ve kendisini potansiyel tehlikelere karşı savunmak ABD'nin de hakkıdır ve uluslararası toplum, özellikle de 11 Eylül olaylarından sonra, ABD'nin bu hakkına büyük saygı göstermektedir. Bu hakkın hem ABD hem de dünya ülkelerinin faydasına olacak şekilde kullanılması ise, atılacak adımların uluslararası hukuk çerçevesinde belirlenmesiyle sağlanabilir. Söz konusu stratejinin keyfi uygulamalara neden olmasını engelleyecek en önemli öge, uluslararası hukuk ve bu hukuk çerçevesinde uluslararası toplumun mutabakatının sağlanması olacaktır. Aksinde ise stratejinin uygulayıcılarının, hem kendi ülkelerini büyük bir krizin içine itmeleri hem de dünya barışını tehdit edici unsurlara dönüşmeleri kaçınılmazdır.

Tüm bu nedenleri göz önünde bulundurarak Amerikan yönetiminin bu stratejisini bir kez daha gözden geçirmesi şarttır. Dünya barışını korumak ve istikrar sağlamak isteyen bir Amerika'nın bunun için başvuracağı yol sertlik ve şiddet değil, itidal, sağduyu ve adalet olmalıdır.

Terörle mücadelede, ABD'nin izlemesi gereken öncelikli yol, kültürel çalışmaların desteklenmesidir. Sorunların şiddete başvurarak çözülmesi gerektiğini savunan, insanlar arası ilişkileri menfaatten ibaret gören, saldırganlığı meşrulaştıran her türlü ideolojinin fikri olarak çökertilmesi, teröre zemin hazırlayan ortamın ortadan kaldırılması demektir. İnsanlara bu ve benzeri kötülükleri aşılayan ve din ahlakına karşı olan ideolojilerin yerine, vicdanlı olmayı, hoşgörülü davranmayı, sevgiyi ve merhameti emreden gerçek din ahlakının yaygınlaşması başta terör olmak üzere pek çok toplumsal sorunun kalıcı çözümü olacaktır.

Bu yönde yapılacak kültürel çalışmalarda, ABD yönetimi sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapabilir. Son dönemlerde bu konuda çalışmalar yapan sivil toplum kuruluşlarının sayısında artış olmuştur ve bu sevindirici bir gelişmedir. Ancak sorunun tam anlamıyla

çözüme kavuşması için, hem yapılan faaliyetlerin etki alanı genişletilmeli, hem de bu faaliyetler devlet yönetimi tarafından destek görmelidir.

Tüm bunların yanı sıra Amerikan yönetimi, Hıristiyanlığın temel değerlerinin de savaşa ve düşmanlığa karşı olduğunu unutmamalıdır. Allah insanlara yeryüzünde kargaşa çıkarmamalarını, huzuru ve güvenliği bozmamalarını emretmiştir. İnançlarına değer veren bir Amerika'nın dünyaya korku ve tedirginlik değil, huzur ve güven vermesi, barışçıl yaklaşımı ile tüm insanlığa örnek olması gerekir. İnançlı Hıristiyanlar olduklarını sık sık vurgulayan Bush yönetimi üyeleri, İncil'e göre Hz. İsa'nın kendilerine, **"Ne mutlu barış yapanlara"** (Matta Bap 5, 9) sözleri ile yeryüzünde barış elçileri olmalarını emrettiğini unutmamalıdırlar.

Bu doğrultuda Amerikalı din adamları da, Amerikan yönetimine olumlu çağrılarda bulunmaktadır. Amerikan Ulusal Kiliseler Konseyi tarafından (50'ye yakın imza ile), Başkan Bush'a hitaben yazılan bir mektup bu çağrının örneklerinden biridir. Henüz Irak Savaşı'nın başlamadığı günlerde kaleme alınmış olan mektup, önemli hatırlatmalar içermektedir:

... Bu mektubu, Allah tarafından bizlere verilmiş olan nimetlerin, milletimizin yapacağı eylemler nedeniyle zarar görebileceği endişesiyle yazıyoruz. Amerikan kiliseleri ve kiliselere bağlı örgütlerin liderleri olarak, tarafınızdan ve yönetimde yer alan bazı kimseler tarafından, Irak'a karşı yapılması düşünülen "önleyici askeri saldırı" ile ilgili açıklamalarınız bizleri alarma geçirdi. Saddam Hüseyin'in komşularına ve kendi halkına ve hatta Amerika'nın çıkarlarına karşı bir tehdit olduğunu kabul etmekle beraber, böyle bir askeri harekatın tamamen yanlış olduğunu düşünüyoruz. Ahlaki değerlere dayanarak, Amerika'nın Irak'a saldırıda bulunmasına karşıyız... Saddam Hüseyin hükümetine karşı yapılacak askeri bir harekat ve sonrasında gelişecek olaylar, çok fazla sayıda sivilin hayatını kaybetmesine veya yaralanmasına neden olacak, pek çok masum insan acı çekecektir... Milyonlarca vatandaşımızı temsil eden Hıristiyan liderler olarak, hükümetimizin bizim için önemli olan ahlaka ve değerlere uygun hareket etmesini; savaşı değil barışı savunmasını, uluslararası toplum ile birlikte hareket etmesini, uluslararası kanun ve sözleşmelere saygı göstermesini ve insan hayatına değer vermesini talep ediyoruz.21

Savaşların Neden Olduğu Yıkımlar

Savaş, savaşın tüm taraflarına her zaman acı ve gözyaşı getiren, büyük kayıplar verdirten çok büyük bir zulümdür. Din ahlakı insanların anlaşmazlıklarını barışçıl yollarla ortadan kaldırmalarını, uzlaşmacı bir tavır göstermelerini gerektirir. Din ahlakını yaşayan bir insan kin, intikam, öfke gibi kötü özelliklerden sakınır, affedici ve hoşgörülü bir tutum sergiler. İnsanların din ahlakından uzaklaşmaları ise hem toplum içinde, hem de toplumlar arasında çatışmanın teşvik edildiği bir ortam meydana getirir. Yakın tarihte yaşanan iki büyük dünya savaşı da din ahlakına uygun olmayan ideolojilerin insanları sürüklediği büyük belalardır.

10 milyondan fazla insanın hayatını kaybettiği I. Dünya Savaşı, Avrupa'dan Ortadoğu'ya çok geniş bir cephede büyük yıkımlar meydana getirdi. I. Dünya Savaşı gibi hiçbir haklı ve meşru nedene dayanmayan II. Dünya Savaşı da çok kanlı bitti; 55 milyon insan bu acımasız savaş nedeniyle hayatını kaybetti. Üstelik bu savaşı yaşayanlar tarihte eşine az rastlanır vahşetlere şahit olmuş, toplama kamplarında milyonlarca masum insanın yok edilişine tanıklık etmişlerdi.

Yaşanılan iki büyük dünya savaşı ve bu savaşların sebep olduğu yıkımlar, ne yazık ki, insanların savaşın ne kadar büyük bir felaket olduğunu öğrenmeleri için yeterli olmadı. II. Dünya Savaşı'ndan sonra da dünyanın çeşitli bölgelerinde çatışmalar ve savaşlar yaşandı. Katliamlar devam etti. Az sayıda insanın siyasi ihtirasları ve çıkar arayışları nedeniyle milyonlarca insan öldü, on binlerce insan sakat kaldı, şehirler yakılıp yıkıldı, ülkeler harap oldu. Savaşlar yalnızca insanlara fiziksel olarak zarar vermekle kalmadı, savaşa tanıklık eden kişilerde ciddi piskolojik sorunların yaşanmasına, bir neslin ruh sağlığının tamamen alt üst olmasına neden oldu. Bomba sözcüğünü duyduğunda, bir üniforma gördüğünde dahi dehşete kapılan, titreme ve korku nöbeti geçirenler, savaşlarda yaşadıkları vahşet dolu anlar nedeniyle yıllarca şizofren bir ruh halinde kalanlar, topluma uyum sağlamakta büyük zorluk çekenler hep savaşların eseriydi.

Günümüzde de karşılaşılan sorunları savaşarak çözümleyeceğini sananlar, yalnızca askeri tedbirlerden medet umanlar, başta Ortadoğu olmak üzere dünyanın çeşitli bölgelerinde yeni savaşlar planlayanlar tüm bu insani trajediyi bir kez daha hatırlamalı ve bu tehlikeli planlarından vazgeçmelidirler.

Öte yandan Irak Savaşı'nın maliyeti üzerine yapılan çalışmalar da, olayın ayrı bir boyutunu gözler önüne sermektedir. Bu araştırmalar çok çarpıcı bilgiler ortaya koymakta, tüm Ortadoğu'yu içine alabilecek bir savaşın bütün dünyayı sarsabilecek neticeleri olduğunu göstermektedir.

Irak Savaşı'nın Maliyeti ve Düşündürdükleri

Irak Savaşı'nın öncesinde ve sonrasında savaşın maliyeti ile ilgili özellikle ABD'de çeşitli istatistiksel çalışmalar yapılmıştır. Farklı kurumlar ve kişiler tarafından

gerçekleştirilen bu çalışmalar, savaşın Amerika'ya maliyetini farklı açılardan değerlendirmişlerdir. Bu çalışmalar, savaşın doğrudan etkileri dışında dolaylı etkilerinin de önemli olduğunu ortaya koymuştur.

Örneğin Amerikan Senatosu Dış İlişkiler Komitesi başkanı Senatör Joseph Biden tarafından yapılan çalışma, maliyetin 100 milyar dolar civarında olacağını öngörmektedir. Senatör Biden, bu rakamın haricinde Irak'ın yeniden inşası için de 50 milyar dolar gerekeceğini ifade etmekte ve toplam maliyeti yaklaşık 150 milyar dolar olarak belirlemektedir. Şu anda savaş ABD'nin galibiyeti ile sona ermiş görünmektedir ve belki de maliyet hesaplanan limitler içerisinde gerçekleşmiştir. Ancak bu, savaş sırasında yaşanan trajedilerin unutulmasını sağlamayacağı gibi, bu miktarın Amerikan halkının refahı için kullanılmak yerine savaş için kullanılmış olmasını da haklı göstermeyecektir.

Sertlik yanlısı çevreler tarafından büyük bir maliyet olarak değerlendirilmeyen 100 milyar dolar, ABD'nin 0-12 yaş grubunun eğitim giderleri için ayırdığı bütçenin üç, uluslararası ilişkiler bütçesinin ise dört katıdır. Bu miktar ile Amerika'da sigortası olmayan tüm çocukların beş yıl boyunca bütün sağlık giderlerinin karşılanması da mümkündür. Amerikan halkının yaşam standartının daha da iyileştirilmesi için kullanılabilecek bu paranın, binlerce insanın ölümüne neden olan bir savaşa harcanması elbette ibret vericidir. Ayrıca, tekrar hatırlatmak gerekir ki bu, en iyi koşullar düşünülerek yapılmış bir hesaplamadır. Pek çok emekli askeri yetkili ve savunma stratejisti –savaş sonrasında yaşanacak potansiyel riskleri de göz önünde bulundurarak- maliyetin şu anki haliyle kalmayacağını da ifade etmektedirler.

Nitekim Amerikan tarihinde yaşanan çeşitli savaşlar, savaşların planlanandan çok daha maliyetli olduğunu göstermektedir. Örneğin Lincoln'ün Hazine Bakanı, yapılacak savaşın Kuzey'e 240 milyon dolara mal olacağını planlamış, ancak savaşın bütçeye yükü planlanandan 13 kat daha fazla, yani 3 milyar 200 milyon dolar olmuştur. Benzer bir şekilde, Vietnam Savaşı için 1966 yılı bütçesinde 10 milyar dolar ayrılmış ve savaşın 1967 yazında sona ereceği tahmin edilmiş, ne var ki savaş 1973'e kadar sürmüş ve savaşın bütçeye doğrudan etkisi 110-150 milyar dolar olmuştur.22 Kısa sürede neticeleneceğinden emin olunan Vietnam Savaşı, 47 binden fazla Amerikan askerinin cephede, 11 bin askerin diğer nedenlerle ölmesine, 303 bin askerin de yaralanmasına neden olmuştur. 1 milyondan fazla sivilin hayatını kaybettiği bu savaşta, 225 bin Vietnamlı asker ölmüş, 570 bin asker de yaralanmıştır.23

Bu örnekler, savaşın gidişatında beklenmeyen değişiklikler olduğu zaman maliyetin katlanarak büyüdüğünü göstermektedir. Yaşanacak her savaşta iki taraf için de hem insani hem de mali kayıpların daha da büyüyebileceği göz önünde bulundurularak, Irak'taki savaşın benzerlerinin bir daha asla yaşanmaması hedeflenmelidir. Unutmamak gerekir ki, Amerikan yönetiminin Ortadoğu'da sağlamak istediği barışçı, ılımlı, demokratik ortamın savaş yolu ile kurulması mümkün değildir. Askeri bir başarı sağlansa bile, bu yolla, bölgede kalıcı huzur ve güvenliğin sağlanması oldukça zor olacaktır. Cephe savaşını

kazanmak, bir bölgeyi toplumsal ve siyasi olarak hakimiyet altına almak için yeterli olmayabilir.

Ortadoğu hassas dengeler üzerine kurulu bir bölgedir. Tarihi tecrübeler göstermektedir ki, yabancı güçlerin, bu hassas dengeleri en adil ve hakkaniyetli şekilde koruyabilmeleri, bölgedeki tüm halkların razı olacağı bir düzen kurmaları pek kolay değildir. Bunu ancak, bölge halkları ile ortak kültür ve medeniyete sahip bir güç gerçekleştirebilir. Bu da, tüm Müslüman ülkeleri birleştiren ve İslam aleminin iradesini yansıtan merkezi bir otorite olmalıdır. Bu otorite, yalnızca Ortadoğu konusunda değil, Batı ile İslam dünyası arasındaki tüm sorunlara çözüm getirebilecek olan İslam Birliği'dir. Dolayısıyla başta ABD olmak üzere Batılı güçlerin izlemesi gereken strateji de, tüm Müslüman ülkeleri, barışsever, hoşgörülü ve yapıcı bir anlayışta birleştirecek olan İslam Birliği'nin oluşturulmasına destek vermek ve bu birlikle ittifak halinde hareket etmek olmalıdır. Böylece ABD, Batı'da Fas'a ve Moritanya'ya; Doğu'da ise Endonezya'ya kadar uzanan dev bir coğrafyada, kendisiyle diyalog ve iş birliği kurabileceği güvenilir bir siyasi birlik bulacaktır.

Pek çok Amerikalı stratejist ve düşünür tarafından da işaret edilen bu gerçek, ünlü ekonomist ve Yale Üniversitesi öğretim görevlilerinden Prof. William Nordhaus tarafından hazırlanan "The Economic Consequences of a War With Iraq" (Irak'la Savaşın Ekonomik Neticeleri) başlıklı raporun "Sonuç ve Öneriler" bölümünde, şöyle ifade edilmektedir:

Siyasi açıdan da tek başına hareket etmek, özellikle de İslam ülkelerinin desteğini almadan hareket etmek, hem ılımlı çevrelerde rahatsızlığa neden olacak hem de radikal hareketlere zemin hazırlayacaktır.... .24

Savaşın Perde Arkasında Kim Var?

Savaşın tüm olumsuzluklarını ve zararlarını gözler önüne seren bu tabloya rağmen, Amerika'nın nasıl olup da böyle bir savaşı başlattığı kuşkusuz üzerinde durulması gereken önemli bir noktadır. Çoğu yorumcu, ikinci Irak Savaşı'nın aslında 11 Eylül'den de, kitle imha silahları ile ilgili kuşkulardan da çok daha önce planlandığı görüşündedir.

Bu savaş, Ortadoğu'ya yönelik yeni Amerikan stratejisinin bir parçasıdır. Bu stratejiyi geliştirenler, henüz 1997 yılında Amerika'nın Saddam'ı vurması ve iktidardan indirmesi gerektiğine karar vermişlerdir. Bu yöndeki ilk işaret, 1997 yılında ortaya çıkmıştı. Washington'daki bir grup stratejist, İsrail lobisinin telkinleriyle, kurdukları PNAC adlı "think-tank"le Irak'ın işgali senaryosunu savunmaya başlamıştı. PNAC'in en kayda değer isimleri ise, sonradan George W. Bush yönetiminin en etkin isimleri haline gelecek olan Savunma Bakanı Donald Rumsfeld ve Başkan Yardımcısı Dick Cheney idi. Gerçekte ABD önderliğinde istikrarlı bir dünya kurmak gibi makul bir amaçla yola çıkmış olsalar da, İsrail lobisinin etkisiyle, bu amacın Ortadoğu'da bir savaş gerektirdiği fikrine kapılmışlardı. Oysa çok yönlü bir değerlendirme yaptıklarında, bu fikrin ciddi bir yanılgı olduğunu açıkça

görebileceklerdir. Eğer amaç istikrar kurmak, bir düzen oluşturmak ise, savaşın hiçbir zaman düzen oluşturucu bir etkisi olmayacağı açıktır. Tam tersine savaş, mevcut düzeni yerle bir eden, insanlara sürekli kayıp getiren bir durumdur. İstikrarın barışın korunmasıyla sağlanabileceği tarihi bir gerçektir.

Philadelphia Daily News gazetesinde William Bunch imzasıyla yayınlanan "Invading Iraq Not A New Idea For Bush Clique :4 Years Before 9/11, Plan Was Set" (Irak'ı İşgal Etmek Bush Ekibi İçin Yeni Bir Fikir Değil: 11 Eylül'den 4 Yıl Önce Plan Hazırdı) adlı bir makalede, bu konuda şu yoruma yer verilmektedir:

Gerçekte, Donald Rumsfeld, Başkan Yardımcısı Dick Cheney ve küçük bir grup muhafazakar ideologlar Amerika'nın Irak'ı işgalini savunmaya henüz 1997 yılında başlamışlardı -yani 11 Eylül saldırılarından 4, Başkan Bush'un göreve başlamasından 3 yıl önce.

Kendilerine PNAC (Project for the New American Century-Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi) adı verilen bu garip ve belirsiz siyaset grubu, Cheney, Rumsfeld, Rumsfeld'in yakın yardımcısı Paul Wolfowitz ve Bush'un kardeşi Jeb Bush'u da içeriyordu. Ve daha o zamanlar bile, Ocak 1998'de, Başkan Clinton'ı Irak'ı işgale ikna etmeye çalışmışlardı. Rumsfeld tarafından imzalanarak Clinton'a gönderilen mektup, "Size Amerika'nın ve müttefiklerinin çıkarlarını tüm dünyada güvence altına alacak yeni bir stratejiyi açıkça başlatmanızı öneriyoruz" diye başlayan mektup, "bu strateji, en başta, Saddam Hüseyin rejiminin düşürülmesini hedeflemelidir" diye devam ediyordu.25

Peki PNAC üyelerinin Saddam'ı düşürmek konusunda bu kadar ısrarlı olmalarının nedeni neydi? Aynı makalede bu konuda şunlar yazılıdır:

Petrol, PNAC'in Irak hakkındaki politika açıklamalarında arka planda bir yer tutsa da, itici güç gibi gözükmüyor. Pennsylvania Üniversitesi'nden siyaset bilimi profesörü ve Ortadoğu uzmanı Ian Lustick, Bush'un politikasını eleştirirken, petrolün savaş taraflarınca asıl olarak savaşın masrafını karşılamaya yönelik bir unsur olarak görüldüğüne dikkat çekiyor. PNAC'tan Schmitt ise, "ben Texas'tanım ve bildiğim petrolcülerin hepsi askeri bir operasyona karşı" diyor, "petrol pazarı istikrarsızlık istemiyor." Profesör Lustick'e göre ise, (savaş için) daha güçlü ama gizli bir motivasyon kaynağı, İsrail olabilir. Bush yönetimindeki şahinlerin, Irak'taki bir güç gösterisinin, Filistinlileri İsrail için avantajlı olan bir barış planını kabul etmeye ikna edeceğini hesapladıklarını söylüyor.26

Kısacası ABD'nin Irak'ı vurması projesinin asıl mimarı, İsrail ve onun ABD'deki uzantılarıdır. ABD'nin Ortadoğu politikasının İsrail tarafından çok dengesiz bir biçimde etkileniyor olması, bu aşamada bir kez daha ortaya çıkmıştır. ABD'nin karar mekanizmalarına etki eden bazı İsrail yanlısı radikal Siyonistler, Washington'ı İsrail'in Ortadoğu stratejisine göre hareket etmeye zorlamaktadır. Bunu da ABD ile İsrail'in çıkarlarının özdeş olduğunu iddia ederek yapmaktadırlar. Oysa ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarı, İsrail'deki radikal Siyonist zihniyeti desteklemek ve bu yüzden Arap dünyasını karşısına almak değil, İsrail'e barış ve ılımlılık telkin etmek ve Araplar ile İsrail arasında adil bir hakem ve arabulucu rolü oynamaktır.

Irak'a saldırı planının geliştirilmesinde de, yine söz konusu İsrail etkisini görmek mümkündür. İsrail lobisi, sonradan Bush yönetiminde etkili mevkilere gelecek olan bazı stratejistleri, Irak'a karşı bir savaş açılması gerektiği yönünde yanlış yönlendirmişlerdir ve bu da Ortadoğu'da pek çok masum insanın hayatına mal olacak, yeni gerilimleri körükleyecek yeni bir savaşın yolunu açmıştır.

Söz konusu savaş stratejisini savunanlar, her ne kadar "Amerikan çıkarları"ndan söz etseler de, aslında savundukları şey İsrail'in çıkarlarıdır. Çünkü gerçekte Amerika'nın tüm bir Ortadoğu'yla savaşmak, bu bölgedeki halkları kendine karşı kışkırtmak gibi bir stratejide çıkarı olamaz. Amerika'nın, bazılarının iddia ettiği gibi, "anti-İslami" bir ideolojisi ve stratejisi de yoktur. Daha önce de belirttiğimiz gibi 1990'larda Sırp vahşetine maruz kalan Balkan Müslümanlarının (Bosnalıların, Kosovalıların ve son olarak da Makedon Müslümanlarının) en büyük destekçilerinden biri Amerika olmuştur. Amerika'nın Müslüman kitlelerle karşı karşıya geldiği tek coğrafya Ortadoğu'dur ve bu da Amerika'nın, bir kısım yöneticilerinin bu ülkenin dış politikasında inanılmaz bir güce sahip olan İsrail lobisinin etkisiyle, İsrail taraflı hareket etmesinden kaynaklanmaktadır. Bu kişilerin bu yöndeki yanlış yönlendirmelerin etkisinden kurtularak, Ortadoğu'daki durumu ön yargısız bir şekilde değerlendirmeleri, çok daha adil bir yaklaşımın geliştirilmesine aracı olacaktır.

İşte bu nedenle Amerika'nın 11 Eylül sonrasında uygulamaya konan ve tüm İslam dünyasını düzenlemeye yönelik stratejisi, İsrailli radikallerin Ortadoğu planı tarafından olumsuz yönde yönlendirilmektedir. İsrail, içinde yaşadığı yok edilme korkusu nedeniyle, kurulduğu günden bu yana, Ortadoğu'yu yeniden düzenleme, kendisi için tehlikesiz ve yönlendirilebilir hale getirme amacındadır. Bu amaçla on yıllardır ABD üzerindeki nüfuzunu kullanmakta ve Washington'ın Ortadoğu siyasetini yönlendirmektedir.

Oysa **gerçekte Müslümanlarla çatışmak İsrail'in de çıkarına değildir.** Hem Yahudi ve Hıristiyanların hem de Müslümanların bu topraklarda, diledikleri gibi ibadet etme ve yaşama hakkı vardır. Ne var ki İsrail yönetiminin, izlediği politika yalnızca Müslümanlara zulümle kalmamakta, Hıristiyanları ve hatta Yahudileri de tedirgin etmektedir. İsrail, tüm Ortadoğu'yla daimi bir savaş içinde olmak yerine, işgal ettiği topraklardan çekilmeyi ve gerçek bir barış yapmayı seçse, bu hem kendi vatandaşları hem de tüm Ortadoğu halkları için çok daha iyi olacaktır. Söz konusu daimi savaş atmosferi kaçınılmaz olarak İsrail'i de vurmakta, İsrail kendi beslediği radikalizmin hedefi haline gelmekte, İsrail'in masum sivil vatandaşları çeşitli saldırılara maruz kalmakta ve tedirginlik içinde yaşamaktadır. Dolayısıyla Ortadoğu'yu savaşa sürükleyen, hatta global bir "medeniyetler çatışması" körüklemek isteyen radikal Siyonist zihniyete karşı fikren mücadele etmek, İsrail'deki 4.5 milyon Yahudi vatandaşının da güvenliği için gerekmektedir.

Unutmamak gerekir ki, Siyonizm Filistin'de bir Yahudi devleti kurmak uğruna, bu topraklarda yaşayan tüm Yahudi-olmayan insanları şiddet ve terör yoluyla yurtlarından etmeyi ve hatta gerekirse katliama uğratmayı hedefler. Irkçı, şoven ve işgalci bir ideolojidir. Ancak, bilgi eksikliği ya da yanlış bilgilendirme nedeniyle Siyonist ideoloji hem

Yahudi hem Hıristiyan dünyasında bazı kimseleri etkileyebilmektedir. Siyonist propagandaların etkisi altında kalanlara, büyük bir yanlışın içinde olduklarının gösterilmesi ve doğru yola davet edilmeleri, yeryüzünde barışın hakim olmasını isteyen herkesin sorumluluğudur. Bunun için samimi dindar Yahudilerin, vicdan sahibi Hıristiyanların ve Müslümanların ittifak halinde hareket etmeleri önemlidir. İnsanların Siyonizm denen faşizan, Sosyal Darwinist, işgalci ideolojiden bir an önce kurtularak gerçeği görmeleriyle dünya barışının önündeki büyük bir engel kaldırılacak, şiddete destek verenler barışın savunucusu haline gelebileceklerdir.

Yahudi Din Adamlarının Başlattığı Barış İçin Oruç Çağrısı

Irak krizinin başlangıcından itibaren, dünyanın farklı bölgelerinden din adamları barış için çeşitli girişimlerde bulundular. Bunlardan biri de, Shalom adlı Yahudi barış örgütünün yöneticilerinden Haham Waskow'un başlattığı, "Barış için Oruç" çağrısıydı. Dünyanın çeşitli ülkelerinden farklı mezheplere ve inançlara mensup onlarca din adamının bu çağrıya katılmasıyla, üç İlahi dinin mensuplarının da aslında savaşa karşı oldukları bir kez daha gösterilmiş oldu. Çağrıda, kısaca şu noktalar üzerinde durulmaktaydı:

Amerikalılara, gerçek barışı aramak ve dua etmek için oruç tutmak çağrısında bulunuyoruz. Bize barışı ve adaleti emreden, bağışlayan Allah'ın adıyla... Allah bize barışı aramamızı ve barış için çalışmamızı emreder. Büyük bir endişe ile görüyoruz ki, ne Irak hükümeti ne de Amerikan yönetimi Allah'ın bu emrini ana hedef olarak görmemektedirler... Allah bize, komşularımızı sevmemizi, yabancılara iyi davranmamızı ve kendimize yapılmasını istemediğimiz bir şeyi başkasına da yapmamamızı emreder.... Allah bizden, açları doyurmamızı, evsizlere ev bulmamızı, fakirleri giydirmemizi, dünyayı güzelleştirmemizi, ruhlarımızı ve zihinlerimizi özgürleştirmemizi ister... Allah bize harekete geçmeden önce düşünmemizi ve dua etmemizi emreder. Yeterli deliller ve açık kanıtlar bulunmadan başlayan bu savaşın başkalarına değil, kendi ailelerimize de ölüm getireceğini üzüntüyle görüyoruz. Bu savaş, inançlarımız ve geleneklerimiz tarafından kutsal kabul edilen pek çok mekanın bulunduğu bu bölgeyi yakıp yıkacaktır. Bu büyük tehlike anında, Allah'a yöneliyoruz...

Saddam Hüseyin'in Gerçek İdeolojisi

Irak Savaşı'nın ilk gününden itibaren ana hedefi Saddam Hüseyin'i iktidardan indirmek olarak açıklanmıştır. Kuşkusuz her ne gerekçe ile olursa olsun meselenin savaş yoluyla halledilmek istenmesi yanlıştır. Nitekim savaş boyunca yaşanan can kayıpları,

savaşın hiç başlamamış olması gereken kötü bir seçim olduğunu göstermektedir. Ancak öte yandan, Saddam Hüseyin'in de Irak'a ve bölgeye zarar veren ve iktidardan inmesi gereken bir diktatör olduğu gerçeğini görmek gerekir.

Saddam Hüseyin, 1960'lı yıllarda Arap dünyasını sarmış olan **"Arap sosyalizmi"** akımının yanlış yola sürüklediği pek çok insandan biridir. Arap sosyalizmi, aşırı bir milliyetçilik ve fanatik bir üçüncü dünya solculuğunu birleştiren ve esas olarak da Sovyetler Birliği'nden destek gören bir hareketti. Sovyetler Birliği'nin Stalinist rejimi ve öğretisi, Arap sosyalistlerinin de dünya görüşüne damga vurdu. Bu nedenle saldırgan, baskıcı ve savaşçı bir siyaset geliştirdiler. Saddam, bu yanlış ideolojinin Irak'taki temsilcisi olan Baas Partisi'nin önde gelen bir militanıydı. Gençlik yıllarında örgütlediği Cihaz Hanin adlı terör çetesi aracılığıyla Baas karşıtı siyasi grup ve kişilere karşı çeşitli suikastler düzenledi. Baas'ın 1963'teki ilk darbesinden sonra, Saddam'ın yönetiminde bir "sorgu merkezi" kurulmuş ve burada pek çok insana korkunç işkenceler yapılmıştı. Saddam'ın yeni "işkence yöntemleri" geliştirdiği biliniyordu.

İnandığı Stalinist ideolojinin etkisiyle acımasız bir kişilik geliştiren Saddam Hüseyin, iktidarı boyunca da acımasız yöntemler kullandı. 1980'de İran'ı işgal ederek 8 yıl sürecek çok kanlı bir savaş başlattı. 10 yıl sonra bu kez Kuveyt'i işgal etti. Ülke içinde de kendisine muhalif olarak gördüğü kişi ve gruplara karşı vahşet uyguladı. 1988 yılında Kuzey Irak'taki Halepçe köyüne karşı kimyasal silahlarla düzenlediği ve 5 bin masum insanın feci şekilde ölümüyle sonuçlanan saldırı, Saddam rejiminin insanlık suçlarından biriydi.

Tüm bunlar, Saddam'ın Irak'a liderlik yapabilecek vasıfta bir insan olmadığını göstermektedir. Bir liderden beklenen, kendi halkına huzur, güvenlik, mutluluk ve refah sağlaması, komşularına ve dünyaya da istikrar ve barış getirmesidir.

Bugün artık Saddam iktidardan devrilmiştir, ancak savaş sonrasındaki bu süreçte izlenecek stratejiler de büyük önem taşımaktadır. Ortadoğu'da kalıcı barışın inşa edilmesi için gerekli çözüm, Saddam'ı bir tür canavar olarak göstermek değil, onu şiddet ve acımasızlığa yönelten ideolojiyi ve şartları çözümlemek ve bunların düzeltilmesi için çaba göstermektir. Saddam'ı kanlı bir diktatör yapan, savunduğu **radikal Baas ideolojisi ve her türlü sorunun güçle ve hatta kanla çözülmesi gerektiğini varsayan faşizan kültürdür.** Bu ideolojinin ve bu kültürün Arap dünyasından temizlenmesi, **bunun yerine İslam ahlakının gerektirdiği gibi merhametli, sevgi dolu, insancıl, medeni bireyler ve kitleler yetişmesi** için çok kapsamlı bir eğitim ve aydınlanma politikası yürütülmelidir. Kuran ahlakının tam anlamıyla yaşandığı bir toplumda, bu tarz sorunlarla hiçbir zaman karşılaşılmayacaktır.

Ayrıca unutmamak gerekir ki, söz konusu çatışmacı ideoloji ve kültür, sadece Bağdat'ta değil, dünyanın daha başka pek çok yerinde, hatta kimi zaman sözde din adına ortaya çıkmaktadır. Bunun çözümü ise, gerçek din ahlakının insanlara etkili bir biçimde anlatılmasıdır.

Düzen ve İstikrar İslam Birliği ile Sağlanır

Irak Savaşı'nın Ortadoğu'da çok geniş çaplı ve uzun süreli bir istikrarsızlığa neden olma ihtimali oldukça yüksektir. Görünen odur ki, mevcut Amerikan politikası üzerinde ağırlığı olan bazı çevreler bu savaşı Irak'la sınırlı tutmayıp, tüm Ortadoğu'yu ve hatta Kafkasya ve Güneydoğu Asya'yı içine alan coğrafyayı gerekirse savaşarak, yeniden yapılandırmayı hedeflemektedirler. Amerikan üst düzey yönetiminde yer alan bazı isimlerin, "Amerika'nın gerekirse 40-50 ülkeye karşı harekete geçebileceğini" ifade etmeleri bu çevrelerin planlarını bir kez daha ortaya koymaktadır.27 PNAC'nin kurucularından William Kristol'ün *"Amerikan halkının savaşmaya hazır olması her zaman iyiye işarettir"*28 sözü de bu anlayışın bir başka örneğidir. Tüm bunlar, belki de söz konusu planı yapanların dahi sonunu görmeye "ömürlerinin yetmeyeceği" sürekli bir savaş hali demektir.

Dünyayı çok büyük acıların ve yıkımın içine itecek bu savaş hali, uluslararası düzenin ve yapının sarsılmasına sebep olacak, dengeleri alt üst edecek, sadece bölge insanlarını değil tüm insanlığı derinden etkileyecektir. Daha önce de vurguladığımız gibi, ABD ve diğer tüm dünya ülkeleri ulusal menfaatlerini en ileri düzeyde koruma hakkına sahiptirler. Bu onlara, güvenliklerini tehlikeye atabilecek durumlara karşı tedbir almaları hakkını da tanır. Ancak tüm ülkeler gibi, dünyanın yegane süper gücü konumundaki ABD'nin de bu hakkı, küresel dengeleri ve dünya barışını göz önünde bulundurarak kullanması gerekir. Ülkelerin ulusal güvenlik stratejilerinin, uluslararası kanunlarla uyumlu olması, keyfi uygulamaların engellenmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca terörizm gibi, tüm dünya güvenliğini tehlikeye atan tehditler söz konusu olduğunda, çok taraflı iş birliklerinin güçlendirilmesi ve uluslararası ittifakın sağlanması, başarı oranını artıracaktır. İzlenecek yol, şiddetin şiddetle bastırılmaya çalışılması değil, ılımlı ve demokratik güçlerin desteklenerek gerilimin azaltılması ve çatışmaların çözülmesi olmalıdır. Unutmamak gerekir ki, 21. yüzyılın, tüm milletlerin refahının ve güvenliğinin sağlandığı bir yüzyıl olması için, sürekli savaşarak "güçlü olanın haklı ve egemen olduğu" bir dünya kurmak hedefinden vazgeçilmesi gereklidir.

Zengin yer altı kaynaklarından tüm milletlerin eşit olarak yararlanması, dünya barışını tehdit eden unsurların ortadan kaldırılması, ekonomik istikrarın sağlanması, demokratik rejimlerin güçlenmesi, insan hakları ihlallerinin engellenmesi, diktatörlerin ve tiranların zulümlerine son verilmesi, yaşam kalitesinin artması yalnızca ABD'nin ve Batılı güçlerin değil, aynı zamanda tüm Müslümanların da talebidir. Bazı stratejistler tarafından savunulan ve Müslümanları hedef gösteren yaklaşımlar, tüm İslam dünyasına karşı bir cephe oluşturmak anlamını taşır ki, bu da hem çok yersiz hem de çok tehlikeli bir yaklaşımdır. Günümüzde dini yanlış yorumlayan, bazı hurafe ve batıl inanışların etkisiyle gerçek din ahlakından tamamen uzaklaşıp radikal bir tavır içerisinde olanlar yalnızca İslam dünyası içinde değil, Hıristiyan ve Yahudi alemi içinde de yer almakta ve dünya

barışına büyük zarar vermektedirler. Bu zararın giderilmesi, radikal her türlü akımın önünün kesilmesi, itidalli, barışsever, medeni ve samimi dindar insanların ittifakı ile mümkündür. Böylece savaşı tek çözüm gibi sunan, güvenliğin ancak savaşarak sağlanacağı yanılgısına kapılanların telkinleri etkisizleştirilecek, daha çok kan ve gözyaşı akması ve daha fazla maddi kayba neden olacak girişimler engellenecektir.

Bu ittifakın sağlanabilmesi için Batılıların, tüm ön yargılarını bir yana bırakarak, İslam dünyasını daha yakından tanıyıp anlaması, Müslümanların da birlik oluşturup İslam dünyasının kalkınmasına yönelik ortak politikalar geliştirmeye başlamaları gerekmektedir. Her iki tarafta düzenlenecek kültür ve eğitim programları ile karşılıklı yanlış anlamalar giderilebilir. Radikalizm asıl olarak cehaletten kaynaklanan bir sorundur. Bu eğitim programları ile Batı dünyasının İslam'ı doğru tanımaları sağlanırken, İslam dünyasında yerleşik olan bazı batıl inançlar ve hurafeler ortadan kaldırılacak, bunun sonucunda karşılıklı hoşgörü ve anlayış esas olacaktır. Hoşgörü, barışın ve güvenliğin temel düşmanı olan kin, öfke ve nefreti ortadan kaldıracak, barış içinde birarada yaşama kültürünün inşa edilmesini sağlayacaktır. Bu sayede, medeniyetler arası bir çatışma öngörenlerin iddialarının tam tersine, medeniyetler arası barış yaşanacak, kültürel paylaşım ve etkileşimler toplumsal ilerlemeye aracı olacaktır. Tarihte; Yunanlıların Babillilerden, Fenikelilerin Mısırlılardan, Arapların Yunanlılardan, Perslerin Orta Asyalılardan, Bizanslıların Araplardan, Batı Avrupalıların da Araplar ve Bizanslılardan etkilenerek ilerledikleri gibi, günümüzde de medeniyetler arasında hoşgörü temelinde kurulacak ilişkiler kültürel zenginlik ve ilerleme sağlayacaktır.

Bugün, bu hoşgörü kültürünün gelişmesine Batı'da ihtiyaç duyulduğu kadar İslam dünyasında da ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Zaman zaman bazı Müslümanlar, Kuran ahlakına tamamen aykırı olmasına rağmen, diğer dinlerden ve milletlerden insanlara kötü davranmayı öngören bağnaz bir anlayışın etkisinde kalmaktadırlar. Oysa başta Peygamber Efendimiz'in dönemi olmak üzere tarih boyunca İslam toplumları, adalet ve hoşgörünün merkezi olmuşlardır. Geçtiğimiz 1400 yılın tarihi, diğer ülkelerde zulüm gören Hıristiyan ve Yahudilerin, Müslümanların korumasına ve merhametine sığınmalarının örnekleri ile doludur. Bu gerçekleri göz önünde bulundurarak, barışa en çok ihtiyaç duyulan bu dönemde Müslümanların, Kuran'da emredilen ahlakı ve Hz. Muhammed (sav)'in hayatını temel alarak tüm dünyaya örnek bir model geliştirmeleri gerekmektedir. Bu model, İslam coğrafyasına istikrar ve demokrasi getirmek iddiasında olan dış güçlerin, böyle bir iddiada bulunmalarına gerek bıraktırmayacak, İslam dünyasını kendi özündeki değerlerle düzenleyip geliştirecektir. Bunun öncüsü ise, kurulacak İslam Birliği olacaktır.

Peygamberimiz (sav)'in Kitap Ehli'ne Tavrı Tüm Müslümanlara Örnek Olmalıdır

Allah Kuran'da Yahudileri ve Hıristiyanları Kitap Ehli olarak isimlendirmiş ve Müslümanlarla, Kitap Ehli arasındaki ilişkinin nasıl olması gerektiğini detayları ile

bildirmiştir. İslamiyet'in doğuşundan itibaren Müslümanlarla, Kitap Ehli arasında hoşgörü ve anlayış ön planda olmuştur. Ehl-i Kitap, -her ne kadar kitapları ve bazı inanışları sonradan tahrif edilmiş olsa da- temeli Allah'ın vahyine dayanan birçok ahlaki değere, haram ve helal kavramlarına sahiptir. Kuran'da Müslümanlarla Ehl-i Kitap arasında saygılı ve medeni ilişkiler kurulması teşvik edilir. Kitap Ehli'nin yemeği Müslümanlara, Müslümanların yemeği de onlara helaldir; Müslüman erkekler Kitap Ehli'nden kadınlarla evlenebilirler. **(Maide Suresi, 5)** Bu hükümler, Müslümanlar ile Hıristiyan ve Yahudiler arasında sıcak komşuluk ilişkileri ve akrabalık bağları tesis edilebileceğini, iki tarafın birbirlerinin yemek davetlerine icabet edebileceğini gösterir.

Müslümanlar için her konuda olduğu gibi bu konuda da en güzel örnek Peygamber Efendimiz'dir. Hz. Muhammed (sav), Yahudi ve Hıristiyanlara karşı her zaman son derece adil ve merhametli davranmış, İlahi dinlerin mensupları ile Müslümanlar arasında sevgi ve uzlaşmaya dayalı bir ortam oluşturulmasını istemiştir. Peygamberimiz (sav) döneminde ve sonrasında, Hıristiyan ve Yahudilerin kendi dinlerini diledikleri şekilde yaşamalarına izin verecek ve özerk cemaatler olarak varlıklarını devam ettirebilmelerini sağlayacak anlaşmalar yapılmış ve güvenceler verilmiştir. İslamiyet'in ilk yıllarında Mekkeli müşriklerin eziyet ve baskılarına maruz kalan Müslümanların bir kısmı, Peygamber Efendimiz'in öğüdüyle, Etiyopya'daki Hıristiyan Kral Necaşi'ye sığınmışlardır. Peygamberimiz (sav)'le birlikte Medine'ye göç eden müminler ise, Medine'de yaşayan Yahudilerle, sonradan gelecek tüm nesillere örnek olacak bir birarada yaşama modeli geliştirmişlerdir. İslam'ın yayılış döneminde de, Arabistan'daki Yahudi ve Hıristiyan topluluklarına gösterilen tolerans, Müslümanların Kitap Ehli'ne karşı hoşgörü ve adaletinin önemli birer örneği olarak tarihe geçmiştir.

Mesela, Hz. Peygamber (sav), Hıristiyan olan İbn Harris b. Ka'b ve dindaşlarına yazdırdığı anlaşma metninde: "Şarkta ve Garpta yaşayan tüm Hıristiyanların dinleri, kiliseleri, canları, ırzları ve malları Allah'ın, Peygamberin ve tüm müminlerin himayesindedir. Hıristiyanlık dini üzere yaşayanlardan hiç kimse, İslam'ı kabule zorlanmayacaktır. Hıristiyanlardan birisi herhangi bir cinayete veya haksızlığa maruz kalırsa Müslümanlar ona yardım etmek zorundadırlar" maddelerini yazdırdıktan sonra: **"... Kitap Ehli'yle en güzel olan bir tarzın dışında mücadele etmeyin. Ve deyin ki: "Bize ve size indirilene iman ettik; bizim İlahımız da, sizin İlahınız da birdir ve biz O'na teslim olmuşuz." (Ankebut Suresi, 46)** ayetini okumuştur.29

Resulullah (sav)'in Kitap Ehli'nin düğün yemeklerine katıldığına, hastalarını ziyaret ettiğine ve onlara ikramda bulunduğuna dair rivayetler bulunmaktadır. Hatta Necran Hıristiyanları, ziyarete geldiklerinde Hz. Muhammed (sav) onlara abasını sermiş ve oturmalarını söylemiştir. Peygamber Efendimiz'in, Mısırlı bir Hıristiyan olan Hz. Mariye (veya Meryem) ile yapmış olduğu evlilik de, bu anlayışın örneklerinden biridir. Peygamberimiz (sav)'in vefatının ardından da, Müslümanların Kitap Ehli'ne karşı gösterdikleri güzel ahlakın temeli, Hz. Muhammed (sav)'in hayatı boyunca bu topluluklara karşı gösterdiği hoşgörüye dayanmaktadır.

Müslümanlar Kitap Ehli'ne Adalet ve Hoşgörü ile Davranmışlardır

Hıristiyanlık Filistin topraklarında doğmuş, ancak dönemin baskıcı yönetimleri nedeniyle daha çok bugünkü Suriye ve Irak bölgesinde yayılmıştı. Peygamberimiz (sav)'in, İslam'ı tebliğ etmeye başladığı dönemde Arap Yarımadasının güneyinde de çeşitli Yahudi ve Hıristiyan kabileleri bulunmaktaydı. Dolayısıyla İslamiyet'in doğuşundan itibaren Müslümanlar, Yahudi ve Hıristiyanlar ile iletişim içinde oldular.

İslam'ın yayılması ve güçlenmesi ile birlikte, bölgede yaşayan Kitap Ehli, Müslümanların idaresi altına girdi. Bu dönemde de Kitap Ehli ile Müslümanlar arasında anlayış ve hoşgörüye dayalı yapı devam etti. Peygamberimiz (sav) döneminde Hıristiyan ve Yahudi kabilelerle çeşitli sözleşmeler yapılmış ve bu topluluklara kendi varlıklarını ve haklarını garanti altına alacakları çeşitli emannameler verilmişti. Hıristiyan kabilelerden Cerbalılar ve Erzuhlulara verilen emannameler, bunun örneklerindendir. Bu belgeler, Müslümanların idaresine giren veya İslam'ın hakimiyetini tanıyan Kitap Ehli'nin, hukuki, dini ve sosyal haklarını garanti altına alan anlaşmalardı. Uygulamada herhangi bir sorunla karşılaşıldığında, bu belgelere başvurularak sorunlar çözüme kavuşturuluyordu. Örneğin, Dımeşkli Hıristiyanların bir sorun karşısında, kendilerine verilmiş olan emannameyi dönemin halifesi Hz. Ömer'e sunarak, çözüm talebinde bulundukları tarih kitaplarında yer alan bir bilgidir. 30

Bu örnekte olduğu gibi, Hz. Muhammed (sav)'in vefatından sonra onun yerine gelen halifeler de, Peygamberimiz (sav)gibi Allah'ın adaletini uygulama konusunda hassas davranmışlardır. Fethedilen ülkelerde hem oranın yerli halkı, hem de yeni gelenler barış ve güven içerisinde yaşamışlardır. İlk halife Hz. Ebubekir'in Suriye seferine çıkışı sırasında verdiği şu talimat, Kuran ahlakının güzel bir örneğini teşkil etmektedir:

Ey insanlar, kalpte uyacağınız on kural veriyorum: İhanet etmeyin ve hak yoldan ayrılmayın. Çocuğu, kadını ve yaşlı insanları katletmeyin. Hurma ağaçlarını yakıp yok etmeyin ve herhangi bir meyveli ağacı da kesmeyin. Develerden, sürülerden ya da yığınlardan herhangi birini katletmeyin. Kendiniz için saklayın. Hayatını uhrevi uğraşlara adamış kişilerle karşılaşacaksınız, onları münzevi hallerine bırakın. Çeşit çeşit yiyecekler sunan insanlarla karşılaşacaksınız, yiyin, fakat Allah'ın adını anmayı unutmayın.31

İslam'ın hızlı yayılışı, kısa sürede Hıristiyanların yoğun olarak yaşadıkları ve Bizans İmparatorluğu'nun iki önemli eyaleti olan Suriye ile Mısır'ın ve Sasanilerin egemenliği altında bulunan Irak'ın Müslümanların idaresine geçmesini sağladı. Bu dönem, Kitap Ehli'nin Müslümanların adaletine ve merhametine çok daha yakından şahitlik ettikleri bir dönem oldu. İslam idaresine giren hiçbir bölgede, Kitap Ehli'ne dinlerini değiştirmeleri, geleneklerini bir yana bırakmaları söylenmedi, bu konuda hiçbir baskı uygulanmadı. Mevcut sosyal düzeni değiştirecek, Hıristiyanları ve Yahudileri rahatsız edecek hiçbir

haksız müdahale ve uygulamaya izin verilmedi. Öyle ki, Roma Katolik veya Bizans Ortodoks kiliseleri tarafından asırlardır baskı altına alınmış farklı Hıristiyan mezhepleri, Müslüman fetihlerini bir kurtuluş olarak görüyor, Müslümanların yönetiminde olmayı tercih ediyorlardı. Batılı tarihçi Philip K. Hitti'ye göre;

İslam'ın egemenliği altında, Doğu, bin yıldır süren Batı egemenliğinden uyandı ve kendini ifade etme imkanı buldu. Dahası, bu yeni fatihler (Müslümanlar) tarafından istenen vergi, eski yöneticiler tarafından istenenden çok daha azdı ve fethedilen halklar dini uygulamalarını daha büyük özgürlük ve daha az müdahale ile sürdürme imkanına kavuştular.32

Hıristiyanlık tarihi uzmanı Samuel H. Moffet'ye göre ise:

İlk halifeler zamanında ve iç savaşın yaşandığı karmaşık yıllar boyunca bile, herhangi bir savaşta yaşanması olağan durumlar dışında, (Müslümanlar tarafından) fethedilen Bizans ve Pers toprakları üzerindeki Hıristiyanlara gösterilen muamele, dikkat çekici derecede iyilikseverdi.33

İslam idaresi altındaki Kitap Ehli'nin sosyal ve dini yaşamları incelendiğinde ortaya çıkan tablo şöyledir:

İslam topraklarında tam anlamıyla bir inanç özgürlüğü hakim olmuştur. Hiç kimse dinini terk etmeye zorlanmadığı gibi, bu topluluklardan isyan edenlere, tekrar hakimiyet altına alındıklarında da, aynı hürriyetler tanınmıştır. İslam idaresi, patrik seçimleri, din görevlilerinin atanması gibi önemli konularda dahi –birkaç istisna hariç- bir müdahalede bulunmamış, üstelik herhangi bir müdahalede bulunmayacağını çeşitli sözleşmelerle garanti etmiştir. Bu topluluklar kendi dillerini hem özel yaşamlarında hem de ibadet alanlarında diledikleri gibi kullanmaya devam etmişlerdir. Örneğin Bizans Kilisesi'nden kopan Nasturiler, onların kullandığı Yunancayı terk ederek Süryaniceyi kullanmak istediklerinde diledikleri seçimi yapabilmişlerdir. Hıristiyanlara ve Yahudilere ait tüm okullarda istenildiği gibi din eğitimi devam etmiştir. Bunun yanı sıra manastırlar başta olmak üzere –bu okullar dini liderlerin ve din adamlarının yetiştirildiği okullardır- özel dini eğitim veren kurumlar da özerk yapılarını korumuşlardır. Aynı şekilde, diğer dinlere mensup olanların ibadethaneleri Müslüman idareler tarafından özenle korunmuştur. Fetihler sırasında ibadethanelere dokunulmamıştır. Havralar ve kiliselerin korunacağına dair pek çok garantiler, Peygamberimiz (sav)döneminden başlamak üzere, Kitap Ehli ile yapılan sözleşmelerde yer alan önemli hükümler olmuştur. İlk dönemlerde yapılan anlaşmalarda, Müslümanların yolculukları sırasında güzergahları üzerinde bulunan manastırlarda kalmalarına müsaade edilmesine dair maddeler bulunmaktadır. Bu da, Müslümanların Kitap Ehli ile ilişkilerini karşılıklı saygı zemini üzerinde geliştirmeye, onlarla diyalog halinde olmaya özen gösterdiklerine bir işarettir. Ayrıca yıkılan kiliselerin onarılmasına, yeni havraların ve manastırların inşa edilmesine de her zaman müsaade edilmiştir. Örneğin, Medain dışında bulunan ve Patrik Mar Amme tarafından daha önce yakılmış olan St. Sergius Manastırı, Hz. Osman döneminde yeniden inşa edilmiştir. Mısır valisi Ukbe'nin Nasturilerin yaptırdıkları bir manastıra yardımda bulunması, Muaviye

döneminde Urfa Kilisesi'nin tamir ettirilmesi, İskenderiye'de Marcos Kilisesi'nin inşa ettirilmesi gibi daha pek çok örnek sayılabilir. Günümüzde Filistin, Suriye, Ürdün, Mısır ve Irak topraklarında yer alan kilise ve sinagogların hala varlığını koruyor olması, Müslümanların diğer İlahi dinlere olan saygısının bir göstergesidir. Bugün Hıristiyanlar tarafından önemli ziyaret alanlarından biri olarak kabul edilen Tur Dağı'ndaki Sina Manastırı ve bu kilisenin hemen yanındaki cami, Müslümanların hoşgörüsünün bir diğer örneğidir.

Müslümanların bu hoşgörüsü, hiç şüphesiz, Kuran ahlakına uymalarından kaynaklanmaktadır. Kuran'da, "manastırlardan, kiliselerden, havralardan ve içinde Allah'ın çokça anıldığı mescidlerden" bahsedilmekte, bu mescidlerin korunmasına dikkat çekilmektedir. Ayette şu şekilde bildirilmektedir:

... Eğer Allah'ın, insanların kimini kimiyle defetmesi (yenilgiye uğratması) olmasaydı, manastırlar, kiliseler, havralar ve içinde Allah'ın isminin çokça anıldığı mescidler, muhakkak yıkılır giderdi. Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder... (Hac Suresi, 40)

Kitap Ehli, geleneklerinin ve inançlarının önemli bir parçası olan bayramlarını da Müslüman idaresinde istedikleri mabette, istedikleri şekilde kutlamış, hatta kimi zaman Müslüman idareciler de bu kutlamalarda yer almışlardır. III. Nasturi Patriği'nin fetihlerin ardından arkadaşına yazdığı mektup, Müslüman yöneticilerin Kitap Ehli'ne karşı merhametini ve hoşgörüsünü bir Hıristiyanın ağzından anlatması bakımından güzel bir örnektir:

Araplar… bizlere hiç zulmetmediler. Gerçekten onlar, dinimize, din görevlilerimize, kilise ve manastırlarımıza hürmet gösterdiler…**34**

İslam idarelerinin, Kitap Ehli'nin dini inançlarına gösterdiği saygı ve onlara tanıdığı özgürlüklerin yanı sıra, bu kişilere uygulanan adalet de dikkat çekicidir. Müslüman liderlerin adalet anlayışı, Kitap Ehli'nin kendi kanunlarının geçerli olduğu mahkemeleri bulunmasına rağmen, pek çok kişinin davasının İslam mahkemelerinde görülmesini istemesine neden olmuştur. Bir dönem İslam mahkemelerine başvuran Hıristiyanların sayısındaki artış, Nasturi Patriği Timasavus'un Hıristiyanları uyaran bir bildirge yayınlaması ile neticelenmiştir.

Fetihlerle kazanılan topraklarda yaşayan Kitap Ehli, esir statüsünde değil, zımmi statüsünde görülüyor ve böylece hukuki bir statü kazanmış oluyorlardı. Zımmilik, cizye adı verilen belirli bir miktar vergiyi ödeyen ve Müslüman idaresini tanıyan gayrimüslimlere tanınan bir statü idi. Buna bağlı olarak can ve mal güvenceleri sağlanıyor, din ve vicdan hürriyetinden faydalanıyorlar, askerlikten muaf tutuluyorlar, aralarındaki anlaşmazlıkları kendi hukuklarına göre çözme hakkını koruyorlar ve eğer gerekli görülürse ödedikleri cizye de kimi zaman iade ediliyordu. Tarihçilerin büyük kısmı, zımmilerin dönemin şartlarına göre son

derece hoşgörülü ve adil bir biçimde yönetildiklerini kabul etmektedir. Ünlü tarihçi Bernard Lewis bu durumu şöyle ifade eder:

... Onların (zımmilerin) durumu, Batı Avrupa'da kiliseden ayrı düşünenlerin durumundan çok daha üstündü. Zımmiler, dinlerinin icaplarını serbestçe yerine getirme hakkına sahiptiler. İnançları için asla idam veya sürgün cezasına çarptırılmıyorlardı.35

Peygamber Efendimiz, **"her kim zımmiye zulmeder veya taşımaktan aciz olduğu yükü yüklerse, o kimsenin hasmıyım"** diyerek zımmilere gösterilmesi gereken tavrı müminlere tarif etmişti. Bu ahlak doğrultusunda Müslümanlar, kendi idareleri altındaki gayrimüslimlerin korunmasını önemli yükümlülüklerinden biri olarak görmüşlerdir. Bizans ordusu ile yapılan bir savaş sırasında, İslam ordularının gerekli **korumayı kendilerine sağlayamayacakları bir ortam oluştuğunda, Müslümanların aldıkları cizyeyi halka iade etmeleri** Peygamberimiz (sav)'in Müslümanlara öğrettiği güzel ahlakın önemli örneklerinden biridir.36 Müslümanların, zımmi halka gösterdikleri şefkat ve alakanın bir diğer güzel örneği de, Hz. Ömer'in yaşlı bir zımmiye söylediği, "gençliğinde senden cizye alıp da, ihtiyarlığında seni terk etmek olmaz" sözleridir.37 Gayrimüslimlerden cizye vergisi alınıp da Müslümanlardan alınmayışı da bir haksızlık olarak görülmemelidir. Çünkü Müslümanlara da askerlik yapma yükümlülüğü getirilirken, gayrimüslimler bundan muaf tutulmuştur.

Müslümanlarla Yahudiler ve Hıristiyanlar asırlar boyunca aynı şehirlerde, hatta aynı mahallelerde birarada huzur ve güvenlik içinde yaşamışlardır. Ehl-i Kitap mensupları, Müslümanların yönetiminde olan bölgelerde, diledikleri gibi ticaretle uğraşıp mal sahibi olmuşlar, çeşitli meslek gruplarına dahil olabildikleri gibi devlet kademelerinde, hatta Saray'da dahi görev almışlardır. Fikir ve düşünce özgürlüğünden en üst düzeyde faydalanmış, ilim ve kültür hayatının bir parçası haline gelmiş ve günümüze kadar gelen eserler bırakmışlardır. Sosyal haklarını kullanmalarına engel olabilecek hiçbir baskı ile karşılaşmamışlardır. Aynı dönemlerde, Avrupa'da farklı dinlere ve mezheplere mensup kişilerin toplumdan tamamen dışlandıkları, hatta öldürüldükleri, farklı görüşler içeren kitapların toplu olarak yakıldığı düşünülürse, İslam idaresinin sağladığı özgür -lük ve rahatlığın boyutu daha iyi anlaşılacaktır.

Tüm bu uygulamalar, Allah'ın Kuran'da iman edenlere emrettiği ahlakın bir gereğidir. Kuran ahlakını uygulayan Müslümanların idaresindeki topraklarda her zaman güvenlik ve barış hakim olmuştur. Halkın mutluluğunun ve refahının esas alındığı bu yönetimler, kendilerinden sonra gelen pek çok nesile örnek olacak bir sistem kurmuşlardır. Bugün de İslam dünyasının temel ihtiyacı Kuran ahlakına yönelmek ve Peygamber Efendimizin yolunu izlemektir.

Bütün bu tarihi gerçekler önemli bir noktaya daha işaret etmektedir: İslam dünyasının Kuran ahlakını esas alarak yeniden yapılanması, sadece Müslümanlar için değil hem bu topraklarda yaşayan diğer dinlere mensup topluluklar, hem de İslam dünyasının dışındaki medeniyetler, örneğin Batı dünyası için önemlidir. Kuran ahlakını

temel alan güçlü devletlerin varlığı, Batı dünyasının İslam coğrafyasına dair endişelerini tamamen ortadan kaldıracak, dünya barışının temel dayanaklarından biri olacaktır.

İslam Birliği'nin Ortadoğu'ya Sunacağı Çözüm

İslam Birliği'nin Ortadoğu'daki Arap-İsrail çatışmasına da getireceği çok önemli bir çözüm bulunmaktadır. İslam ülkelerinin ortak bir strateji izlemesi, İsrail'e, Ortadoğu'da on yıllardır izlediği "beka için parçalama" stratejisinin veya bir İslam ülkesini diğerine karşı denge unsuru olarak kullanmaya çalışma gibi taktiklerin bir sonuç vermeyeceğini gösterecektir. Bu da İsrail'i Ortadoğu'da gerçek bir barış yapmaya yöneltecektir. İsrail bu durumda 1967 Savaşı'nda işgal ettiği tüm bölgelerden çekilmeye ve Arap komşuları ile barış içinde yaşamaya ikna olabilir. Bu, Araplar için olduğu kadar İsrailli Yahudiler için de en doğru çözümdür.

Ortadoğu'ya barış gelmesi için, hem Araplar arasındaki radikal unsurların tedavi edilmesi hem de İsrail'in saldırgan, işgalci ve emperyal politikalarından vazgeçmesi gerekmektedir. İslam Ülkeleri Birliği her ikisini de sağlayabilir. Tarihte İslami yönetimler boyunca, Ortadoğu'da Yahudilerin Müslümanlarla birlikte barış içinde yaşadıkları unutulmamalıdır. Örneğin Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Kudüs'te veya Filistin'in diğer kentlerinde çok sayıda Yahudi yaşamış ve hiçbir düşmanlıkla karşılaşmamışlardır. Sorun, İsrail'in bu kutsal topraklara tek başına egemen olmayı hedeflemesiyle başlamıştır ve bu hedef Ortadoğu'ya halen kan ve ölüm getirmeye devam etmektedir.

Kuşkusuz Hz. Yakup'un soyundan gelen Yahudilerin, ataları olan İsrail peygamberlerinin topraklarında yaşamaya, bu topraklardaki tüm kutsal mabedlerinde diledikleri gibi, özgürce ibadet etmeye hakları vardır. Ancak bu toprakların tümünde siyasi egemenlik kurmaya kalkmak, bunun için bu topraklarda binlerce yıldır yaşayan insanlara karşı şiddet kullanmak, onları yurtlarından etmek, dahası bir de bu işgali korumak için tüm Ortadoğu'yu istikrarsızlaştırmaya çalışmak çok yanlıştır. İslam Birliği'nin İsrail'e sunacağı çözüm;

1) İsrail'in (Doğu Kudüs dahil) tüm işgal ettiği topraklardan çekilmesi ve İsrail ile tüm Arap ülkeleri arasında barış yapılması,

2) Filistin topraklarının, Filistin yönetiminde kalacak olan kısmında (örneğin Doğu Kudüs'te, el-Halil'de ve diğer Batı Şeria kentlerinde), Yahudilerin ibadet yerlerinin özenle korunması ve Yahudilerin (ve elbette Hıristiyanların da) buraya serbest ulaşım hakkının olması,

3) İslam Birliği'nin, İsrail vatandaşlarına yönelik her türlü terörist harekete ve saldırıya engel olması,

4) İslam Birliği'nin gerek Ortadoğu'da gerekse dünya genelinde anti-semitizme karşı mücadele etmesi, Yahudi cemaatlerinin huzur ve güvenliğini savunması gibi temel esaslara dayanabilir. Böylesine kapsamlı bir barış planı uygulandığında, bir yüzyıldır

huzur görmeyen Ortadoğu'ya barış ve istikrar gelecek, on yıllardır silahlara ve savaşlara harcanan paralar insanların mutluluğu, refahı, sağlığı, eğitimi için harcanacaktır.

İSLAM BİRLİĞİ'NİN BATI DÜNYASI İÇİN GEREKLİLİĞİ

Müslüman ülkeler arasında sağlanacak siyasi ve ekonomik iş birliğinin İslam dünyasında sağlayacağı istikrar, Batı'nın Müslümanlarla dengeli bir ilişki kurmasına aracı olacaktır. İslam Birliği'nin oluşturulmasıyla, öncelikle kendi iç sorunlarında uzlaşma sağlayan Müslüman ülkeler, dış dünya ile ilişkilerinde de dengeli ve istikrarlı bir siyaset izleyeceklerdir.

Gerek Müslüman ülkeler arasındaki sorunlar, gerekse Müslümanlarla Müslüman olmayan ülkeler arasındaki gerilimler, İslam Birliği'nin varlığı sayesinde barışçıl bir ortamda, en adil şekilde ortadan kaldırılacaktır.

Çatışma Ortamının Amerikan Toplumu Üzerindeki Olumsuz Etkisi

İslam ve Batı dünyaları arasında oluşturulmak istenen yapay gerilimin ve körüklenen "medeniyetler çatışması" senaryosunun hem İslam dünyasına hem de Batı toplumlarına büyük zararı vardır. Kitleler bu nedenle daimi bir korku ve tedirginlik içine girmektedir. Bu durum özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra Amerika'da dikkat çekici bir hal almıştır. Amerikan halkının önemli bir kısmı, medyanın bir bölümü tarafından gündemde tutulan **"her an yeni bir saldırıya uğrayabiliriz"** telkini nedeniyle psikolojik sorunlar yaşamaktadır. Dr. William E. Schelenger tarafından ve *Journal of the American Medical Association* (Amerikan Tıp Birliği Dergisi)'nde yayınlanan araştırmada yer alan rakamlar bu açıdan dikkat çekicidir. 11 Eylül saldırılarının Amerikan kamuoyu üzerinde oluşturduğu etkiyi tespit edebilmek için yapılan deneye, Washington D.C. ve New York'tan 2.273 kişi katılmış ve bu kişiler üzerinde yapılan inceleme şunu ortaya koymuştur: Travma Sonrası Stres Düzensizliği (PTSD) olarak adlandırılan psikolojik rahatsızlık, saldırılar öncesinde ülke çapında %4.3 oranında iken, saldırılardan sonra bu oran yalnızca New York'ta %11.2'ye yükselmiştir. Washington D.C. için de benzer rakamlar geçerlidir. Üstelik araştırmacılar, televizyonda yer alan haberlerin içeriğine göre bu oranlarda artış olabildiğini tespit etmişlerdir.38 Bu rakamlar, gerilimin ve çatışmanın insan ruhunda yaptığı tahribatın yalnızca küçük bir örneğidir. Gerilimi tırmandırmanın ve halkı daha da endişeye sevketmenin ne kadar tehlikeli olduğu açıkça görülmektedir.

Amerikan yönetiminin, söz konusu endişeleri ortadan kaldırmak ve ülkesini potansiyel saldırılara karşı korumak için gerekli tedbirleri alması elbette önemlidir. Ancak bu yapılırken izlenen yöntem halkı daha da gerilime düşürmemeli, kamuoyunda sürekli tehlike varmış gibi bir izlenim oluşturulmamalıdır. İzlenen politika sükunet telkin etmeli, yalnızca barışçıl yollar izlenmelidir.

Amerikan halkının ve yönetiminin endişelerinin tamamen ortadan kaldırılmasının en önemli yolu ise, İslam Birliği'nin kurulması olacaktır. İslam Birliği, bu korkuları ve tedirginlikleri ortadan kaldıracaktır. Bu birliğin oluşturulmasıyla, sözde İslam adına birtakım hatalı hükümler vererek, terörizmi meşrulaştırmaya çalışan kişi ve örgütlerin çalışmalarına engel olunacaktır. Bunların ortaya koydukları -ve tüm dünya Müslümanlarını zan altında bırakan- hatalı dini yorumların geçersiz olduğu ortaya konacak, Müslüman kitlelerin bu konuda bir kafa karışıklığına sürüklenmesi engellenecektir. Bu sayede, Müslümanlar hakkında hiçbir gerçeklik payı olmayan telkinlerde bulunan çevrelerin propagandaları da doğal olarak geçerliliğini yitirecek, bu yöndeki tüm çalışmalar etkisiz hale getirilecektir. Hoşgörü ve barış taraftarı olanların, diyaloğu ve iş birliği için uygun zemin hazırlanacak, barış yanlısı politikalar ağırlık kazanacaktır.

Batı'nın Kendi İçinde Bölünmesi Tehlikesi

11 Eylül sonrasında ABD'nin izlediği siyaset, özellikle de Irak Savaşı, Batı dünyasının kendi içinde de bir tartışma ve bölünme nedeni olmuştur. ABD içinde savaş karşıtları ile savaş taraftarları arasında son derece ciddi bir kutuplaşma yaşanmış, taraflar birbirlerini "vatan hainliği" veya "barbarlık"la suçlamıştır. Savaşa giden süreç ve savaş boyunca yaşananlar BM ve AB gibi önemli uluslararası kurumlar içinde de ciddi fikir ayrılıklarına neden olmuş, kimi yorumcular tarafından Batı birliğinin yıkılmaya yüz tuttuğu ileri sürülmüştür. Dünyanın pek çok ülkesinde milyonlarca insanın katılımıyla düzenlenen yürüyüşler ve yapılan gösterilerde bu savaşa karşı haklı tepkiler dile getirilmiştir.

Oysa bu sürecin daha en başından engellenmesi mümkün olabilirdi. Güçlü bir İslam Birliği'nin olması, Amerikan ve İngiliz yönetimleri başta olmak üzere Batı dünyasının, kitle imha silahlarının yok edilmesi, teröre destek verilmemesi gibi meşru taleplerinin en hızlı şekilde yerine getirilmesini sağlayacak bir unsur olacaktı. İslam Birliği'nin uygulayacağı yaptırımlarla kısa sürede netice alınacak, büyük can ve mal kaybına neden olan bu savaş belki de hiç yaşanmadan, istenilen neticeye ulaşılabilecekti.

Aşırı Savunma Giderleri

Dünya ülkelerinin bütçeleri incelendiğinde pek çok ülkede en büyük payın, savunma giderlerine ve askeri yatırımlara ayrıldığı görülecektir. 20. yüzyıl boyunca küçük ve büyük yaklaşık 250 savaş yaşanmış ve bu savaşlarda yaklaşık 110 milyon kişi hayatını kaybetmiştir. 20. yüzyılın hemen başında başlayan I. Dünya Savaşı'na 20 ülke katılmış, 10 milyona yakın insan ölmüş, savaş sadece cephede değil sivil yerleşim merkezlerinde de büyük tahribata neden olmuştur. Tarihin en büyük savaşı olan II. Dünya Savaşı'na ise 110 milyon asker katılmış, bunların 27 milyonu cephede ölmüş, sivil nüfustan ise 25

milyon insan hayatını kaybetmiştir. Savaş, Atlantik'ten Pasifik Okyanusu'na kadar geniş bir alanda onlarca ülkeyi tahrip etmiştir. Örneğin Almanya'da 1.5 milyon ev yıkılmış, 7.5 milyon insan evsiz kalmıştır; Rusya'da ise 6 milyon ev yıkılmış, 1700 kadar şehir ve kasaba ile 70 bin köy yakılıp yıkılmıştır.39 Yalnız 1990-2000 yılları arasında ise, dünyanın 44 farklı bölgesinde 56 silahlı çatışma ve savaş yaşanmıştır.

Kısacası geride bıraktığımız yüzyıl çok kanlıydı. Ne yazık ki, bu kayıplar insanlığı barışa yönelten bir unsur olmaktan çok, askeri yatırımların daha da artırılmasına, savunma bütçelerinin çok büyük boyutlara varmasına neden oldu.

20. yüzyılın önemli savaşlarının maddi maliyetleri de oldukça yüklüydü: I. Dünya Savaşı 2.850 milyar dolar, II. Dünya Savaşı 4.000 milyar dolar, Kore Savaşı 340 milyar dolar, Süveyş Savaşı 13 milyar dolar, Vietnam Savaşı 720 milyar dolar, İsrail-Arap Savaşları 21 milyar dolar, Afganistan Savaşı (1979-89) 116 milyar dolar, İran-Irak Savaşı 150 milyar dolara mal oldu...40

Bu yüzyıl boyunca silahlanmaya ayrılan bütçe de gün geçtikçe büyüdü. 2002 yılında yayınlanan raporlar, dünya ülkelerinin askeri bütçesinin yaklaşık 1 trilyon dolar olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, 1.2 milyar insan halen günlük 1 doların altında gelire sahiptir. 113 milyon çocuğun okula gitme, eğitim alma imkanı yoktur. Her yıl dünyada yaklaşık 11 milyon çocuk kötü koşullar ve fakirlik nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Aynı koşullar nedeniyle, 48 çocuktan biri ölü doğmaktadır.41

Amerika Birleşik Devletleri, yaklaşık 400 milyar dolarlık askeri bütçesi ile silahlanma listesinin başında yer almaktadır. (Terörle mücadele kapsamında bu bütçenin 45 milyar dolar daha artırılması Kongre'den talep edilmiştir.) ABD'nin askeri bütçesi, G7 ülkelerinin toplam askeri giderlerinden daha fazladır.42 ABD'yi 60 milyar dolar ile Rusya, Rusya'yı da 42 milyar dolar ile Çin takip etmektedir.43 Bunlara ek olarak, ABD'nin 40'dan fazla ülkede askeri üssü, BM'in 190 üyesinden 132'sinde ise az veya çok miktarda askeri varlığı bulunmaktadır. Tüm bunların yanı sıra yabancı ülkelere yapılan askeri yardımlar da Batılı ülkelerin, özellikle de ABD'nin bütçesinde önemli bir yer tutmaktadır.

Dünyanın tek süper gücü olan Amerika'nın ekonomisinin bu kadar büyük askeri bütçeyi kolaylıkla karşıladığı düşünülebilir, ancak rakamlar bunun tam tersini göstermekte, bu askeri giderlerin Amerikan ekonomisini oldukça olumsuz bir şekilde etkilediğini gözler önüne sermektedir. 400 milyar dolar gibi büyük bir tutarı savunma giderlerine ayıran Amerika'da, 12 milyonu çocuk olmak üzere, 31 milyon insan açlık sınırında yaşamaktadır. Amerikan nüfusunun %3'nün açlık çektiği tespit edilmiştir. Açlıkla yüzyüze olan bu insanların önemli bir kısmı, devletten yardım alamamaktadır. İhtiyaç içinde olan bu insanlara yapılan yardım oranında 1994'den itibaren 1/3 oranında bir azalma olmuştur.44

Bu rakamlar, dünyada ülkeler ve medeniyetler arası barışın egemen kılınması ve böylece savunma giderlerinin azaltılmasının ne derece aciliyetli olduğunu bir kez daha göstermektedir. İslam Birliği, İslam dünyasıyla ilgili tüm çatışma ve gerilimleri ortadan kaldırarak küresel bir barış ve huzur ortamı sağlayacak, sadece Müslüman ülkelerde değil

dünyanın diğer pek çok ülkesinde de savunma giderlerinin azaltılmasını sağlayacaktır. Böylece silah teknolojisine yapılan yatırım, silahların geliştirilmesine harcanan para, rahatlıkla eğitim, tıp, bilim, kültür gibi alanlara kaydırılabilir. Askeri bütçeden yapılacak kısıtlamalar ile açlık, fakirlik, ekolojik bozulma, salgın hastalıklar gibi dünyanın geleceğini tehdit eden sorunlarla mücadeleye daha çok kaynak ayırma imkanı olacaktır. Güvenlik endişesinin büyük ölçüde ortadan kalkmasıyla, toplumların refah seviyesini yükseltecek, yaşam kalitesini artıracak uygulamalar hayata geçirilecektir. Kültür ve eğitim projelerine ayrılan bütçe daha da artırılabilecek, ruhen sağlıklı, fiziken güçlü, sevgi ve merhamet anlayışı gelişmiş, hoşgörülü nesiller yetişecektir.

Bu barış ortamı, günümüzde özellikle, İslam dünyası ile yakından ilgili olan üç sorunlu bölgede, yani Kafkasya, Balkanlar ve Ortadoğu'da ivedilikle gereklidir. Günümüzde bu bölgelerin hepsinde askeri varlığı bulunan Amerika, Arap-İsrail sorunu nedeniyle de her yıl İsrail'e büyük bir fon aktarmaktadır. Güçlü İsrail lobisinin ABD'nin özellikle dış politikası üzerindeki tek taraflı etkisi, Kongre'den her yıl bu ülkeye yapılan yardımların miktarında da rol oynamaktadır. Ekonomist Thomas Stauffer, yaptığı araştırmayla, İsrail'in ABD bütçesinde 1973 yılından itibaren toplam 1.6 trilyon dolar gidere neden olduğunu ortaya koymuştur. Bugünün nüfus oranına bölündüğünde bu, kişi başına 5.700 dolar anlamına gelmektedir.45 Elbette, ABD müttefiklerine yardımda bulunabilir. İsrail'e olduğu gibi diğer ülkelere de çeşitli yardımlarda bulunulmaktadır, ancak İsrail'e yapılan yardıma gösterilen temel gerekçelerin ortadan kaldırılması, Amerikan ekonomisi için olumlu bir gelişme olacağı gibi, İsrail vatandaşlarının geleceği açısından da önemlidir. Siyonist ideolojinin en önemli propagandalarından biri, İsrail devletinin komşuları tarafından sürekli tehdit edildiği ve bu nedenle korunmaya ihtiyaç duyduğudur. İsrail'in komşu Arap ülkeleri ile savaşlar ve çatışmalar yaşadığı, halen bazı gerginliklerin devam ettiği doğrudur. Ancak bu durum, tek taraflı olarak oluşmamıştır. Siyonizmin etkisiyle, İsrail devleti saldırgan ve şiddeti körükleyen bir politika izlemiştir.

Mevcut durumun değişmesi ve her iki halkın da güvenlik bulacağı bir barış ortamının tesis edilmesi ise hiç de zor değildir. İslam Birliği'nin kurulması, bölgeye barışı getirecek önemli bir adım olacaktır. Bu birliğin oluşturulmasıyla, hem Ortadoğu'da hem de tüm İslam coğrafyasında yaşayan Hıristiyanların ve Yahudilerin hakları en iyi şekilde korunacak, bu korumanın sağlanabilmesi için Batı dünyasının ayrı stratejiler geliştirmesine, özel bütçeler ayırmasına gerek kalmayacaktır.

Enerji Kaynaklarının Güvence Altına Alınması

20. yüzyılın ilk yarısında kömürden sağlanan enerji çok önemliydi, ikinci yarıya ise petrol enerjisi damgasını vurdu. İlk yarıda, sanayide kömürden sağlanan buhar gücü kullanılırken, II. Dünya Savaşı sonrasında, motor teknolojisi ve petrol kullanımı artmıştır.

20. yüzyılın sonuna doğru ise doğal gaz yeni bir güç kaynağı olarak ortaya çıktı ve dünya ekonomisi üzerinde belirleyici bir rol oynamaya başladı.

Bugün bu iki kaynağa, petrole ve doğal gaza sahip ülkelerin, üretim miktarları, siyasi koşulları, teknik imkanları dünya ekonomisi açısından kritiktir. 1973 yılında yaşanan petrol şoku, petrolün dünya ekonomisi üzerindeki etkisini gösteren bir örnektir. Petrol fiyatının bir anda aşırı artması, ekonomide kargaşa ve gerilemeye neden olmuş, bu durum tüm dünya ülkelerini etkilemiştir. Benzer şoklar, 1973'den sonra da birkaç kez yaşanmıştır.

Bu nedenlerle Batı'nın İslam dünyası ile ilişkisinde, Müslüman ülkelerin petrol, doğal gaz gibi enerji kaynakları ya da değerli elementler ve madenler açısından oldukça büyük rezervlere sahip olmaları önemli bir rol oynamaktadır. Bu ülkelerin jeo-stratejik konumları da bir diğer önemli husustur. Batı dünyası, bu kaynaklar üzerinde söz sahibi olabilmek ve bu coğrafyada etkin bir konuma gelerek gücünü pekiştirmek için farklı stratejiler geliştirmekte, ancak kimi zaman emperyalist zihniyetin kalıntısını taşıyan bu stratejiler Müslüman topraklardaki huzuru ve düzeni bozmaktadır. İstikrarın bozulması, doğal olarak Batı dünyasının menfaatlerini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Günümüzde, ABD günde yaklaşık 20 milyon varil petrol tüketmektedir. 1950'lerde dünya petrol üretiminin %52'sini karşılayan ABD, bugün günlük tüketiminin %53'ünü dış ülkelerden ithal etmektedir. Araştırmacılar, ABD'nin petrol rezervlerinin 20 yıl içinde tükeneceğini öngörmektedirler. ABD tarafından ithal edilen petrolün %24'ü ise Ortadoğu kaynaklıdır, dolayısıyla Körfez bölgesi ABD'nin geleceği için önem taşımaktadır. Aynı şekilde, Kafkasya'da bulunan rezervler de hem ABD hem de dünya ekonomisi için önemlidir. Avrupa ülkelerinin, bu topraklardan ihraç edilen petrol ve doğal gaza bağımlılığı ise daha büyüktür. Bu bölgelerin, Batı dünyasının enerji güvenliği için taşıdığı önem, bölge ülkeleri ile Batı arasında iş birliğini gerektirmektedir. Bu iş birliklerinin kurulabilmesi ve yürütülebilmesi için, bölge ülkelerinin kültürel ve ekonomik olarak kalkınmasının mutlaka desteklenmesi gereklidir. Zengin kaynakların bulunduğu bölgelerde istikrar ve barışın hakim olması, demokratik sistemin en düzgün şekilde işlemesi bu kaynaklardan en iyi şekilde yararlanılmasını sağlayacaktır. Bu bölgelerde kargaşa olması, düzenin bozulması hem kaynakların çıkarılmasını ve üretimini engelleyecek hem de bu kaynakların diğer ülkelere ulaşımında pek çok zorlukla karşılaşılmasına neden olacaktır. Güvenlik gerekçesiyle, söz konusu hammadde kaynaklarına ulaşmanın belli dönemlerde ne kadar zorlaştığı bilinen bir durumdur. Ya da, çok daha ekonomik ve kısa güzergahları kullanma imkanı varken, yine aynı nedenle daha masraflı ve uzun yollardan nakliyenin gerçekleştiriliyor olması da halledilmesi gereken bir sorundur. Tüm bu sorunlar, İslam Birliği'nin bölgeye getireceği güvenlik ile çözüme kavuşacaktır.

İslam Birliği, bu kaynakların en verimli şekilde kullanılmasında ve kaynakların değerlendirilmesinde İslam ülkelerinin olduğu kadar diğer toplumların da hiçbir zarar görmeyeceği bir modelin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır. Her konuda olduğu gibi

ekonomik olarak da ittifak halinde hareket edecek olan Müslüman ülkeler, kaynakların kullanımı konusunda da ortak bir politika belirleyeceklerdir. Adalete dayalı bu politikanın, farklı yönetimler tarafından ihlal edilmesi mümkün olmayacaktır. Bu da, başta petrol üretimi ve fiyatları olmak üzere dünya ekonomik dengeleri açısından son derece önemli olan hususlarda, istikrarlı ve dengeli bir siyaset izlenmesini sağlayacaktır.

Batı'ya Düşen Görevler

Her ülke dış politikasını belirlerken, öncelikli olarak kendi menfaatlerinin zarar görmeyeceği, halkına ve ülkesinin geleceğine fayda sağlayacağına inandığı bir siyaset izler. Ancak temel ahlaki koşul, bir ülkenin kendi menfaatleri için diğer halkların menfaatini engellememesi, onlara zarar vermemesidir. ABD'nin ve Batı dünyasının Müslüman ülkelerle olan ilişkisinde de bu durum geçerlidir. Ancak kimi zaman bazı Batılı ülkeler, İslam dünyasını ilgilendiren politikalar geliştirirken yalnızca kendi menfaatlerini düşünmekte, Müslüman halkların en temel ihtiyaçlarını dahi göz ardı edebilmektedirler. Bu da, bazı Müslüman ülkelerde belli çevrelerde bir Batı karşıtlığına neden olmakta, iki medeniyet arasında karşılıklı bir tedirginlik ve endişe başgöstermektedir. Oysa her iki tarafın endişelerini ve korkularını tamamen ortadan kaldırmak mümkündür.

Bunun için Batılı hükümetlerin, özellikle de Amerikan yönetiminin, bazı "medeniyetler çatışması" heveslisi güç merkezlerine karşı dikkatli olması, bunların telkinlerinin etkisinde kalmaması gerekmektedir. Bu güç merkezlerini şöyle sıralayabiliriz:

1) Dünyaya Sosyal Darwinizm Gözüyle Bakan Sertlik Yanlılarının Yanılgıları

Bu, Batı dünyası içinde halen zaman zaman etkisini gösteren ve Batılı toplumlar dışındaki halkları "ilkel" olarak değerlendiren zihniyettir. Bu bakış açısı, 19. yüzyılda ve 20. yüzyılın başında Batı ülkelerine hakim olan ve sözde bilimsel desteğini evrim teorisinden alan, emperyalist zihniyetin kalıntısıdır. Bilindiği gibi Darwin, bu bilim dışı teorisi ile insanların maymunlar ile ortak atadan geldiğini öne sürmekteydi. Bu iddiayı ortaya atarken de, insan ırkları arasında büyük bir eşitsizlik olduğunu, bazılarının çok ileri düzeyde evrimleştiğini, bazılarının ise hala "yarı maymun" durumunda olduğunu iddia etti. Modern bilim tarafından tamamen çürütülmüş olan bu teori, ortaya atıldığı dönemde pek çok çevre tarafından kabul gördü. Batılı emperyalistler de diğer milletleri sömürgeleştirirken ve hatta köleleştirirken kendilerini haklı göstermek için, Darwin'in bu sözde bilimsel iddialarını kullandılar. Batılı "beyaz ırkın" üstün olduğunu öne sürüp, sözde "yaşam mücadelesi içindeki" diğer ırkların aşağı olduklarını söyleyerek, bu halkları sömürmelerini meşrulaştırmaya çalıştılar. Sömürgecilik faaliyetleri bütün hızıyla devam ederken, bu halklara "medeniyet" götürdüklerini öne sürdüler. Bunun ne kadar büyük bir yanılgı olduğu bir süre sonra açığa çıktı. Bilimin ilerlemesiyle Darwin'in teorisinin hiçbir

bilimsel değer taşımadığı ve büyük bir aldatmacadan ibaret olduğu ortaya çıkarken, emperyalistlerin de gittikleri topraklara medeniyetten çok zulüm götürdükleri görüldü. Ne var ki, emperyalist zihniyetin ve Darwinist mantığın etkileri günümüze kadar sınırlı da olsa devam etti.

Günümüzde de Batı dünyası içinde, bu çarpık mantıkların etkisi altında kalan kimi çevreler, Batı'nın diğer ülkelerle ilişkilerini belirlerken kendilerinin ve medeniyetlerinin üstün olduğu iddiası ile yola çıkmaktadırlar. Bu, gerilime neden olacak, mevcut sorunları çözümsüzlüğe itecek çok büyük bir yanılgıdır. Hem Batı medeniyeti hem de İslam medeniyeti çok köklü medeniyetlerdir. Hatta, kitabın başında vurguladığımız gibi, Batı medeniyeti İslam medeniyetinden derinden etkilenmiştir. Kültürler ve medeniyetler arasındaki farklılıklar, birer üstünlük konusu veya çatışma malzemesi yapılmamalı, tam tersine farklı medeniyetler birbirlerinin tamamlayıcısı ve destekleyicisi olarak görülmelidirler.

Öte yandan, savaşları ve uluslararası gerginlikleri "iyi bir silah pazarı" olarak gören, sırf ekonomik kazançlar uğruna insanları ölüme sürüklemek isteyen bazı "askeri-endüstriyel kompleks" temsilcilerinin telkinlerine karşı da son derece temkinli davranılmalıdır.

2) Militan Bir Hıristiyanlık Savunan Çevrelerin Yanılgıları

Hıristiyanlık bir sevgi ve barış dinidir. İncil'de Hıristiyanlara düşmanlarını bile sevmeleri, tüm insanlara iyilik yapmaları emredilir. Günümüzde dünyadaki pek çok Hıristiyan da bu öğütlere uymakta, barışçıl bir ahlak sergilemektedirler. ABD'deki kiliseler ve Hıristiyan kanaat önderlerinin çoğu da yine bu çizgidedir. Ancak öte yandan Ortaçağ'daki Haçlı zihniyetini koruyarak İslam'a karşı son derece saldırgan ve haksız yorumlar yapan bazı Hıristiyan liderler de vardır. Bunlar bir yandan söz konusu hatalı yorumlarıyla Müslümanları taciz ederken, bir yandan da Eski Ahit'e birtakım anlamlar yükleyerek yakın gelecekte Müslümanlar ile Batı dünyası arasında bir savaş yaşanacağını, daha da kötüsü, yaşanması gerektiğini savunmaktadırlar. İsrail'in radikalleriyle de paralel bir "stratejik vizyon" taşıyan bu Hıristiyanların yanılgılarının, sağduyulu Hıristiyanlar tarafından kendilerine gösterilmesi gerekmektedir. Haçlıların 1000 yıl önce yaptıkları hatayı, bugün bazı Hıristiyanlar tekrarlamaya heveslenmemelidirler.

3) Radikal Siyonistlerin Yanılgıları:

İslam'a karşı bir tür "Haçlı Seferi" düzenlenmesini hedefleyenlerin başında ise, İsrailli radikal politikacılar ve onlar gibi düşünen ABD'deki İsrail lobisi gelmektedir. Bunlar, İsrail'in Ortadoğu'daki varlığını koruması için, işgal ettiği topraklardan çekilerek Arap-İslam dünyası ile barışması yerine, sert ve tavizsiz politikasını sürdürmesi gerektiğini düşünmektedirler. 1920'lerde faşizan Siyonist lider Jabotinsky'nin ortaya attığı "Demirden

Duvar" (Iron Wall) stratejisi gereğince, İsrail'i modern bir Sparta'ya* dönüştürmek, ABD'yi de bu savaş devletinin en büyük hamisi yapmak niyetindedirler.

Bu radikal Siyonist görüşe karşı da Amerikan yönetimi dikkatli olmalıdır. Öte yandan, İsrail'in gerçek Yahudi inancının gerektirdiği gibi "barış savunucusu" olması gerektiğini savunan, Araplar ile Yahudiler arasında barış isteyen dindar veya liberal Yahudiler de, söz konusu radikal Siyonist eğilime karşı tavır almalı, dünyayı çatışmaya sürüklemek isteyenlere engel olmalıdırlar.

Bunlar, bir "medeniyetler çatışması"nı önlemek için Batı'nın engel olması gereken eğilimlerdir. İslam dünyasındaki en temel meselelerden biri ise, baştan beri belirttiğimiz gibi, dağınıklıktır. Müslüman ülkeleri temsil eden merkezi bir otoritenin eksikliği, Batı dünyasının Müslümanlarla kurdukları ilişkiyi doğru bir zemine oturtmasını zorlaştırmaktadır. Kimi zaman istisnai uygulamalar tüm Müslümanlara mal edildiği, kimi zaman da tüm İslam dünyasını ilgilendiren konular münferit olaylar olarak değerlendirildiği için yanlış stratejiler geliştirilmekte, hem İslam dünyasında rahatsızlık uyandıran hem de Batı dünyasında karışıklığa neden olan durumlar yaşanmaktadır. Böyle durumlarda, Müslümanların ortak kanaatini ve talebini ifade eden, Müslümanların haklarını koruyup, Batı dünyasına yol gösteren bir kurumun olmaması önemli sıkıntılara neden olmaktadır. Bu da İslam Birliği'nin kurulmasının önemini bir kez daha bizlere göstermektedir.

İSLAM BİRLİĞİ MÜJDESİ

Bu kitap, 2003 yılının yaz aylarında yazıldı. Eğer bundan 20, 30, 40 veya 50 yıl öncesinde olsaydık, o zaman bir "İslam Birliği"nden söz etmek çok daha zor olurdu. Çünkü ne dünyanın ne de İslam dünyasının durumu, böyle bir birliğin oluşması için gerekli şartları taşımıyordu. Aksine, böyle bir birliğin kurulmasına engel olabilecek pek çok şart vardı. Ancak dünya, 1980'lerden itibaren bir dizi değişim geçirdi ve bunlar bir İslam Birliği'nden söz etmeyi ve bunun kurulması için çalışmayı mümkün kıldı.

İslam Birliği'nin yolunu açan bu büyük değişimleri sırasıyla inceleyelim.

Müslümanların Özgürleşmesi

Yeryüzündeki son İslam Birliği, büyük, şanlı Osmanlı İmparatorluğu'ydu. Onun yıkılmasından itibaren, İslam dünyası irili ufaklı devletlere bölündü, bu devletlerin çoğu uzun süre Batılı devletlerin sömürgesi oldular. 1920'lerden itibaren tüm Ortadoğu, Kuzey Afrika, Hint Yarımadası ve Pasifik Müslümanları, İngiltere ve Fransa başta olmak üzere, Avrupalı sömürgeci devletlerin egemenliği altına girdiler. Orta Asya ve Kafkasya'daki Müslümanlar, çok daha katı bir idarenin, Sovyet Rus diktasının altındaydılar. Balkan Müslümanları, Sırplar ve Hırvatlar gibi gayrimüslim halkların yönetimi altına girdiler, II. Dünya Savaşı'ndan sonra ise bu yönetimler bir de komünist bir ideoloji benimseyerek İslam karşıtı bir yapıya büründüler.

Kısacası 20. yüzyılın önemli bir bölümünde dünya Müslümanlarının büyük bir bölümü sömürgeydi. 1950'lerde ve 60'larda sömürgeciliğin bitmesiyle Müslümanlar da özgürleşmeye başladılar. İngiltere önce Hint Yarımadasını ardından da Ortadoğu'yu terk etti. Hint Yarımadasında Pakistan ve sonradan Bangladeş adını alacak Doğu Pakistan kuruldu. Ortadoğu'daki Mısır, Ürdün, Irak gibi Müslüman devletler bağımsızlıklarını kazandılar. Kuzey Afrika, uzun ve acı bir süreçten sonra Fransız emperyalizminden kurtuldu. Afrika'daki diğer Müslüman ülkeler de, 1960'lı yıllarda birbiri ardına bağımsızlıklarını kazandılar. Doğu'da Malezya ve Endonezya aynı yılda, 1965'te bağımsızlıklarını ilan ettiler.

1980'lerin sonunda Komünist Blok'un ve 1991'de SSCB'nin çökmesiyle, bu yönetimlerin idaresi altındaki Müslümanlar da özgürlük kazandılar. Orta Asya'daki Müslüman Türki devletler 1.5 yüzyılı aşkın bir süredir devam eden Rus egemenliğinden kurtularak bağımsız birer cumhuriyet oldular. Komünizmin çökmesi, Balkan Müslümanlarına da özgürlük getirdi. Bosna-Hersek, Sırp egemenliğindeki Yugoslavya'dan kurtuldu ve Avrupa'nın ortasında bir Müslüman devlet olarak sahneye çıktı. Arnavutluk, eli kanlı, koyu ateist diktatör Enver Hoca'nın kurduğu zalim komünist rejimden kurtuldu.

Bugün çeşitli ülkelerdeki azınlıklar ve Filistin, Keşmir gibi işgal altındaki bir kaç Müslüman ülke hariç, dünya Müslümanları kendi siyasi egemenliklerine sahiptirler. Bu büyük siyasi değişim, 20. yüzyıl boyunca mümkün olmayan bir "İslam Birliği"nden söz etmeyi, 21. yüzyılda mümkün kılmaktadır.

Din Dışı İdeolojilerin Etkisinin Azalması

İslam ülkeleri üstte belirttiğimiz gibi 1950'lerden itibaren bağımsızlıklarını kazanmaya başladılar, ama bağımsızlık her zaman "bilinç" anlamına gelmiyordu. Aksine, bağımsızlıklarını kazanan İslam ülkelerinin bazılarında, İslam ahlakının özündeki değerlerle ters düşen ideolojik akımlar güç kazandı.

1950'lerde ve 60'larda Arap dünyasını derinden etkileyen "Arap Sosyalizmi" bunun bir örneğiydi. İslam ahlakında hiçbir şekilde yeri olmayan koyu bir Arap milliyetçiliğine ve yine İslam'da yeri olmayan radikal Marksist söylem ve metodlara dayanan Arap milliyetçiliği, bir anda güç kazandı, ancak hızla geriledi. Arap dünyasına ise sadece zaman kaybı ve gerilim getirdi.

Bunun dışında Müslüman ülkeler farklı kutuplara dağılmışlardır. O dönemde dünya ABD ve SSCB'nin başını çektiği iki kutba ayrılmıştı ve Müslüman ülkeler, ortak hareket etmek bir yana, bu iki kutba neredeyse eşit olarak dağılmış durumdaydılar. Arap ülkelerinin çoğu Sovyetler Birliği'ne yakın duruyordu. Müslüman Mısır, Müslüman Pakistan'la savaş halindeki Hindistan'la ortak hareket ederek "Bağlantısızlar" hareketine öncülük etmekte sakınca görmüyordu.

İslam dünyasının, siyasi, stratejik ve kültürel anlamda gerçekten "İslam Dünyası" olarak teşhis edilmesi ve ortaya çıkması, ancak Soğuk Savaş'ın bitiminden sonra mümkün oldu. Soğuk Savaş varken, "İslam dünyası"ndan söz etmek pek mümkün değildi. Soğuk Savaş'ın ardından ise, "İslam dünyası", önemli bir rol kazandı.

Soğuk Savaş devrinin kalıntılarının İslam dünyasından temizlenmesi süreci ise hala devam ediyor. Bununla birlikte yaşanan gelişmeler, Ortadoğu'da daha hoşgörülü ve demokratik bir iklimin oluşacağını müjdeliyor ve bu da İslam ahlakının anlaşılması, anlatılması ve yaşanması için kuşkusuz çok daha elverişli bir ortam hazırlıyor. Öte yandan Müslümanlar arasındaki geleneksel bazı ayrımların da, Ortadoğu'da son yaşanan siyasi gelişmelerle, yumuşaması dikkat çekici. ABD'nin Irak işgali sırasında Irak'taki Sünnilerin ve Şiilerin, tarihte ilk kez aynı camilerde namaz kılmaları ve ortak hutbeler vermeleri gibi...

Uluslararası İlişkilerde Medeniyet Kavramının Önem Kazanması

Soğuk Savaş'ın bitmesi, Müslümanları iki ayrı siyasi kampa ayıran zorunlu bölünmeyi ortadan kaldırdı. Bununla birlikte, siyasi ideolojiler yerine medeniyetlerin ön plana çıkmasını sağladı. Samuel Huntington'ın belirttiği gibi, artık insanlar "kimin tarafındasınız" sorusuyla değil, "kimsiniz" sorusuyla tanımlanır hale geldi. Balkanlar'dan Orta Asya'ya, Uzakdoğu'dan Kuzey Afrika'ya kadar, kendilerini daha önce "sosyalist", "Yugoslav", "Sovyet", "anti-komünist" veya "ulusçu" olarak tanımlayan pek çok insanın bu özellikleri değil, hangi medeniyeti temsil ettikleri önemli hale geldi.

Samuel Huntington'ın bu gerçeği ifade eden "medeniyetler çatışması" tezi, bu yönüyle önemli bir tezdir. Huntington, 21. yüzyılda dünyanın ulus-devletler veya siyasi bloklardan çok, medeniyetler tarafından şekillendirileceğini, baskın kimliğin medeniyet kimliği olacağını belirtirken doğru bir teşhiste bulunmuştur. Söz konusu medeniyetin din temelli olacağı teşhisi de doğrudur. Huntington'ın yanılgısı, medeniyetler arasındaki ilişkiyi çatışma temelli olarak görmesidir. Oysa, bu kitapta da incelediğimiz gibi, medeniyetler arasındaki ilişkinin çatışma değil dostluk ve iş birliği temelli olması mümkündür; bunun için Huntington'ı ve onun gibi düşünenleri yanlış yönlendiren çatışmacı, Sosyal Darwinist dünya görüşünden vazgeçilmesi gerekmektedir.

Dünyanın medeniyetler temelinde tanımlanmasının tek nedeninin Soğuk Savaş'ın bitimi olmadığına da dikkat etmek gerekir. Bir diğer önemli neden, tüm dünyada ateizmin çöküşü ve din ahlakının yükselişidir. Bu, son iki yüzyıldır tüm dünyada kültürel bir hegemonya kurmuş olan materyalist felsefenin yeni bilimsel ve toplumsal gelişmelerle çökmeye başlamasıyla yakından ilgilidir. Özellikle bilimsel gelişmeler, materyalizmin dayanaklarını yıkmakta ve böylece insanların Allah'ın varlığının kanıtlarını daha açık biçimde görebilmelerini sağlamaktadır. Allah'a inancın giderek güçlendiği, insanların yeniden din ahlakına yöneldiği bir çağda, kuşkusuz İslam'a olan iman da yükselmektedir.

İslam'ın Dünya Gündeminin En Önemli Konusu Haline Gelmesi

Tüm dünyada din ahlakının yükselmesi kadar dikkat çekici bir olgu daha vardır: Tüm dinler içinde en çok yükselen din İslam'dır. Bugün İslam dünyanın en hızlı büyüyen dinidir ve bu gerçek herkes tarafından kabul edilmektedir. Dahası, İslam dünya gündeminin en önemli konusu durumundadır.

Bundan 30-40 yıl önce ise durum çok daha farklıydı. Dünya, Soğuk Savaş'ın dar ideolojik kalıpları içinde düşünüyordu. Dahası, materyalist dünya görüşlerinin etkisiyle din ahlakının insanların ve toplumların hayatında belirleyici olmayacağı yanılgısı hakimdi. Oysa 1980'lerin başından itibaren İslam bir anda dünya gündeminin zirvesine çıktı ve İslam ahlakının insanları ve toplumları harekete geçirebilecek büyük bir güç olduğu Batılılar tarafından da fark edildi.

1990'larda Batı dünyasının İslam'a olan ilgisi daha da arttı. Medyada İslam hakkında yapılan haberlerin sayısındaki artış, bunun göstergelerinden biriydi. İslam'a yönelik en büyük ilgi ise -gerçekte İslam ahlakına tamamen aykırı olan- 11 Eylül saldırılarından sonra başladı. Batılılar, en başta da Amerikalılar, İslam ahlakını yakından tanımak, Müslümanları anlamak için büyük bir çaba içine girdiler. Bugün Batı medyasının ve Batılı akademik çalışmaların çok kayda değer bir bölümü İslamiyet'le ilgilidir. Bunların bir kısmı ön yargılı yorumlar içerseler de, sonuçta dünyanın dikkatini İslam'a çekmekte ve daha çok insanın İslam ahlakına yönelmesine aracı olmaktadırlar. (Konuyla ilgili detaylı bilgi için bkz. *İslam'ın Yükselişi,* Harun Yahya)

Müslümanlar Arasındaki Global İletişim ve Dayanışmanın Artması

İslam Birliği'nin yolunu açan çok önemli bir diğer gelişme ise, 1980'lerden itibaren giderek yükselen, 1990'larda -başta internet olmak üzere- iletişim teknolojisinin gelişmesiyle büyük bir ivme kazanan globalizasyon sürecidir. Bazı Müslümanlar, Batı kültürünün taşıyıcısı olarak gördükleri globalizasyonu olumsuz bir biçimde değerlendirmektedir. Oysa gerçekte tüm dünyanın birbiri ile yoğun bir kültürel alışveriş içine girmesi ve dünyanın tüm kültürlerinin ortak bir dille iletişim kurmasını sağlayan globalizasyon, dünya Müslümanlarının bilgiye olan ulaşımlarını kolaylaştırarak birbirleri ile olan temas ve iş birliklerini daha önce görülmemiş biçimde büyütmüştür. Böylece, Müslüman halkların bilinçlenmesinde çok büyük bir vesile olmuştur.

Sadece interneti ele almak bile, Müslümanlar arasındaki iletişimin ne kadar geliştiğini göstermektedir. İnternet teknolojisi, hem tüm insanlar için hem de Müslümanlar için önemli bir nimet olmuştur. İnternet sayesinde yapılan ortak çalışmaların sayısı artmış, bununla birlikte bilgiye ulaşma imkanları da çok genişlemiştir. Böylece İslam dünyası da dahil olmak üzere dünyanın dört bir yanında okuyan, düşünen, fikirler üreten ve çözümler geliştiren nesiller yetişmektedir. Malezyalı bir sosyal bilimci olan ve çalışmalarını Almanya'daki Freie Universität of Berlin'de sürdüren Farish A. Noor, globalleşmenin İslam dünyasındaki etkilerini ele alan bir çalışmasında şu tespitlerde bulunur:

Gelişen iletişim teknolojisi ve bilginin ve enformasyonun serbest akışı sayesinde, Müslümanlar artık İslami ilimlerin doğrudan özüne ulaşmada özgürdürler; İslami düşüncenin temel kitapları ve anlatımları artık uzak kütüphanelerdeki az sayıdaki kitapla sınırlı değildir...

Bunun sonuçlarından biri... İslami yönden bilinçli ve eğitimli yeni kitlelerin gelişmesidir. İslami metinlere ve bilgiye ulaşım aynı zamanda, Müslüman kadınların ve (akademik sıfatı olmayan) normal Müslümanların İslam hakkında daha fazla öğrenmelerini, fikir yürütmelerini ve yorum yapmalarını sağlamaktadır. Bu, global İslami ağların kurulması sayesinde, Müslüman dünyanın dört bir yanında yaşanmaktadır.46

Noor'un ifadesiyle artık "zamanın ve mekanın sınır oluşturmadığı bir İslam dünyası" vardır.47

Sadece internet değil, medya da dünya Müslümanlarını birleştirmektedir. Herhangi bir İslam ülkesindeki bir konu, bir anda tüm İslam ülkelerinde izlenmekte, oralarda da yankı uyandırmakta, oralardaki Müslümanların da meselesi olmaktadır. Tüm bu imkanlar, Müslüman dünyasının çok daha aydınlık bir geleceğe kavuşabileceğini göstermektedir.

Batılıların Osmanlı Arayışları

Kitabın başından bu yana vurguladığımız gibi, kurulması için çağrıda bulunduğumuz İslam Birliği, hem Müslümanlar hem de gayrimüslimler için pek çok yarar sağlayacak, adil, demokratik ve çağdaş bir yapılanma olacaktır. İslam Birliği'nin kurulması durumunda, başta Batı olmak üzere diğer medeniyetler, dostane ve barışçıl ilişkiler kurabilecekleri, istikrarlı ve güvenilir bir otorite ile muhatap olacaklardır. Sözde Müslümanlar adına ortaya çıkan bazı radikal akımların engellenmesi ve tedavi edilmesi işi, İslam Birliği'nin işi olacak; Batı'nın bu konudaki endişeleri tamamen ortadan kalkacaktır.

İslam Birliği'nin yaklaşmakta olduğunu gösteren önemli alametlerden biri de, bu sözünü ettiğimiz "İslam Birliği ihtiyacı"nın, Batılılar tarafından da fark edilmeye başlanmış olmasıdır. Özellikle eski Osmanlı coğrafyası üzerinde bir asırdır devam eden otorite boşluğu teşhis edilmekte ve çözümün de ancak Osmanlı modelinin bir şekilde yeniden hayata döndürülmesiyle mümkün olacağı fikri yankı bulmaktadır.

Bu konuda Batı medyasında yer alan yorumlardan biri, 9 Mart 2003 tarihli *New York Times* gazetesinde yayınlanan David Fromkin imzalı "A World Still Haunted by Ottoman Ghosts" (Hala Osmanlı Hayaletleri İle Dolu Bir Dünya) başlıklı makaledir. Makalesine "Bir hayalet ABD'yi rahat bırakmıyor, bu Osmanlı İmparatorluğu'nun hayaleti" diye başlayan Fromkin, şunları yazıyordu:

Bugün, Bush yönetimindeki daha ihtiraslı isimler, sadece Irak'ı işgal etmeyi hedeflemiyor, bunu Arap Ortadoğusu'nu dönüştürmekte bir temel olarak kullanmak da istiyor.

Daha önce Batılı ülkeler (İngiltere ve Fransa) bir kez daha Osmanlı topraklarını yeniden şekillendirme işine koyulmuşlardı. Bu ülkeler, Birinci Dünya Savaşı'ndan zaferle çıktıktan sonra Ortadoğu'nun haritasını yeniden çizdiler. Irak, oluşturulan yapay devletlerden birisiydi.

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından, İngiltere ve Fransa, Osmanlı İmparatorluğu'nu yenerek Arap topraklarının kontrolünü ele geçirdi. Ve bununla birlikte önemli bir şeyi ele geçirdi: Bu topraklarda büyük petrol kaynağı bulunması ihtimali.

Avrupalılar ve onların Amerikalı iş ortakları buralarda dostane ve istikrarlı rejimler kurmayı umdu. 1920'lerin başlarında sınırları yeniden çizdikten sonra İngiltere ve Fransa, bir devlet sistemi başlattı ve siyasi rehberlik sağlamaya da çalıştı. Ancak sistem tahammül edemedi. Aksine, bölge daha çalkantılı ve huzursuz oldu.

Geriye bakıldığında, Baskan Bush'un bazı bölümlerini değiştirmek istediği Ortadoğu'nun çoğu karakteristiğinin, beş yüzyıllık Osmanlı idaresinde şekillendiği açıkça görülüyor.[48]

İngiliz gazeteci Timothy Garton Ash ise *The Guardian* gazetesinde yayınlanan 27 Mart 2003 tarihli makalesinde benzer bir analiz yaptı. Kosova'daki Arnavutların ve Kuzey Irak'taki Kürtlerin sorunlarını ele alan Ash, "her iki durumda da, hala, bir yüzyıl sonra bile,

Osmanlı İmparatorluğu'nun mirası ile karşı karşıyayız" diyor ve yazısını şöyle noktalıyordu:

Yüzleşelim: (Irak'taki) bu kanlı savaş bittiğinde, 1918 yılına geri dönmüş olacağız, yani büyükbabalarımızın Balkanlar'dan Ortadoğu'ya kadar karşılaştığı soruların çoğuyla ve tam da aynı bölgelerde yüzyüze kalacağız. Ve hala bunlara verebilecek bir cevabımız yok. Bazen, Osmanlı İmparatorluğu'nu yeniden kurmamız gerektiğini düşünüyorum.**49**

Batılıların bile "Osmanlı İmparatorluğu'nun yeniden kurulması gerektiği"ni düşündükleri bir devirde, Müslümanların bu işe dört elle sarılmaları gerektiği aşikardır.

Hicri 14. asrın başından itibaren yaşanan gelişmeler, Müslümanların tarihin önemli bir dönüm noktasında olduklarını göstermektedir. Hepimize düşen görev, bu sorumluluğa layık olmaktır.

SONUÇ
DÜNYAYI BEKLEYEN AYDINLIK GELECEK

Kitap boyunca İslam dünyasının içinde bulunduğu konumu, İslam Birliği'nin tesis edilmesine duyulan acil ihtiyacı ve İslam Birliği'nin oluşturulmasının Müslümanlara ve diğer toplumlara kazandıracağı faydaları inceledik. Bir önceki bölümde de üzerinde durduğumuz gibi, yaşanan gelişmeler İslam dünyasını çok büyük ve önemli değişimlerin beklediğini açıkça göstermektedir. Peygamber Efendimiz (sav)'in bazı hadislerinde yer alan bilgiler ve Kuran ayetleri de, önümüzdeki dönemin, Allah'ın izniyle, dünya Müslümanları için çok aydınlık olacağını müjdelemektedir. İslam Birliği'nin kurulması da, bu müjdeli dönemin başlangıcını hızlandıracak, yalnızca Müslümanların değil tüm toplumların bolluk ve refah içinde yaşayacakları yepyeni bir dönemin başlangıcı olacaktır.

Şu anda içinde bulunulan durum, ilk bakışta pek çok olumsuzluk içeriyor gibi görünebilir. Oysa olumsuzluk gibi görünen bu gelişmelerin her biri aslında kutlu bir dönemin habercisidir. Savaşlar, yokluklar, kıtlıklar, dünyanın farklı köşelerinde Müslümanların ezilip zulüm görmesi gibi olaylar, büyük çoğunluğu Peygamberimiz (sav) tarafından 1400 yıl öncesinden haber verilen ahir zaman alametleridir. Bu alametlerin gerçekleşiyor olması, yine Peygamber Efendimiz (sav)'in müjdelediği İslam ahlakının dünyaya hakimiyetinin de yakınlaştığına işaret etmektedir. (En doğrusunu Allah bilir.) Dolayısıyla içinde bulunulan durum Müslümanların ye'se ve ümitsizliğe düşmelerine değil, tam tersine şevk ve heyecanlarının artmasına aracı olmalıdır. Ayrıca iman edenler, Allah'ın rahmetinden asla ümit kesmemeleri gerektiğinin de bilinciyle hareket etmelidirler. Allah, ayetinde şöyle buyurmuştur:

… ve Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Çünkü kafirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden umut kesmez. (Yusuf Suresi, 87)

Nitekim büyük İslam alimi Bediüzzaman Said Nursi de, ünlü Şam hutbesinde İslam dünyasının içinde bulunduğu koşulları gözler önüne sermiş, ancak bu durum nedeni ile ye'se düşülmesinin çok büyük bir tehlike olacağına dikkat çekerek, İslam'ın aydınlık geleceğini inananlara müjdelemiştir:

Yeis en dehşetli bir hastalıktır ki: Alem-i İslam'ın kalbine girmiş.... o yeistir ki, yüksek ahlakımızı öldürmüş, menfaat-i umumiyeyi bırakıp menfaat-i şahsiyeye nazarımızı hasrettirmiş. Hem o yeistir ki, kuvvet-i maneviyemizi kırmış... Yeis milletlerin en dehşetli hastalığıdır... Korkak, aşağı ve acizlerin şenidir, bahaneleridir... İstikbalin kıtalarında hakiki ve manevi hakim olacak ve beşeri dünyevi ve uhrevi saadete sevk edecek yalnız İslamiyet'tir...

Ahir Zaman Müjdesi

İslam dünyasının aydınlık geleceğini bize müjdeleyen en önemli kaynakların başında Peygamber Efendimizin hadisleri yer almaktadır. Hadislerde ahir zamanın (kıyametten önceki son dönemin) özellikleri detaylı olarak tarif edilmiştir. Bu bilgiler incelendiğinde, ahir zaman alametlerinin günümüzde yaşanan bazı olaylarla çok büyük benzerliklere sahip olduğu görülmektedir. İnsanların yaratılış amaçlarından uzaklaşıp toplumlarda büyük bir manevi çöküşün yaşanması, haramların helal sayılması, Allah'ın açıkça inkar edilmesi, dünyanın her yerini karışıklık ve kargaşaların kaplaması, ahlaki dejenerasyonun artması, seller, depremler gibi büyük doğal afetlerin sıkça yaşanması, kuraklık ve kıtlık olması, savaşların, çatışmaların ve kan dökmenin artması, bidatların ortaya çıkması, geçim sıkıntısının yaygınlaşması, büyük olayların ve hayret verici şeylerin meydana gelmesi, huzur ve istikrarın neredeyse tamamen ortadan kalkması hadislerde bildirilen başlıca ahir zaman alametleridir. Cinayetlerin, katliamların, kavgaların şiddetleneceği ahir zamanda, Müslümanlar üzerindeki baskılar da artacaktır. Hadisler, bu dönemde Müslümanlara karşı zor kullanılacağını ve Müslümanların zulme uğrayacaklarını bildirmektedir. Öyle ki, Müslümanların büyük çoğunluğu bu baskı ve zulüm ortamından bir kurtuluş yolu bulamayacaktır.

Bu zorluk ve kargaşa ortamının ardından ise, Allah insanlığa kutlu bir kurtarıcı gönderecek, bu kurtarıcı vesilesiyle insanları içinde bulundukları karanlıktan aydınlığa çıkaracaktır. "Mehdi" (doğruya ileten, hidayet önderi) ünvanını taşıyan bu mübarek şahıs önce İslam dünyasını ihya edecek, daha sonra da tüm dünyaya barışın, sevginin ve güzel ahlakın yayılmasına aracı olacaktır. Hz. Mehdi ile birlikte, Allah'ı inkar eden ve din ahlakına karşı olan ideolojiler fikren tamamen çürütülecek; İslam ahlakı özüne, Kuran'da ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetinde bildirilen gerçek haline döndürülecek; İslam dünyası siyasi, ekonomik ve sosyal açıdan güçlenecektir.

Hz. Mehdi'nin bazı İslam alimlerinin de dikkat çektikleri gibi, bir şahs-ı manevi olması oldukça yüksek bir ihtimaldir. (En doğrusunu Allah bilir.) Kanaatimizce Hz. Mehdi, yüksek bir ahlaka sahip, fedakar ve kahraman Türk Milleti'nin imanlı ruhunu tasvir eden bir şahs-ı manevidir.

Yine hadislerde bildirildiği üzere, ahir zamanda Hz. İsa da yeniden dünyaya dönecektir. İsa Peygamberin ikinci kez yeryüzüne gelecek olması, ahir zamanın en büyük müjdelerinden biridir. Peygamberimiz Hz. Muhammed'in, Hz. İsa'nın yeryüzüne tekrar gelişini müjdeleyen çeşitli hadislerinin yanı sıra, bu konu Kuran'da da çok açık olarak bildirilmiştir. Pek çok ayette Hz. İsa'nın gelişi ile ilgili kesin ifadeler bulunmaktadır. Allah Kuran ayetlerinde Hz. İsa'nın öldürülmediğini, asılmadığını, insanlara onun bir benzerinin gösterildiğini, onu vefat ettirdiğini (yani uykudaki gibi canını aldığını) ve Kendi Katına yükselttiğini bildirmiştir. (Konuyla ilgili detaylı bilgi için bkz. *Hz. İsa Gelecek*, Harun Yahya) Bu gerçek, Nisa Suresi'nde inananlara şöyle bildirilir:

Ve: "Biz, Allah'ın Resulü Meryem oğlu Mesih İsa'yı gerçekten öldürdük" demeleri nedeniyle de (onlara böyle bir ceza verdik.) Oysa onu öldürmediler ve onu asmadılar. Ama onlara (onun) benzeri gösterildi. Gerçekten onun hakkında anlaşmazlığa düşenler, kesin bir şüphe içindedirler. Onların bir zanna uymaktan başka buna ilişkin hiçbir bilgileri yoktur. Onu kesin olarak öldürmediler. Hayır; Allah onu Kendine yükseltti. Allah üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Nisa Suresi, 157-158)

Kuran'da Hz. İsa ile ilgili bildirilen bir diğer gerçek de, Hz. İsa'nın yeryüzüne ikinci kez geleceğidir. Kuran'da birçok ayette haber verilen bu müjde, Peygamber Efendimiz'in hadislerinde de yer almaktadır. Ayrıca pek çok İslam alimi de Hz. İsa'nın yeryüzüne ikinci kez gelişi ve bu gelişi sırasında nasıl bir ortam olacağı hakkında çeşitli eserler hazırlamışlardır. (Hz. İsa'nın yeryüzüne ikinci gelişi ile ilgili deliller hakkında daha detaylı bilgi için bkz., Harun Yahya, *Hz. İsa Gelecek*)

Hz. İsa yeryüzüne tekrar geldiğinde, Allah'ın ayetinin bir tecellisi olarak, tüm peygamberler gibi insanlar arasında saygınlığıyla, seçkin ve onurlu oluşuyla tanınacaktır. Görenler onu daha bakar bakmaz tanıyacak, kalplerinde hiçbir şüphe oluşmayacaktır. Hz. İsa'yı insanlara tanıtan önemli alametlerden biri de, dünyada hiçbir akrabasının, ailesinin, eskiden tanıdığı tek bir kişinin olmamasıdır.

Hz. İsa yeniden yeryüzüne geldiğinde, onun fiziksel özelliklerini, simasını ya da ses tonunu bilen tek bir kişi dahi çıkmayacaktır. Dünya üzerinde bir kişi bile, "ben onu önceden tanıyordum" diyemeyecektir. Çünkü onu tanıyan tüm insanlar bundan yaklaşık 2000 yıl önce yaşamış ve ölmüşlerdir.

Hz. İsa geldiğinde Kuran ile hükmedecek, bu dönemde Hıristiyan dünyası da içine düştüğü hurafelerden sıyrılacak, Hz. İsa onları Kuran ahlakına göre yaşamaya davet edecektir. Böylece İslam ve Hıristiyan dünyası tek bir inançta birleşecek, dünya "Altınçağ" olarak adlandırılan, barış, huzur, güvenlik, mutluluk ve refahın hakim olduğu yepyeni bir döneme girecektir. Altınçağ, tıpkı mübarek Peygamber Efendimiz dönemindeki gibi, bir Asr-ı Saadet dönemi olacaktır. Yeryüzü daha önce zulümle doluyken, adaletle dolacaktır. Ürünler ve malda bolluk yaşanacak, insanlar yardıma ihtiyaç duyan birini bulamayacaklardır. Teknolojide ve bilimde yaşanan gelişmelerle, insanların yaşam kalitesi yükselecek, rahatlık ve konfor artacaktır. İnsanlar nereye baksalar, bolluk ve güzellik göreceklerdir. İnsanlar bu dönemde yaşamlarından o kadar memnun olacaklardır ki, hadislerde bildirildiği üzere, yaşlılar genç olmayı dileyeceklerdir.

Burada kısaca özetlediğimiz ahir zamanda yaşanacak gelişmelerle ilgili olarak, Hz. Muhammed (sav)'in bildirdiği hadislerin bazıları aşağıda yer almaktadır.

Hz. Mehdi'nin Çıkacağı Ortamın Özellikleri:

Kıyamet yaklaştığı zaman ve müminlerin kalbi; ölüm, açlık, fitneler, sünnetlerin kaybolması, bid'atlerin ortaya çıkması, emri bil maruf ve nehyi anıl münker (iyiliği emredip kötülükten menetme) imkanlarının kaybolması gibi sebeplerle zayıfladığı zaman benim evlatlarımdan Mehdi ile Cenab-ı Hak sünnetleri ihya eder. Onun adalet ve bereketi ile müminlerin kalbi ferahlar, Acem (Arap olmayan) ve Arap milletleri arasında ülfet ve muhabbet yerleşir.50

Dünya herc-ü merc (fitne, dağınıklık) içinde kaldığında, fitneler zuhur ettiğinde, yollar kesildiğinde, bazıları bazısına hücum ettiğinde, büyük küçüğe merhamet etmediği, büyüğe vakarlı davranmadığında Allah, bu sırada onlardan adavetin kökünü kazıyarak dalalet kalelerini fethedecek ve evvelce benim ayakta tuttuğum gibi, ahir zamanında dini ayakta tutacak, önceden zulümle dolu olan dünyayı adaletle dolduracak birini (Mehdi) gönderecektir.51

Mağrib'de (batıda) karışıklıklar, fitneler ve korku olacak... Fitneler çoğalacak.52

Hiçbir tarafın ondan mahfuz kalmayacağı bir fitne zuhur edecek, bu fitne kaldığı yerden hemen başka bir tarafa yayılacak...**53**

Mehdi çıkmadan önce, milletler arasında ticaret ve yollar kesilecek, insanlar arasında fitneler çoğalacaktır...**53**

Masum insanlar katloluncaya kadar Mehdi çıkmayacak ve katliamlara yerde ve göktekiler, artık tahammül edemez bir hale geldiğinde zuhur edecektir...54

Hz. Mehdi Döneminde Yaşanacak Hayat:

Hz. Peygamber (sav) en başta İslam'ı nasıl ayakta tuttuysa, Hz. Mehdi de en sonunda aynı şekilde İslam'ı ayakta tutacaktır.55

Düşmanlık ve kini de kaldıracaktır... Kap su ile dolduğu gibi yeryüzü barışla dolacaktır. Din birliği de olacak, artık Allah'tan başkasına tapılmayacaktır. Savaş da ağırlıklarını bırakacak.57

Onun zamanında kurtla koyun birarada oynayacak, yılanlar çocuklara zarar vermeyecektir.

İnsan bir avuç tohum atacak, 700 avuç hasat edecektir.

Riya, riba, zina, içki kalmayacak, ömürler uzayacak ve emanet zayi olmayacaktır.

Kötüler helak olacak, Peygamber Efendimize buğzedecek kimse kalmayacaktır.58

İnsanlara malı ve eşyayı dağıtırken, saymadan bol bol verecektir.59

Hiçbir kimse arasında bir düşmanlık kalmayacaktır. Ve bütün düşmanlıklar, boğuşmalar, hasetleşmeler muhakkak kaybolup gidecektir.60

... O zaman, yer ve gök ehli, bütün yabani hayvanlar, kuşlar, hatta denizdeki balıklar bile onun hilafetiyle sevineceklerdir. Onun devrinde, akan ırmaklar bile suyunu fazlalaştıracaktır. Hz. Mehdi hazineleri çıkaracak...61

Benim ümmetim o devirde öyle bir refah bulacak ki, o güne dek onun benzerini kesinlikle bulmamıştır…62

Onun adaleti her yeri kaplayacak. Zulüm ve fıskla dolu olan dünya, o geldikten sonra adaletle dolup taşacaktır… Yeryüzü emniyetle dolu olacak ve hatta birkaç kadın yanlarında hiç erkek olmaksızın rahatlıkla hacca gideceklerdir.63

Burada sadece belirli bir kısmına yer verdiğimiz hadisler de açıkça göstermektedir ki, İslam dünyasını çok önemli ve büyük gelişmeler beklemektedir. Allah, herşey için olduğu gibi İslam toplumları için de bir kader çizmiştir. **"Allah, nurunu tamamlamayı dilemektedir." (Tevbe Suresi 32)** ayetiyle bildirildiği gibi, Kuran ahlakının tüm dünyaya yayılarak, din-dışı felsefelerin fikren yıkılacağı, yeryüzünden fitnenin kaldırılmasıyla tüm insanlığa barış ve kurtuluş geleceği Rabbimiz'in bize bir müjdesidir. İslam ahlakının dünyaya yayılacağı, insanların barışa ve güvenliğe kavuşacağı günler Allah'ın izni ile pek yakındır. Unutmamak gerekir ki, Allah'ın samimi iman edenlere vaadi, "onları da kendilerinden öncekiler gibi güç ve iktidar sahibi kılmaktır." Ayette şöyle buyurulmaktadır:

Allah, içinizden iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara va'detmiştir: Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl 'güç ve iktidar sahibi' kıldıysa, onları da yeryüzünde 'güç ve iktidar sahibi' kılacak, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine yerleşik kılıp sağlamlaştıracak ve onları korkularından sonra güvenliğe çevirecektir. Onlar, yalnızca Bana ibadet ederler ve Bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Kim bundan sonra inkar ederse, işte onlar fasıktır. (Nur Suresi, 55)

Her Müslüman, ahlakını güzelleştirerek, İslam'ın ve Müslümanların yararına yaptığı hayır işlerinin sayısını olabildiğince artırarak en güzel şekilde bu kutlu dönem için hazırlanmalıdır. Müslümanların, insanların dalga dalga Allah'ın dinine girdiklerini görecekleri zamanın bir an önce gelmesi için, yapmaları gereken en önemli hazırlıklardan biri ise, İslam dünyasının birliğini sağlamak olacaktır.

İslam Dünyasına Çağrı

Bugün artık tüm dünyada din karşıtı fikir sistemleri çökmeye yüz tutmuş, insanlar Allah'a imana ve din ahlakına yönelmeye başlamışlardır. Dahası İslam, dünya gündeminin en önemli konusu olmuş, insanlığın dikkati Hak dine çevrilmiştir. İçinde bulunduğumuz devrin teknolojik imkanları ise, Müslümanların hem birbirleri ile iş birliği yapmalarını kolaylaştırmış hem de insanlara İslam ahlakının güzelliklerini anlatmak için her türlü kitle iletişim imkanını sağlamıştır.

Ancak bir taraftan da İslam dünyasının bir kısmında fakirlik ve cehalet vardır. Bundan yararlanan birtakım kimseler, sözde İslam adına İslam dışı eylemler yaparak, dünyanın gözünde Müslümanları zan altında bırakmaktadırlar. İslam ahlakına karşı olan bazı çevreler de, Müslümanların bu durumundan yararlanarak onlara karşı her türlü zulmü uygulamakta, daha büyük zulümleri de planlamaktadırlar.

Çözüm, tüm Müslümanları birleştirecek ve onlara doğru yolu gösterecek bir İslam Birliği'nin kurulmasıdır. İslam Birliği'nin kurulması için çalışmak, her Müslümanın görevidir:

Tüm Müslüman hükümetler, İslam Birliği'ne hazırlanmalıdır. Diğer Müslüman ülkelerle aralarındaki ilişkileri geliştirmeli, bir yandan da gerçek İslam ahlakının kendi ülkelerinde de daha iyi yerleşmesi için kültürel faaliyetlerde bulunmalıdırlar.

Tüm Müslüman sivil toplum kuruluşları, çeşitli organizasyonlar, vakıflar, medya mensupları, kanaat önderleri; Müslümanlar arasındaki ayrımların giderilmesi, birlik ve beraberliğin sağlanması için çaba göstermelidirler.

Her Müslüman birey, gittiği camide, okuduğu okulda, iş yerinde, ziyaret ettiği internet platformunda, üyesi olduğu vakıfta veya kuruluşta, dünya Müslümanlarının birliği için çaba göstermeli, diğer Müslümanları bu konuda teşvik etmelidir.

Dünyaya ışık tutacak, hem Müslümanlara hem gayrimüslimlere güzellik sunacak, yeryüzüne adalet ve barış getirecek o büyük İslam medeniyetinin yeniden yeşermesi tüm Müslümanların duasıdır. Allah'ın izni ile, İslam Birliği'nin kurulması, tüm bu güzelliklere bir vesile olacaktır.

Bu kutlu görevde hizmet yüklenmek isteyen Müslümanlar;

Gelin, Müslümanların arasını bulalım. Birbirinin camisinde namaz kılmayan, selamlaşmayan, birbirinin yazdığı kitabı okumayan, ufak bir fikir farklılığı nedeniyle kardeşine düşman kesilen Müslümanların arasını bulalım. Bu gibi yapay ayrımlar kalksın. Allah'ın evleri olan camiler, şu veya bu grubun, şu veya bu mezhebin değil, tüm Müslümanların mescidi olsun. Her Müslüman birbiriyle selamlaşsın, birbiri ile sohbet etsin. Birbirine hoşgörü göstersin. Cemaatsel veya kişisel uzlaşmazlıklar son bulsun. Ve tüm Müslümanlar, elbirliği yaparak, tevazu ve hoşgörü içinde, Allah'a daha çok yakınlaşmak, O'nun dinine daha çok hizmet etmek için çalışsınlar.

Ve Allah'ın bizlere verdiği şu emri hiçbir zaman unutmasınlar:

Allah'ın ipine hepiniz sımsıkı sarılın. Dağılıp ayrılmayın. Ve Allah'ın sizin üzenizdeki nimetini hatırlayın. Hani siz düşmanlar idiniz. O, kalplerinizin arasını

uzlaştırıp-ısındırdı ve siz O'nun nimetiyle kardeşler olarak sabahladınız. Yine siz, tam ateş çukurunun kıyısındayken, oradan sizi kurtardı. Umulur ki hidayete erersiniz diye, Allah, size ayetlerini böyle açıklar. (Al-i İmran Suresi, 103)

EVRİM YANILGISI

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok açık bir "tasarım" bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık "bilinçli tasarım" (intelligent design) kavramıyla açıklamaktadırlar. Söz konusu "bilinçli tasarım", tüm canlıları Allah'ın yaratmış olduğunun bilimsel bir delilidir.

Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan *Türlerin Kökeni* adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır.

Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı.

Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in *Türlerin Kökeni* adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu.

Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti: **"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür."** [64]

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, ünlü Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı: **"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır."** [65]

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi.

O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. [66]

Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. [67]

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci *Earth* dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? [68]

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950}'de 1'dir. Ancak matematikte 10^{50}'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır.

Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır.

Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, *Scientific American* dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. [69]

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır.

Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: *Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...*

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez.

Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve *Türlerin Kökeni* adlı kitabında **"Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz"** demek zorunda kalmıştı. [70]

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı.

Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin *Türlerin Kökeni* adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. [71]

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20.yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: **Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler.**

Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rasgele bir etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. [72]

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin

"evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır.

Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir.

Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir.

Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara **"ara-geçiş formu"** adını verirler.

Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, *Türlerin Kökeni*'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. [73]

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz. [74]

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci Biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. [75]

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani **"türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.**

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

1- Australopithecus
2- Homo habilis
3- Homo erectus
4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen *"Australopithecus"* ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin *Australopithecus* örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir.[76]

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, *Australopithecuslar*'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, *"Homo sapiens*'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. [77]

Evrimciler *"Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens"* sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, *Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus*'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. [78]

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, *Homo sapiens neandertalensis* ve *Homo sapiens sapiens* (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. [79]

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. [80]

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir. Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler

gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. [81]

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar (doğal şartlarda oluşumu mümkün olmayan) amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10^{-950} olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz **atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar.** Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. **Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur.**

Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir.

Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir?

Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. [82]

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcının

eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, pofesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, eski Mısırlıların Güneş Tanrısı Ra'ya, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah bir başka ayetinde ise, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayetler şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la - Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, ayetteki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayette de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir. Nitekim evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan Malcolm Muggeridge böyle bir durumda endişelendiğini şöyle itiraf etmektedir:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek

kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır. [83]

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

... Sen yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın.
(Bakara Suresi, 32)

DİPNOTLAR

1. Islam Empire of Faith; An Empires Special, PBS Home Video
2. Islam Empire of Faith; An Empires Special, PBS Home Video
3. Islam Empire of Faith; An Empires Special, PBS Home Video
4. Islam Empire of Faith; An Empires Special, PBS Home Video
5. Halil İnalcık, Mirasın Anlamı: Osmanlı Örneği; L. Carl Brown, İmparatorluk Mirası Balkanlar'da ve Ortadoğu'da Osmanlı Damgası, İletişim Yayınları, İstanbul, 2000, s. 43
6. Eugene A. Myers, Arabic Thought and the Western World in the Golden Age of Islam, New York, Frederick Ungar, 1964, s. 10
7. Daniel Pipes, "Islam and Islamism", The National Interest, Spring 2000, s. 87
8. Ahmet Davutoğlu, Stratejik Derinlik Türkiye'nin Uluslararası Konumu, Küre Yayınları, İstanbul, Nisan 2001, s. 250
9. Mace Cilt10, s. 32
10. Buhari Cilt 5, s. 2261
11. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema, s.669
12. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema, s.669
13. Demetrios Yiokaris, Islamic League Study Guide, 1997
14. http://www.arabicnews.com/ansub/Daily/Day/ 000628/2000062848.html
15. Anthony H. Cordesman, US Policy Ten Years After Gulf War - Executive Summary and Major Policy Recommendations, CSIS, 30 Ekim 2000
16. Anthony H. Cordesman, Arleigh A. Burke, The US Military and the Evolving Challenges in the Middle East, 9 Mart 2002, s. 3
17. Anthony H. Cordesman, Arleigh A. Burke, The US Military and the Evolving Challenges in the Middle East, 9 Mart 2002, s. 3
18. Anthony H. Cordesman, Arleigh A. Burke, The US Military and the Evolving Challenges in the Middle East, 9 Mart 2002, s. 4
19. Jim Nichol, Central Asia's New States, Congressional Research Service, s. 14
20. http://www.arabicnews.com/ansub/Daily/Day/ 010227/2001022720.html
21. http://houston.indymedia.org/news/2002/10/ 4622.php
22. Arthur Okun, The Political Economy of Prosperity, Brookings, Washington, D.C., 1970, Chapter 3
23. Vietnam War, Encylopaedia Britanicca
24. William D. Nordhaus, The Economic Consequences of a War with Iraq, Yale University, October 29, 2002
25. William Bunch, "Invading Iraq not a new idea for Bush clique", Philadelphia Daily News, Jan. 27, 2003

26. William Bunch, "Invading Iraq not a new idea for Bush clique", Philadelphia Daily News, Jan. 27, 2003
27. John Pilger, "The Truhts They Never tell Us", New Statesman, 26 kasım 2001
28. Grant Havers, Mark Wexler, "Is US Neo-Conservatism Dead?", The Quarterly Journal of Ideology, cilt 24, 2001, No. 3-4
29. İbn Hişam, Ebu Muhammed Abdulmelik, (v.218/834), es-Siretü'n-Nebeviyye, Daru't-Turasi'l-Arabiyye, Beyrut, 1396/1971, IV/241-242; Hamidullah, el-Vesaik, s.154-155, No.96-97; Doğu Batı Kaynaklarında Birlikte Yaşama, s.95
30. Levent Öztürk, İslam Toplumunda Hıristiyanlar, İz Yayıncılık, İstanbul 1998, s.15
31. Majid Khoduri, İslam'da Savaş ve Barış, Fener Yayınları, İstanbul, 1998, s. 123 ; Taberi, Tarih I, 1850
32. Philip K. Hitti, History of Arabs from the Earliest Times to the Present, London, Macmillan, 1958, s. 143
33. Samuel H. Moffet, A History of Christianity in Asia, vol. 1, Beginnings to 1500, New York, Orbis Books, 1998, s. 338
35. Bernard Lewis, Tarihte Araplar, İstanbul, 1979
36. Ebu Yusuf 139; el-Belazuri, Fütuhu'l Budan, 187
37. Levent Öztürk, Asr-ı Saadetten Haçlı Seferlerine Kadar İslam Toplumunda Hıristiyanlar, İz Yayıncılık, istanbul, 1998, s. 186
38. Scientific American, 7 Ağustos 2002
39. Kemal Girgin, Işık Birben, 21. Yüzyıl Perspektifinde Dünya Siyaseti, İstanbul, Nisan 2002, s. 25
40. Kemal Girgin, Işık Birben, 21. Yüzyıl Perspektifinde Dünya Siyaseti, İstanbul, Nisan 2002, s. 30
41. UNDP 2002 Yıllık Rapor
42. UNDP 2002 Yıllık Rapor
43. Military Budget of Selected Countries, http://www.infoplease.com/ipa/A0904504.html
44. USDA (ABD Tarım Bakanlığı) raporu
45. The Christian Science Monitor, 9 Aralık 2002
46. Dr. Farish A Noor, The Caliphate: Coming Soon To A Country Near You? The Globalisation of Islamic Discourse and its Impact in Malaysia and Beyond, Institut fur Islamwissenschaft; Freie Universitat of Berlin, 2000 ; s. 31; http://www2.ucsc.edu/globalinterns/cpapers/noor.pdf
47. Dr. Farish A Noor, The Caliphate: Coming Soon To A Country Near You?, s. 26
48. New York Times, 9 Mart 2003
49. The Guardian, 27 Mart 2003
50. Kitab-ül Burhan Fi Alameti-il Mehdiyy-il Ahir Zaman, s. 66
51. Kitab-ül Burhan Fi Alameti-il Mehdiyy-il Ahir Zaman, s. 12
52. Ölüm-Kıyamet-Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri, s.440)

53. El-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamet-il Mehdiyy-il Muntazar, s. 21-22)
54. El Kavlu-l Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyy-il Muntazar, Ahmed İbn-i Hacer-i Mekki, s. 39-40
55. El-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamet-il Mehdiyy-il Muntazar, s. 37)
56. El-Kavlu-l Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyy-il Muntazar, s.27
57. Sünen-i İbni Mace, Kitabü-l fiten Tercemesi ve Şerhi- Kahraman Neşriyat, cilt 10, Mütercim: Haydar Hatipoğlu, Bab 33, s. 331-335
58. El Kavlu'l Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyy-il Muntazar, s. 43
59. El Kavlu'l Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyy-il Muntazar, s.21
60. Sahih-i Müslim, 1/136
61. El Kavlu'l Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyy-il Muntazar, s.36
62. Sünen-i İbn-i Mace, 10/347
63. El Kavlu'l Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyy-il Muntazar, s. 23
64- Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s. 2
65- Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196
66- "New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330
67- Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, s. 7
68- Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40
69- Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78
70- Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 189
71- Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184
72- B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.
73- Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179
74- Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133
75- Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. s. 197
76- Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, c. 258, s. 389
77- J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992

78- Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272

79- Time, Kasım 1996

80- S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, s. 30

81- Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19

82- Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28

83- Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43